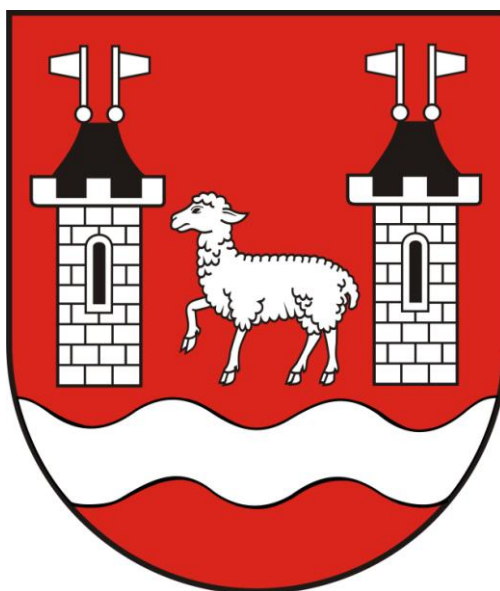

Załącznik
do Uchwały Nr XXVII/6/13
Rady Powiatu Piaseczyńskiego
z dnia 27 czerwca 2013 roku

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU PIASECZYŃSKIEGO
NA LATA 2013 – 2023**

Maj 2013

			Spis treści	
I.			Wstęp	5
	1.		Wprowadzenie	5
	2.		Metodyka prac planistycznych	8
	3.		Kryteria oceny wniosków inwestycyjnych	9
II.			Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu	13
	1.		Położenie i powierzchnia Powiatu	13
	2.		Środowisko naturalne	16
		1.	Zasoby leśne, pomniki przyrody, obszary chronione	16
		2.	Gleby	22
		3.	Warunki klimatyczne	22
		4.	Zasoby wodne	23
	3.		Historia i dziedzictwo kulturowe	24
	4.		Turystyka i rekreacja	37
	5.		Infrastruktura techniczna	46
		1.	Sieć komunikacyjna	46
			1. Sieć drogowa	46
			2. Komunikacja zbiorowa	49
		2.	Sieć wodociągowa	50
		3.	Sieć kanalizacyjna	51
		4.	Gospodarka odpadami	54
		5.	Sieć ciepłownicza	56
		6.	Sieć elektryczna	57
		7.	Mieszkalnictwo	57
		8.	Identyfikacja problemów w zakresie położenia, środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej w Powiecie	59
	6.		Sfera gospodarcza	61
		1.	Charakterystyka działalności gospodarczej	61
		2.	Rolnictwo	67
		3.	Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej	68
	7.		Sfera społeczna	69
		1.	Sytuacja demograficzna	69
		2.	Bezrobocie	72

		3.	Infrastruktura edukacyjna	77
		4.	Sport	87
		5.	Kultura	91
		6.	Bezpieczeństwo publiczne	94
		7.	Opieka zdrowotna	101
		8.	Pomoc społeczna	104
		9.	Identyfikacja problemów w sferze społecznej	109
III.			Analiza SWOT	111
IV.			Cele rozwoju Powiatu	118
V.			Wieloletnia Prognoza Finansowa – założenia prognostyczne	122
		1.	Cel opracowania prognoz finansowych	122
		2.	Metodyka opracowania prognoz finansowych	122
		3.	Dane historyczne	123
		4.	Trafność prognozy	123
		5.	Zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	123
		6.	Założenia przyjęte do prognozy części finansowej Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2015	125
			1. Czynniki mające wpływ na gospodarkę budżetową i finanse	125
			2. Inflacja	125
			3. Produkt Krajowy Brutto	126
		7.	Rodzaje ryzyka towarzyszącego jednostkom samorządu terytorialnego	127
VI.			Gospodarka finansowa powiatu w latach 2011-2012	130
		1.	Wykonanie budżetów Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011-2012	130
		2.	Dochody Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011-2012	131
		3.	Wydatki Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011-2012	132
		4.	Wolne środki Powiatu Piaseczyńskiego	134
VII			Wieloletni Plan Finansowy – prognozy budżetowe 2013-2023	135
		1.	Dochody	135
		2.	Wydatki	140
		3.	Informacja o zaciągniętych i planowanych zobowiązaniach finansowych z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji	144
		4.	Wskaźniki obciążenia budżetu Powiatu	147
VIII			Wieloletni Plan Rzeczowy – inwestycje planowane w ramach PRL	150

		1.	Zadania zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego	150
		2.	Zadania objęte interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego	151
IX.			Odniesienie do dokumentów wyższego rzędu	155
		1.	Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego	155
		2.	Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego	156
X.			System wdrażania, wskaźniki	159
		1.	System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego	159
		2.	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	159
XI.			Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	161
		1.	Sposoby monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego	161
		2.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	161
		3.	Public relations Planu Rozwoju Lokalnego	162
XII			Podsumowanie	163

I. Wstęp

1. Wprowadzenie

Podstawowym celem działania samorządów, w tym także samorządu Powiatu Piaseczyńskiego, jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. W przypadku powiatu, zakres jego zadań określa szczegółowo (art. 4 ust. 1) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym¹. Zgodnie z ustawą powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 3a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 4) polityki prorodzinnej,
- 5) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 6) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 7) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 8) kultury fizycznej i turystyki,
- 9) geodezji, kartografii i katastru,
- 10) gospodarki nieruchomościami,
- 11) administracji architektoniczno-budowlanej,
- 12) gospodarki wodnej,
- 13) ochrony środowiska i przyrody,
- 14) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 17) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 18) ochrony praw konsumenta,
- 19) utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 20) obronności,
- 21) promocji powiatu,
- 22) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.¹),

¹ Dz. U. 1998 r., nr 91, poz. 578.

23) działalności w zakresie telekomunikacji.

Do zadań publicznych powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Dla zapewnienia efektywności i komplementarności tak wielu różnorodnych zadań niezbędne jest przede wszystkim staranne planowanie. Ten aspekt funkcjonowania powiatu - w zakresie planowania wydatków - poruszają m. in. art. 41 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych², artykuł 51 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym³ oraz – w zakresie przestrzennym - ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴. Ponadto, konieczność strategicznego określania planów rozwojowych związana jest także z zasadą programowania Unii Europejskiej, jedną z najistotniejszych w procesie absorpcji środków strukturalnych.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, Powiat Piaseczyński w 2013 r. opracował i przyjął do realizacji Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2013 - 2023, stanowiący aktualizację dokumentu z roku 2005. W wyniku procesu planowania strategicznego sformułowane zostały w nim długofalowe cele rozwoju Powiatu, zadania służące realizacji tych celów, jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie oraz oczekiwane efekty planowanych do podjęcia działań. Tak ukształtowany dokument pełni ważną rolę w procesie pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej na finansowanie ważnych dla Powiatu przedsięwzięć rozwojowych. W praktyce niemożliwe jest bowiem aplikowanie o środki z różnorodnych programów unijnych bez rzetelnego i jasnego przełożenia wizji i celów strategicznych powiatu na konkretne projekty.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego powstał przy założeniu, iż jako narzędzie wspomagające zarządzanie rozwojem powiatu będzie okresowo aktualizowany i uzupełniany o analizę nowych potrzeb i bieżących możliwości rozwojowych. Odniesienie zaistniałych zmian i osiągniętych, w wyniku realizacji Planu, rezultatów do stanu wyjściowego, umożliwi weryfikację pierwotnych założeń rozwojowych, tj. celów i kierunków działań oraz wpływa stymulująco na identyfikację nowych zadań. Takie podejście do planowania rozwoju sprawia, iż Powiat Piaseczyński koncentruje zasoby i środki finansowe na obszarach i zadaniach, najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju powiatu i najbardziej potrzebujących wsparcia.

Z uwagi na zmieniające się lokalne uwarunkowania rozwojowe i sytuację makroekonomiczną w kraju oraz zrealizowanie wielu zaplanowanych wcześniej projektów, a także mając na względzie zbliżającą się zmianę okresu programowania Unii Europejskiej i związanych z tym uregulowań, konieczna była weryfikacja i aktualizacja dokumentu w zakresie:

² Dz. U. 2005, n4 249, poz. 2104.

³ Dz. U. 1998 r., nr 91, poz. 578.

⁴ Dz. U. 2003 Nr 80 poz. 717.

- kryteriów oceny inwestycji na potrzeby Planu Rozwoju Lokalnego,
- diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej,
- analizy słabych i mocnych stron Powiatu oraz pojawiających się z zewnątrz szans i zagrożeń,
- kierunków i celów rozwojowych Powiatu oraz przedsięwzięć przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju Powiatu,
- możliwości zewnętrznego finansowania projektów, w tym przy udziale środków Unii Europejskiej.

Prace nad aktualizacją PRL rozpoczęto na wniosek Komisji Strategii Gospodarczej, która wniosowała o powołanie Zespołu d/s aktualizacji PRL. Uchwałą nr 61/1/12 Zarządu Powiatu Piaseczyńskiego z dnia 21 marca 2012 r. powołany został Zespół do prac nad aktualizacją Planu Rozwoju Lokalnego.

W procesie aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego, podobnie jak przy jego tworzeniu, uczestniczyli przedstawiciele powiatowych i gminnych władz lokalnych, radni poszczególnych samorządów, przedstawiciele środowisk społeczno-gospodarczych i mieszkańcy. Władze Powiatu Piaseczyńskiego dołożyły wszelkich starań, by utrzymać w procesie planowania partycypację społeczną i włączyć w wyznaczanie celów rozwojowych szerokie grono beneficjentów przyszłych przedsięwzięć.

Aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego została opracowana przy wykorzystaniu danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Piasecznie oraz Urzędy Gmin Powiatu Piaseczyńskiego. Korzystano również z szeregu opracowań i publikacji statystycznych oraz z następujących dokumentów:

- 1) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Piaseczyńskiego.
- 2) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 r.
- 3) Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2013-2020 podpisany przez Komisję Europejską w dniu 11 października 2007 r.
- 4) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia,
- 5) Strategia Rozwoju Kraju, przyjęta przez Radę Ministrów 22 listopada 2012 r.
- 6) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Góra Kalwaria, październik 2005 r.
- 7) Strategia Rozwoju Gminy Konstancin – Jeziorna do 2020 r., grudzień 2005 r.
- 8) Strategia Rozwoju Gminy Lesznówola do 2021 roku (aktualizacja), sierpień 2011 r.
- 9) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Piaseczno na lata 2007-2013, październik 2009r.
- 10) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Tarczyn na lata 2004-2013, grudzień 2004 r.

2. Metodyka prac planistycznych

Plan Rozwoju Lokalnego został opracowany przy założeniu, że jego sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w powiecie.

1) Aktualizacja diagnozy stanu istniejącego

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej powiatu. Dane statystyczne zostały zaktualizowane a tendencje i problemy zaobserwowane w trakcie diagnozy – podkreślone i przedyskutowane. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej, w tym w sferze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.

2) Aktualizacja kryteriów wyboru projektów i ich wybór

W związku ze zbliżającym się końcem okresu programowania 2007-2013 i rozpoczęciem nowego – 2014-2020 zmianie ulegnie prawdopodobnie system wdrażania środków strukturalnych w Polsce oraz priorytety polityki regionalnej. Aktualizacja kryteriów wyboru projektów i ich ponowne przeanalizowanie wiązało się z koniecznością zapewnienia m.in. jak najszerszego oddziaływania projektów, realizacji projektów partnerskich, tworzących nowe miejsca pracy.

3) Aktualizacja Analizy SWOT

Przeprowadzenie analizy SWOT polegało na zespołowym wypełnieniu przygotowanego arkusza podzielonego na cztery części (silne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia). Analiza SWOT przeprowadzona została w gronie zespołu planistycznego – grupy roboczej, po zapoznaniu się z diagnozą i po wyznaczeniu wizji, (stanu docelowego, pożądanego). Metoda SWOT służyć ma bowiem w tym przypadku ocenie własnej sytuacji strategicznej Powiatu w dążeniu do osiągnięcia założonej wizji rozwoju.

Cechy wewnętrzne uporządkowane zostały przez ustalanie rang silnych i słabych stron mających największy wpływ na osiągnięcie stanu docelowego. W dalszych rozważaniach brano pod uwagę praktycznie tylko te cechy (siły i słabości), które mają największy wpływ – pozytywny lub negatywny na sytuację Powiatu.

Opisany wyżej sposób pogłębiania analizy SWOT umożliwił identyfikację tych silnych i słabych stron, które mają największe znaczenie dla osiągnięcia założonych celów. Podobnie spośród szans i zagrożeń brano pod uwagę głównie te, których wystąpienie jest najbardziej prawdopodobne i może mieć największy wpływ na osiągnięcie celów.

W wyniku wspólnej dyskusji albo indywidualnych wyborów wszystkich uczestników powstały wskazania najbardziej istotnych czynników wpływających na sukces Planu Rozwoju Lokalnego. Na podstawie tych wniosków przystąpiono do definiowania celów strategicznych i operacyjnych przedstawionych w Planie.

4) Zarys projektu Planu Rozwoju Lokalnego - robocza wersja dokumentu.

Zespół Zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego opracowujący Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego zapoznał się z wersją roboczą dokumentu obejmującego diagnozę stanu, analizę SWOT, obszary strategiczne, cele strategiczne zadania priorytetowe. W kolejnym kroku część zadań priorytetowych została umieszczona w projekcie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego jako przewidziane do realizacji w latach 2013 – 2023.

5) Uchwalenie Planu Rozwoju Lokalnego przez Radę Powiatu Piaseczyńskiego.

W wyniku akceptacji projektu planu przez Komisję Rady Powiatu w Piasecznie podjęto decyzję o umieszczeniu uchwały w sprawie przyjęcia tego dokumentu w porządku obrad Sesji Rady Powiatu Piaseczyńskiego w dniu 27 czerwca 2013 r.

3. Kryteria oceny wniosków inwestycyjnych

Warunkiem rozpatrywania inwestycji w ramach Planu Rozwoju Lokalnego jest zgodność inwestycji ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Piaseczyńskiego.

Ocena wniosków inwestycyjnych zgodnie z przyjętymi dokumentami przebiegała według następujących kryteriów:

1. Ocena inwestycji w kategoriach uwarunkowań społecznych:

1.1. Zasięg terytorialny oddziaływania:

0	Mniejszy niż jedna gmina
1	Jedna gmina
2	Więcej niż jedna gmina
5	Cały Powiat

7	Zasięg ponadregionalny
---	------------------------

1.2. Wpływ na rozwój gospodarczy i/ lub tworzenie nowych miejsc pracy:

0	Nie wpływa
4	Podwyższa atrakcyjność inwestycyjną Powiatu, co w przyszłości może przyczynić się do utrzymania istniejących lub powstawania nowych miejsc pracy
5	W istotny sposób przyczynia się do powstania nowych podmiotów oraz nowych miejsc pracy; podwyższa atrakcyjność Powiatu
7	Bezpośrednio przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy.

1.3. Wpływ inwestycji na rozwój edukacyjno-oświatowy dzieci i młodzieży:

0	Nie wpływa
1	Poprawia możliwości rozwoju
3	Dodaje nową jakość do możliwości rozwoju edukacyjno-oświatowego

1.4. Wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców:

0	Nie wpływa,
1	Poprawia bezpieczeństwo mieszkańców,
3	Dodaje nową jakość dla bezpieczeństwa mieszkańców.

1.5. Wpływ na poprawę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Powiatu i gości:

0	Nie wpływa
1	Niewielki
2	Istotny

1.6. W przypadku inwestycji o równej ilości punktów decyduje Zespół - głosowanie.

2. Ocena inwestycji w kategoriach strukturalnych:

2.1. Powiązanie z innymi inwestycjami realizowanymi przez Powiat lub inne jednostki samorządu terytorialnego:

0	Nie
1	Tak

2.2. Stopień zaawansowania inwestycji:

0	Nowa inwestycja
1	Faza koncepcji i opracowania wstępnego

3	Opracowana dokumentacja projektowa lub wybrany projektant
5	Pozwolenie na budowę (lub możliwość rozpoczęcia inwestycji)

2.3. Wpływ na środowisko naturalne:

0	Neutralny wpływ
2	Pozytywny wpływ

2.4. Wpływ inwestycji na poprawę wizerunku Powiatu:

0	Neutralny wpływ
1	Pozytywny wpływ
3	Istotnie poprawia wizerunek

3. Ocena inwestycji w kategoriach finansowych:

3.1. Wpływ inwestycji na budżet:

-3	Wpływ ujemny (istotny wzrost stałych wydatków budżetowych)
0	Wpływ neutralny,
3	Wpływ dodatni (zmniejszenie stałych wydatków budżetowych)

3.2. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych środków bezzwrotnych⁵:

0	Nie
2	Środki finansujące do 20% wartości inwestycji
5	Powyżej 20% i nie więcej niż 40% wartości inwestycji
8	Do 50% wartości inwestycji
10	Powyżej 50% wartości inwestycji
+2	Każde następne 10% inwestycji

3.3. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych źródeł zewnętrznych:

0	Nie
2	Środki finansujące do 20% wartości inwestycji
3	Powyżej 20% i nie więcej niż 45% wartości inwestycji
5	Powyżej 45% wartości inwestycji

3.4. Możliwość współfinansowania inwestycji z udziałem własnym mieszkańców lub innych zainteresowanych podmiotów, w tym gmin⁶:

⁵ W przypadku niewielkiego prawdopodobieństwa przyznania środków punktacje obniża się o połowę.

0	Nie
1	Środki finansujące do 10% wartości inwestycji
2	Środki finansujące do 20% wartości inwestycji
3	Środki finansujące do 30% wartości inwestycji
5	Środki finansujące do 40% wartości inwestycji
7	Środki finansujące do 50% wartości inwestycji
+2	Za każde następne 10% wartości inwestycji

3.5. Złożony wniosek o realizację inwestycji w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego (PPP):

0	Nie
4	Tak

⁶ Punkty przyznaje się tylko w przypadku istnienia dokumentu potwierdzającego współfinansowanie, a w przypadku gmin przynajmniej pisemnej deklaracji Burmistrza lub Wójta.

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu

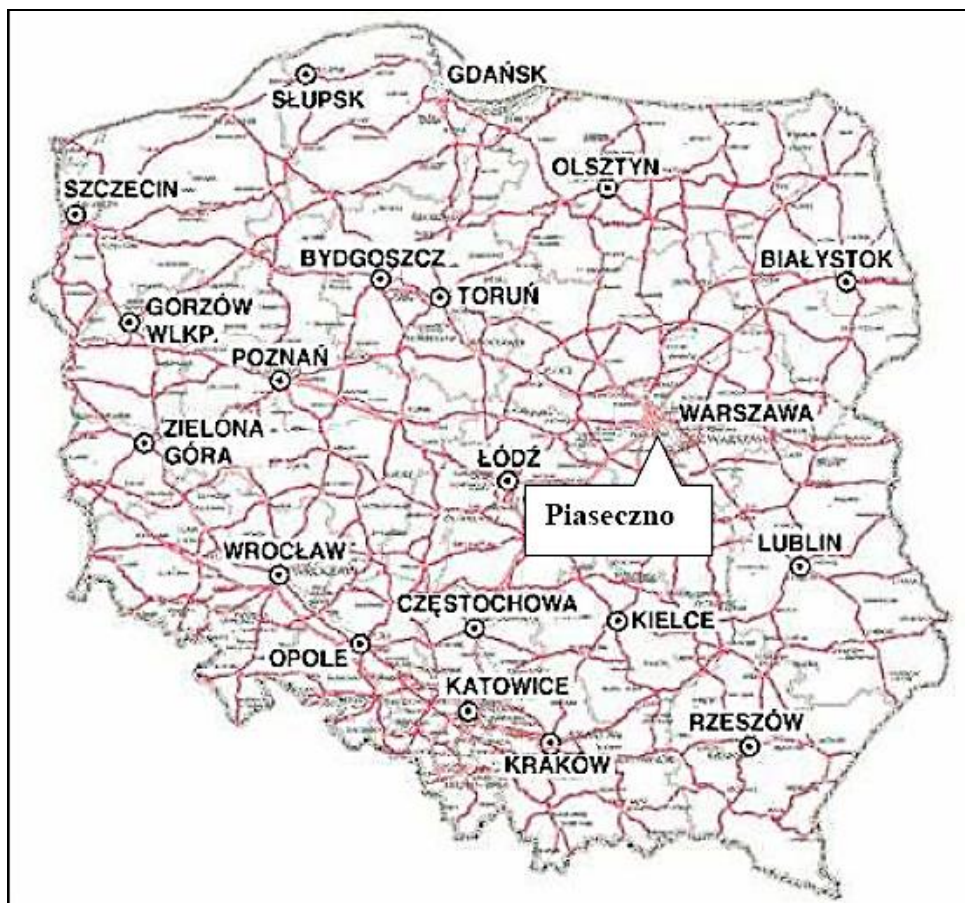
1. Położenie i powierzchnia powiatu

Powiat Piaseczyński położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, na południowych obrzeżach Warszawy i graniczy z następującymi powiatami:

- o od północy – z powiatem warszawskim,
- o od wschodu – z powiatem otwockim (przez Wisłę),
- o od południa – z powiatem grójeckim,
- o od zachodu – z powiatem grodziskim i pruszkowskim⁷.

W skład Powiatu Piaseczyńskiego wchodzi cztery gminy miejsko-wiejskie: Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Piaseczno i Tarczyn oraz dwie gminy wiejskie: Lesznowola i Prażmów.

Mapa 1: Usytuowanie Powiatu Piaseczyńskiego na mapie Polski

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do 2014 r., s.19

⁷ Źródło: <http://piaseczno.pl>

Powiat Piaseczyński leży w bezpośredniej strefie oddziaływania metropolii warszawskiej. Sąsiedztwo Warszawy, dużego ośrodka miejskiego skutkuje przede wszystkim „zapożyczeniem” jego wizerunku; teren powiatu jest postrzegany jako „podwarszawski” (a więc jako obszar trwałej koniunktury inwestycyjnej).

W związku z położeniem, do powiatu napływają:

- klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu powiatu,
- osoby przesiedlające się z innych regionów, które podjęły lub zamierzają podjąć zatrudnienie w Warszawie,
- nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,
- zewnątrzni usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych.

W regionie mazowieckim występuje największe w kraju dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (2,4‰ na 1000 mieszkańców - dane GUS, 2011r). Przyrost ludności następuje głównie w gminach położonych wokół Warszawy i byłych miast wojewódzkich, co ma związek z procesami suburbanizacji.

Tendencje w gospodarce: rosnąca zamożność i zwiększone zainteresowanie wyższą jakością życia znajdują odbicie w rosnącym zapotrzebowaniu na tereny i przestrzeń, co wynika m.in. z potrzeb wyższego standardu zamieszkania, prywatności i dostępu do terenów zielonych. W większości obszarów zurbanizowanych postępuje proces „rozlewania się miast”.

Ekstensywny rozwój Warszawy spowodował urbanizację obszarów podmiejskich, przyczyniając się również do bardzo silnego rozwoju północnej części Powiatu. Na terenach rozciągających się od Warszawy aż do miasta Piaseczno występuje ciągły system zabudowy, będący przedłużeniem zurbanizowanego pasma ursynowsko-natolińskiego. Łączy się ono również z miastem Konstancin-Jeziorna poprzez główne tereny rozwojowe gminy Piaseczno, tj. sołectwa: Józefosław, Julianów, Chyliczki. Do północno-zachodnich granic miasta Piaseczna przylegają dwa zurbanizowane obszary wsi Nowa Iwiczna i Stara Iwiczna z gminy Lesznowola. Tworzą one ciągły wspólny system osadniczy z zabudową miasta Piaseczno. Obszary zurbanizowane gminy Góra Kalwaria i Prażmów stanowią odrębne jednostki osadnicze na swoich obszarach.⁸

⁸ Opracowano na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do 2014 r., s. 18-19

Mapa 2: Powiat Piaseczyński na tle województwa mazowieckiego

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do 2014 r., s. 20

Mapa 3: Gminy Powiatu Piaseczyńskiego

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe dane dotyczące gmin Powiatu przedstawia tabela 1.

Tabela 1: Podstawowe dane charakteryzujące gminy Powiatu Piaseczyńskiego

Gminy Powiatu Piaseczyńskiego	Powierzchnia w km²	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
Góra Kalwaria	136,70	37	44
Konstancin-Jeziorna	78,28	22	25
Lesznowola	69,17	22	31
Piaseczno	128,20	32	44
Prażmów	86,11	27	31
Tarczyn	114,15	35	40
Powiat Piaseczyński	612,61	175	215

Źródło: Dane Urzędów Gmin Powiatu Piaseczyńskiego i GUS, 2011

Największą powierzchnię – 136,7 km² i liczbę miejscowości (44) posiada gmina miejsko – wiejska Góra Kalwaria. Z kolei najmniejszą gminą w powiecie jest gmina wiejska Lesznowola 69,17 km² powierzchni i 31 miejscowościami.

2. Środowisko naturalne

2.1. Zasoby leśne, pomniki przyrody, obszary chronione

W granicach Powiatu znajduje się główny obszar zasilania przyrody południowej części aglomeracji warszawskiej. Jest nim rozległy, chociaż rozczłonkowany kompleks Lasów Chojnowskich wraz z towarzyszącymi mu zbiorowiskami łąkowymi (przede wszystkim w dolinach Jeziorki i Małej) i torfowiskami. Duży stopień naturalności i różnorodności biologicznej stanowi o wyjątkowych walorach rekreacyjnych i wypoczynkowych obszaru.

Podstawowym przyrodniczym obszarem chronionym w Powiecie Piaseczyńskim jest Chojnowski Park Krajobrazowy, utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Warszawskiego z dnia 1 czerwca 1993 r.⁹ Park powstał w celu ochrony kompleksu Lasów Chojnowskich, zespolonego z nim terenu doliny dolnego biegu Jeziorki, a także fragmentu doliny Wisły z wyniosłą skarżą, zabytkowym parkiem przypałacowym i rezerwatami przyrody.

⁹ Rozporządzenie Wojewody Warszawskiego z dnia 1 czerwca 1993 roku, zmienione Rozporządzeniem Nr 171 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 października 2000 roku

Fot.: Górki Szymona

Chojnowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną ma powierzchnię ponad 11,5 tys. ha (park 6.796 ha, otulina parku 4.727ha) i pod względem administracyjnym leży w granicach pięciu gmin: Piaseczno, Konstancin-Jeziorna, Góra Kalwaria, Prażmów i Tarczyn.

Park, o którym mowa, wraz z Mazowieckim Parkiem Krajobrazowym i Kampinoskim Parkiem Narodowym pełni ważną funkcję klimatotwórczą dla Warszawy. Te cenne, biologicznie czynne tereny stanowią przeciwwagę zurbanizowanej aglomeracji warszawskiej.

Park dzięki swoim dużym walorom przyrodniczym i krajobrazowym jest chętnie odwiedzany przez turystów, dla których wyznaczono siedem znakowanych szlaków turystycznych oraz sieć ścieżek dydaktycznych pieszych i rowerowych¹⁰.

Oprócz Lasów Chojnowskich w granicach Powiatu leży kilka uzupełniających obszarów przyrodniczych, takich jak np. kompleks lasów Magdalenki i Sękocina w gminie Lesznowola, ciągnący się na zachód aż do Komorowa (powiat pruszkowski) i Podkowy Leśnej (powiat grodziski).

W Powiecie Piaseczyńskim występują bardzo liczne pomniki przyrody, wśród których przeważają drzewa, w tym dęby szypułkowe i sosna pospolita. Zestawienie pomników przyrody (drzew) zawiera poniższa tabela:

Tabela 2: Pomniki przyrody na terenie Powiatu Piaseczyńskiego

Gmina	Pomnik przyrody	Lokalizacja	Rejestr zabytków przyrody
Góra Kalwaria	Dąb szypułkowy	Góra Kalwaria obok zabytkowej kaplicy klasztornej, na skarpie	210
	2 dęby szypułkowe	Góra Kalwaria, Na cmentarzu grzebalnym	232

¹⁰ Por. s. 36

	2 klony zwyczajne	Baniocha, W parku zabytkowym	521
	Topola czarna	Brzeście, W parku zabytkowym	251
	Lipa drobnolistna	Brzeście, W parku zabytkowym	-
	Dąb szypułkowy	Brzeście, Nad stawem b. PGR-u	150
	Buk zwyczajny	Czapli, W parku zabytkowym	260
	Dąb szypułkowy	Karolino-Walewice, Obok budynku mieszkalnego p. W. Sutkowskiego	542
	3 dęby szypułkowe	Julianów, Teren PFZ w odległości ok. 350-450 m od zabudowań wsi	779
	Dąb szypułkowy – „Książę Mazowiecki”	Podłęcze, Na działce rolnej p. B. Kucharczyka w odległości ok. 200m na północ od drogi Brzeście-Podłęcze	339
	Dąb szypułkowy – „Mały Jacek”	Podłęcze, Na działce rolnej p. St. Wrotka w odległości ok. 150m na północ od drogi Brzeście-Podłęcze	338
	Topola biała	Podłęcze, Na działce rolnej p. I. Latoszka	524
	Topola czarna	Podłęcze, Na działce rolnej p. I. Latoszka	-
	Topola czarna	Podłęcze, Na działce rolnej p. T. Koconia	523
	Lipa drobnolistna	Potycz, W parku zabytkowym	520
	Jesion wyniosły	Potycz, W parku zabytkowym	-
	5 topoli białych	Coniew i Podgórze W pasie drogowym Góra Kalwaria-Warka na granicy wsi Coniew i Podgórze	903
	4 dęby szypułkowe	Leśnictwo Krzymów, Obok osady leśniczego	522
	Klon zwyczajny	Leśnictwo Krzymów, Obok osady leśniczego	-
Lesznowola	Jesion wyniosły	Wzdłuż drogi wewnętrznej PGR Łazy	845
	Jesion wyniosły	W parku PGR Łazy	846
	Dąb szypułkowy	Derdy	853
	2 Dęby szypułkowe	Derdy	854
	3 jesiony wyniosłe	Mroków	775
	Dąb szypułkowy	Władysławów	841
	3 Dęby szypułkowe	Władysławów	469
	Wiąz szypułkowy	Zamienie	689
Piaseczno	2 dęby szypułkowe	Piaseczno, Osiedle Zalesie Dolne, Aleja Kalin	866
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin 6	920
	2 dęby szypułkowe	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin 7	879
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin 11	867
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin w pobliżu pomnika „Pamięci Ofiar Hitleryzmu”	876
	2 dęby szypułkowe	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin 8	921
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. Aleja Kalin 36	336
	2 dęby szypułkowe	Piaseczno, j.w. Aleja Kasztanów w pobliżu szosy Warszawa – Grójec	160
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Akacyjowa 2	881
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Akacyjowa 3	880
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, Osiedle Zalesie Dolne, ul. Akacyjowa 5	919
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Dębowa 6	878
	Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Dębowa 8	890
	2 dęby szypułkowe „Dęby Szarych Szeregów”	Piaseczno, j.w. ul. Anny Jagiellonki 10	875

Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Jaworowa 4	883
Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Jałowcowa, teren przyległy do linii kolejowej	868
Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Jodłowa 2a	917
Sosna pospolita	Piaseczno, j.w. ul. Jodłowa 2	918
Dąb szypułkowy	b.d.	b.d.
Dąb szypułkowy „Dąb Tadeusza Zawadzkiego Zośki”	Piaseczno, j.w. ul. Królowej Jadwigi 11	862
2 dęby leśne	Piaseczno, j.w. ul. Mickiewicza 37	335
4 sosny zwyczajne	Piaseczno, j.w. ul. Mickiewicza w pobliżu nr 47	337
3 dęby szypułkowe	Piaseczno, Osiedle Zalesie Dolne ul. Mickiewicza,	882
6 dębów szypułkowych	Piaseczno, j.w. działka leśna pomiędzy ul. Czeremchową i ul. Stołeczną	877
Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. pas zieleni leśnej osiedlowej przy ul. Jodłowej do skrzyżowania z Al. Kasztanową	916
Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Orzechowa 14	915
Sosna pospolita	Piaseczno, j.w. ul. Pionierów 2	942
Dąb szypułkowy	Piaseczno, j.w. ul. Redutowa 16	966
3 dęby szypułkowe	Piaseczno, j.w. ul. Wiązowa 2	967
Dąb szypułkowy „Dab Stephana”	Piaseczno, j.w. Leśnictwo Chojnów oddz.141, przy drodze	303
Kasztanowiec zwyczajny	Piaseczno, Osiedle Chyliczki, ul. Julianowska, obok jezdni	601
3 dęby szypułkowe	Piaseczno, Ul. Chyliczkowska w parku Technikum Drobiarskiego	239
Sosna zwyczajna „Małgosia”	Bogatki, Leśnictwo Uwieliny, oddz. 22 przy szosie Jazgarzew - Grójec	302
Dąb szypułkowy	Chojnów, Leśnictwo Dobiesz oddz. 171	211
6 dębów szypułkowych	Chojnów, j.w. oddz. 159	212
Sosna zwyczajna	Chojnów, j.w. oddz. 172	213
dąb szypułkowy	Chojnów, j.w. oddz. 172 H	944
Dąb szypułkowy	Chojnów, j.w. oddz. 175 c	945
Dąb szypułkowy	Chojnów, Leśnictwo Pilawa, oddz. 176	405
Dąb szypułkowy	Chojnów, Leśnictwo Chojnów obok bazy	387
Lipa drobnolistna	Chylice, Między posesjami ul. Dworska 7 i ul. Broniewskiego 1	863
Dąb szypułkowy „Stary”	Głusków, Osiedle Zielona, obok drogi	298
4 dęby szypułkowe	Głusków, j.w. ul. Radnych	386
32 klony srebrzyste, grab pospolity tworzące aleje, drzewa wielopienne „Aleja Karolińska”	Głusków, Przy drodze polnej prowadzącej do dawnego dworu	299
Jesion wyniosły	Głusków, ul. Millenium 94 obok budynku mieszkalnego	938
2 lipy drobnolistne	Głusków, ul. Rybna w alei lipowej	939
Lipa drobnolistna	Głusków, ul. Rybna na skrzyżowaniu z drogą do młyna	940
Buk pospolity	Jastrzębie, Obok siedziby Leśnictwa	390

		Jastrzębie	
	Sosna zwyczajna	Jazgarzew, Leśnictwo Uwielin oddz. 236 b,	388
	Sosna zwyczajna	Jazgarzew, j.w.	389
	Sosna zwyczajna	Jazgarzew, Leśnictwo Uwielin, oddz. 238 a	951
	Sosna zwyczajna	Jazgarzew, j.w. oddz. 236 b	952
	57 brzoź brodawkowatych	Kamionka, ul. Świerkowa, działki 1-7	736
	5 dębów szypułkowych	Łbiska, Przy drodze Jazgarzew Pęczery	404
	Lipa drobnolistna	Nowinki, Przy drodze , obok zabudowań E. Zembrzuskiego	238
	2 dęby szypułkowe	Pilawa, Przy szosie Piaseczno – Góra Kalwaria	297
	grusza polna		
	7 dębów szypułkowych	Pilawa, Osiedle Orzeszyn, na działce p. Łagowskiego	385
	Sosna zwyczajna	Pilawa, Leśnictwo Pilawa, oddz. 137 I, po p. stronie szosy do Zalesia Górnego	272
	Dąb szypułkowy	Pilawa, Osiedle Orzeszyn	887
	Dąb szypułkowy	Stefanów, Przy skrzyżowaniu szosy Piaseczno – Góra Kalwaria z szosą do Zalesia Górnego	233
	3 dęby szypułkowe	Wola Gołkowska, W parku zabytkowym	922
	7 dębów szypułkowych	Złotokłos, W parku przy szkole	384
	wiąz szypułkowy	b.d.	b.d.
	Lipa drobnolistna	Żabieniec, Na terenie Rybackiego zakładu Doświadczalnego	402
	2 dęby szypułkowe	Żabieniec, j.w.	403
	Lipa drobnolistna odm. zwisła	Pilawa, Obok siedziby Nadleśnictwa Chojnów, Leśnictwo Dobierz oddz. 146 d,t	1068
	3 dęby szypułkowe	Pilawa, j.w.	1195
Prażmów	Grab zwyczajny	Prażmów – park zabytkowy	418
	Sosna zwyczajna – „Sosna żałobna”	Prażmów – cmentarz	420
	2 lipy drobnolistne	Prażmów – przy drodze głównej	421
	Dąb szypułkowy	Prażmów – nad rzeką Jeziorką, przy mostku za kościołem	786
	Dąb szypułkowy	Ławki – na działce rolnej	672
	2 świerki pospolite	Łoś – w parku zabytkowym nad rzeką Jeziorką	300
	3 Wiązy pospolite	Łoś – w parku zabytkowym nad rzeką Jeziorką	
	3 buki zwyczajne	Łoś – w parku zabytkowym nad rzeką Jeziorką	
	Dąb szypułkowy	Ustanów – park podworski	391
	Wiąz szypułkowy	Ustanów – park podworski	
	Dąb szypułkowy	Wilcza Wólka – działka rolna	963

Źródło: Dane Urzędów Gmin

Wśród pomników przyrody wyróżniono także:

- Jezioro Czernie bęące starorzeczem Wisły (gmina Góra Kalwaria),

- gład zmigmatyzowany z wyglądem lodowcowymi (gmina Piaseczno),
- głązy Żeromskiego (gmina Konstancin – Jeziorna),
- granitoid czerwony o strukturze grubokrystalicznej porfirowanej (gmina Piaseczno),
- Aleję Karolińską, na której znajdują się 32 klony srebrzyste (*Acer saccharinum*) (gmina Piaseczno).

Na terenie Chojnowskiego Parku Krajobrazowego znajduje się 11 rezerwatów przyrody, wymienionych w tabeli nr 3 a w granicach powiatu znajdują się dodatkowo fragmenty trzech innych rezerwatów, dużych powierzchniowo i cennych pod względem zamieszkującej je fauny m.in. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Tabela 3: Rezerваты Przyrody w Powiecie Piaseczyńskim¹¹

LP	NAZWA REZERWATU Gmina	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Typ rezerwatu
1	CHOJNÓW Gmina Piaseczno	1979	12,1	Leśny
2	BIELE CHOJNOWSKIE Gmina Piaseczno	1979	14,1	Florystyczny
3	PILAWSKI GRĄD Gmina Piaseczno	1984	4,0	Leśny
4	UROCZYSKO STEPHANA Gmina Piaseczno	1989	59,2	Leśny
5	LAS PĘCHERSKI Gmina Piaseczno	1989	15,0	Leśny
6	OBORY Gmina Konstancin-Jeziorna	1979	44,3	Leśny
7	ŁĘGI OBORSKIE Gmina Konstancin-Jeziorna	1981	48,3	Leśny
8	SKARPA OBORSKA Gmina Konstancin-Jeziorna	1981	13,3	Krajobrazowy
9	ŁYCYŃSKIE OLSZYNY Gmina Konstancin-Jeziorna	1982	25,4	Leśny
10	WYSPY ZAWADOWSKIE Gmina Konstancin-Jeziorna	1998	205,7*	Faunistyczny
11	WYSPY ŚWIDERSKIE Gmina Konstancin-Jeziorna	1998	291,6*	Faunistyczny
12	ŁOŚ Gmina Prażmów	1989	11,0	Leśny
13	SKARPA JEZIORKI Gmina Prażmów	1994	7,1	Lesny
14	ŁACHY BRZESKIE Gmina Góra Kalwaria	1998	226,7*	Faunistyczny

* w granicach powiatu

¹¹ Na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do 2014 r., s. 26

2.2. Gleby¹²

Powiat Piaseczyński leży w granicach dwóch regionów glebowo-rolniczych. Zachodnia i środkowa część Powiatu (gminy: Lesznowola, Piaseczno, Prażmów i zachodnia część gminy Góra Kalwaria) zaliczona została do Regionu Piaseczyńsko-Nadarzyńskiego. Najlepsze gleby, wytworzone z utworów gliniastych i pyłowych, występują w gminie Lesznowola, a najłabsze - w gminie Prażmów. W gminie Tarczyn dominują gleby słabe (49% gleb klasy III i IV, 41% klasy V i VI).

Pozostała część Powiatu, tj. gmina Konstancin-Jeziorna i wschodnia część gminy Góra Kalwaria, należą do Regionu Nadwiślańskiego, charakteryzującego się występowaniem dobrych gleb na utworach akumulacji rzecznej. Specyfika południowej i wschodniej części Powiatu Piaseczyńskiego jest silnie rozwinięte sadownictwo i uprawa warzyw.

2.3. Warunki klimatyczne¹³

Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne, teren Powiatu Piaseczyńskiego leży w regionie mazowiecko-podlaskim. Klimat na tym obszarze posiada cechy klimatu przejściowego, z przewagą cech kontynentalnych, charakterystycznych dla obszarów położonych w centralnej i wschodniej części Polski:

- region ten cechuje niski poziom opadów atmosferycznych oraz duże wahania temperatury w ciągu roku,
- teren należy do obszarów gdzie występuje deficyt wody opadowej; największe sumy opadów występują w okresie letnim,
- dominują wiatry zachodnie, południowo-zachodnie i północno-zachodnie, z przewagą wiatrów zachodnich,
- okres wegetacyjny roślin rozpoczyna się pod koniec marca, a kończy na początku listopada; początek wczesnej wiosny zaczyna się na przełomie kwietnia i maja, natomiast wczesna jesień na początku września.

Warunki klimatu lokalnego zależą w głównej mierze od rzeźby terenu, budowy geologicznej i pokrycia gruntu. Na obszarze powiatu piaseczyńskiego nie występują znaczne różnice warunków klimatycznych, ze względu na małe urozmaicenie rzeźby terenu. Wszelkie wahania temperatur, opadów oraz siły i kierunku wiatrów są głównie spowodowane występowaniem zabudowy i obszarów leśnych. W większych miastach może występować zwiększone zachmurzenie oraz podwyższone temperatury powietrza, natomiast na obszarach leśnych panuje zwiększona wilgotność i niższe amplitudy temperatury powietrza. Na terenach nieosłoniętych zwiększona jest prędkość wiatru.

¹² Podrozdział przygotowany na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do 2014 r., s. 25

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Piaseczyńskiego s.15-16

2.4. Zasoby wodne

Przeważająca część Powiatu Piaseczyńskiego należy do zlewni rzeki Jeziorki o powierzchni 975 km². Niewielkie fragmenty gminy Góra Kalwaria odwadnia rzeka Czarna, wschodnią część gminy Lesznowola – Utrata, a rejon Okrzeszyna – Wilanówka.

Jeziorka - główna rzeka powiatu - ma długość 66 km, a jej szerokość wynosi w różnych odcinkach biegu od kilku do kilkunastu metrów. Średni przepływ rzeki w jej dolnym biegu wynosi 2,0 m³/s, a rozpiętość wahań stanów wody sięga 3,5 metra. Do głównych dopływów Jeziorki, znajdujących się w granicach powiatu piaseczyńskiego należą:

- prawobrzeżne: Potok Pęcherski oraz rzeki Zielona (zwana często Czarną) i Mała,
- lewobrzeżne: Tarczynka, Struga z Głóskówka oraz dwa ciek bez nazwy, wypływające spod Magdalenki i Dabrowki.

Z pomiarów¹⁴ Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, przeprowadzonych w 2006 r. wynika, że wszystkie płynące przez Powiat Piaseczyński rzeki jakością wody nie odpowiadają normom, w tym w szczególności:

- rzeka Jeziorka na terenie gminy Piaseczno oceniona została na III klasę czystości, co stanowi poprawę w stosunku do oceny z 2006r.
- rzeka Czarna Cedron, w granicach gminy Góra Kalwaria, w miejscu jej ujścia do Wisły posiada III klasę czystości,
- rzeka Zielona, w punkcie pomiarowym zlokalizowanym na terenie gminy Piaseczno, ma III klasę czystości.

Na niską jakość wód w Powiecie wpływ mają przede wszystkim zanieczyszczenia mikrobiologiczne (skażenia bakteriologiczne) oraz stosunkowo wysoki stopień eutrofizacji, spowodowany obecnością wskaźników biogennych, w tym zwłaszcza pochodzących z rolnictwa związków fosforu i azotu. Ocena przydatności wód powierzchniowych do spożycia wypada negatywnie, przede wszystkim z uwagi na obecność wskaźników tlenowych. We wszystkich badanych punktach na terenie powiatu jakość wód nie odpowiadała wymaganiom, określonym dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Wody podziemne w Powiecie Piaseczyńskim są mniej zanieczyszczone niż wody powierzchniowe, niemniej ich jakość nie jest zadowalająca (poprawa tylko w jednym punkcie badawczym). Z oceny przeprowadzonej w 2007 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie¹⁵ w 4 punktach badawczych w powiecie: KOM Powsin-Park, PIG Konstancin oraz otworu w Piasecznie i Konstancinie wynika, że:

¹⁴ Na podstawie opracowania „Monitoring rzek w 2011 r.” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie

¹⁵ Na podstawie opracowania „Monitoring wód podziemnych w 2010 r.” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie

- otwór KOM Powsin-Park – III klasa czystości w stosunku do II z 2005 i 2004 r. oraz II z 2006 r.
- otwór PIG Konstancin – IV klasy czystości, podobnie jak w badaniach z 2006r.,
Odnotowano znaczne pogorszenie jakości wody z II klasy czystości w stosunku do roku 2003 r,
- otwór w Piasecznie – III klasa czystości wody, podobnie jak w roku 2006, i pogorszenie w stosunku do II z 2003 r.
- otwór w Konstancinie - – III klasa czystości wody, podobnie jak w roku 2006.

Zły stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych jest w dużym stopniu wynikiem nieuregulowanej dotąd gospodarki wodno-ściekowej w gminach powiatu i zanieczyszczeniami komunalnymi, przedostającymi się do środowiska naturalnego. Średni stopień skanalizowania na obszarze Powiatu wynosi tylko 62,8% (obszar powiatu objęty systemami odprowadzania ścieków, GUS 2011). Należy zauważyć, iż w gminie Prażmów nie ma żadnej infrastruktury kanalizacyjnej a najwyższy poziom skanalizowania wynosi 81,7% i dotyczy gminy Piaseczno¹⁶.

W zakresie zasobów przyrodniczych i ochrony środowiska należy odnotować dość znaczące walory Powiatu takie jak wysoka lesistość, duża liczba pomników przyrody i rezerwatów oraz dobre warunki klimatyczne. Jednocześnie, zasoby te zagrożone są m. in. ze względu na brak uporządkowanej gospodarki w zakresie sieci kanalizacyjnej i gospodarki odpadami oraz postępującą suburbanizację i zwiększającą się liczbę mieszkańców tak powiatu jak i całej aglomeracji warszawskiej.

3. Historia i dziedzictwo kulturowe¹⁷

Powiat piaseczyński położony jest na obszarze historycznego Mazowsza Czerskiego, który charakteryzuje się licznymi cennymi zabytkami architektury i urbanistyki, w tym również obiektami budownictwa małomiasteczkowego i wiejskiego.

Wszystkie główne miejscowości powiatu piaseczyńskiego, to miejscowości historyczne, charakteryzujące się odmiennym stylem i architekturą oraz walorami zabytkowymi:

- Najstarszym miastem jest Czersk, który bez większych zmian zachował średniowieczne rozplanowanie z rynkiem, siecią uliczną oraz zamkiem.
- Tarczyn jest drugim po Czersku miastem powstałym w tej części Mazowsza.
- Góra Kalwaria to miasto założone w 2 poł. XVII w, o oryginalnym planie, wzorowanym na wyobrażeniach Jerozolimy.

¹⁶ Por. punkt 5.3 PRL

¹⁷ Podrozdział opracowano na podstawie „Zabytki Powiatu Piaseczyńskiego”, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, Dział badań i Dokumentacji Zabytków Warszawy i Mazowsza, Piaseczno-Warszawa 2006

- Konstancin-Jeziorna jest przykładem miejscowości letniskowo-uzdrowiskowej, powstałej na przełomie XIX i XX w., wzorującej się na popularnej w ówczesnych czasach idei miasta-ogrodu.
- Piaseczno i Tarczyn charakteryzują się rynkiem z kościołem przeciętym dawnymi traktami handlowymi, wokół którego rozrastały się zabudowania miasteczek.

Obiekty sakralne

Na obszarze powiatu znajdują się różne typy budowli sakralnych i świeckich występujące zarówno w zespołach, jak i pojedynczo. Jest to najbardziej reprezentacyjna i najliczniejsza grupa obiektów dziedzictwa kulturowego. Należą do nich w większości świątynie wyznania rzymskokatolickiego, klasztory, kaplice i kapliczki, związane z tym budownictwem dzwonnice, plebanie oraz cmentarze wyznaniowe.

Fot.: Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Górze Kalwarii

Najstarszym obiektem sakralnym w powiecie jest kościół p.w. św. Mikołaja w Tarczynie zbudowany w połowie XIV w., który pomimo przebudowy w XVII w. zachował swój pierwotny gotycki charakter.

Fot.: Kościół Św. Mikołaja w Tarczynie

Nieodłączny element krajobrazu Powiatu stanowią przydrożne kapliczki, drewniane krzyże i figury świętych – symbole kultu religijnego. W granicach Powiatu Piaseczyńskiego można odnaleźć wiele takich obiektów, stojących przy traktach lub na ich rozstaju, na granicy wsi lub dawnych majątków.

Fot: Ruiny Zamku w Czersku

Obiekty obronne

Jedynym zabytkiem budownictwa obronnego są ruiny zamku w Czersku, które mają znaczenie ponadregionalne i wiążą się z ważnymi wydarzeniami w dziejach Polski. Zamek powstał w 1 poł. XIV w, w okresie późniejszym był wielokrotnie przebudowany i restaurowany. Współcześnie zamek w Czersku to niezwykle malownicza ruina. Z potężnej niegdyś twierdzy zachowały się wszystkie trzy wieże, wysokie na 6 metrów mury kurtyny północnej oraz wschodniej, a także XVIII-wieczny ceglany most. Nie istnieje już niestety południowo-zachodnia część muru obwodowego, z którego przetrwały jedynie fundamenty. Obiekt jest dostępny dla zwiedzających. Nie ma tutaj wprawdzie żadnej ekspozycji muzealnej, jest za to punkt widokowy na wieży więziennej, skąd podziwiać można uroki mazowieckich łąk i sadów. Na obszernym dziedzińcu od czasu do czasu organizowane są pokazy walk rycerskich.

Budynki użyteczności publicznej

Przykładami architektury świeckiej są też zabytkowe budynki użyteczności publicznej, pochodzące głównie z XIX w.: ratusze, szpitale i przytułki, szkoły, poczty, dworce, zajazdy, kramy, pensjonaty itd., budowane w czasach Królestwa Polskiego. Najbardziej okazały charakter mają ratusze w Piasecznie i Górze Kalwarii, dawne kramy w Górze Kalwarii i budynek mieszczący pierwotnie Sąd Pokoju Powiatu Czerskiego (zwany pałacem arcybiskupim).

Fot.: Ratusz w Piasecznie

Spośród budynków tej grupy na uwagę zasługuje również dawny konwent pijarów w Górze Kalwarii z XVII w. Szkoła przeznaczona została w początkach XIX w. na koszary wojsk rosyjskich, a później adaptowana na potrzeby istniejącego do dziś Domu Pomocy Społecznej.

Dwory i zespoły dworskie

W granicach powiatu piaseczyńskiego do czasów współczesnych zachowało się kilkanaście przykładów dawnych siedzib szlacheckich – pojedyncze dwory lub zespoły dworskie położone w otoczeniu parków. Jednym z najcenniejszych zabytków jest dwór w Oborach wraz z całym założeniem parkowym i folwarcznym. Osiemnastowieczne dwory występujące w zespołach znaleźć można również w Lesznowoli, Jastrzębcu, Mrokowie, Brześcach, Kosowie i Woli Gołkowskiej. Na uwagę zasługują również XIX-wieczne założenia w Turowicach-Kawęczynie, Prażmowie (własność Gminy, przeznaczona na cele kulturalne) i Pracach Dużych.

Fot.: Dwór w Brześcach

Fot.: Dwór w Oborach

Problemem jest niewłaściwe gospodarowanie majątkiem przez obecnych właścicieli. Duża część obiektów zabytkowych jest obecnie w rękach prywatnych i często z niewiedzy lub braku poszanowania dla dziedzictwa kulturowego, stara substancja zabytkowa jest wyburzana i zastępowana nową. Problem ten dotyczy też dewastacji dawnego otoczenia dworów: budynków folwarcznych i parków.

Budynki mieszkalne

Charakterystyczne dla Powiatu Piaseczyńskiego jest występowanie bardzo licznej grupy dobrze zachowanych i zachwycających architekturą domów mieszkalnych – willi, kamienic, domów robotniczych, w mniejszym stopniu - chałup. W grupie budynków mieszkalnych zdecydowanie wyróżniają się wille konstancińskie, które powstawały na przełomie XIX i XX w. Obok obiektów stylizowanych na włoskie renesansowe wille oraz

neogotyckich zameczków wznoszono dworki neobarokowe i neoklasycystyczne, które dziś stanowią w zdecydowanej większości własność prywatną i są stopniowo odrestaurowywane. Wille Konstancińskie są również celem wielu wycieczek krajoznawczych i znajdują się w centrum zainteresowania szerokiej grupy artystów.

Fot: Willa Wanda – Konstancin-Jeziorna

Fot.: Willa Ustronie – Konstancin-Jeziorna

Obiekty przemysłowe

Nieliczną grupę w granicach powiatu stanowią obiekty związane z dziedzictwem przemysłowym, reprezentujące tradycyjne dziedziny przemysłu występujące na ziemiach polskich. Zabytkami tej grupy są: wiatraki, młyny, kuźnie oraz budynki komunalne tj. wieże ciśnień, elektrownie. Inne zabytki przemysłowe to browar, gorzelnia i spichlerz w Oborach, spichlerz i ruiny kuźni na folwarku w Pęcherach, gorzelnia w Prażmowie. Niewątpliwie najciekawszym zabytkiem jest tutaj zespół starej i nowej papierni zachowany w Konstancinie-Jeziornie. Na terenie nowej papierni kontynuowana jest produkcja papieru, a w latach 2002-2003 częściowo spalone, zrujnowane budynki papierni starej z XIX i początku XX w. zostały adaptowane na centrum handlowe.

Parki i ogrody

Specyficzną grupę zabytków stanowią parki i ogrody, tworzące zarówno oprawę architektury jak i odrębne dzieło sztuki. Na szczególną uwagę zasługuje okalający dwór park krajobrazowy w Oborach oraz barokowy park miejski w Piasecznie z domkiem romantycznym tzw. Poniatówką.

Fot.: Park w Oborach

Niestety większość parków dworskich powiatu znajduje się w złym stanie na skutek wieloletnich zaniedbań pielęgnacyjnych i waloryzacyjnych.

Od roku 2010 do Rejestru Zabytków wpisany został układ urbanistyczny miasta-ogrodu Zalesie Dolne. Wzorcowy układ urbanistyczny Zalesia z pięknym drzewostanem jest dzisiaj unikatowym miejscem na mapie powiatu piaseczyńskiego.

W 1929 roku z dóbr Wólki Kozodawskiej wydzielono 51ha 3391m² jako nieruchomość Miasto-Ogród Zalesie, dla której opracowano plan zagospodarowania przestrzennego. Teren podzielono na 289 działek o przeciętnej pow. ok. 1450 m². Pomiędzy Alejami Różaną, Pokoju i Wilanowską wydzielono dużą działkę pod teren sportu i rekreacji (dziś już zabudowaną). Główną oś tego bardzo ciekawie opracowanego układu urbanistycznego stanowi Aleja Pokoju i Aleja Zgody. Parcelacja terenów Zalesia i sposób jego zagospodarowanie uwzględniały założenia bardzo modnej wówczas idei miasta-ogrodu. Trzy nieruchomości ziemskie – Zalesie-Las, Adamów-Zalesie i Miasto-Ogród Zalesie złożyły się na utworzenie dzielnicy Piaseczna zwanej potem Zalesiem Dolnym (w odróżnieniu od Zalesia Górnego). Dzisiaj Zalesie Dolne to miasto-las i miasto-ogród z bardzo ciekawym i na szczęście do dziś prawie nie zmienionym układem urbanistycznym, zabudowane pięknymi przedwojennymi willami jak i współczesnymi dworkami czy bardziej nowoczesną architekturą. Do chwili obecnej zachowały się tu klejnoty architektury międzywojennej jak willa „Runo” w stylu okrętowym, liczne budynki w stylu dworkowym czy modernistycznym projektowane przez m.in. Karola Sicińskiego, Borysa von Zinserlinga czy Leona Suzina. Dzielnica ma leśny charakter.

Ważnym elementem przyrodniczym jest przepływająca przez Zalesie rzeka Jeziorka. 41 pomników przyrody, w tym głównie dęby szypułkowe, znajdujące się na terenie stanowi prawie połowę drzewostanu objętego ochroną na terenach zabudowanych gminy Piaseczno. Zrównoważony rozwój Zalesia Dolnego w poszanowaniu jego najcenniejszych wartości to

przede wszystkim zachowanie tego, dzięki czemu jest ono tak piękne i cenne dla wszystkich mieszkańców.

Cmentarze i miejsca pamięci

Ważnym elementem krajobrazu kulturowego są zabytkowe cmentarze sytuowane na terenach wokół kościoła lub jako odrębne założenia, np. cmentarz w Starej Iwicznej oraz cmentarze żydowskie w Górze Kalwarii i Piasecznie. Ważnym świadectwem historii ziem powiatu piaseczyńskiego są również miejsca pamięci związane z walką i męczeństwem, występujące w formie odrębnych cmentarzy, mogił, głazów, ziemnych kopców, tablic oraz symboli religijnych typu krzyż lub kapliczka. Przykładem może być np. cmentarz w Wólce Pęcherskiej, mogiła w Kątach, kwatery żołnierskie w Słomczynie i Piasecznie.

Tabela 4: Obiekty wpisane do rejestru zabytków w Powiecie Piaseczyńskim

GMINA GÓRA KALWARIA			
Miejscowość	Obiekt	nr rejestru, data	Stan zachowania
Brzeście	zespół dworski: dwór, oficyna dworska, spichlerz i park	1007/326/62 z 7.01.1962 r.	Dwór w trakcie prac budowlanych: otynkowany i z murowanym alkierzem. Pozostałe budynki zespołu w stanie średnim. Pozostałości parku z pomnikami przyrody.
Czersk	układ urbanistyczny miasta średniowiecznego	1601 z 15.09.1999 r.	Wokół rynku luźna zabudowa współczesna.
	Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego; cmentarz przykościelny	1010/690/62 z 12.04.1962	Kościół restaurowany w 1950 i w l. 80. XX w. Stan średni. Cmentarz uporządkowany w l. 60. XX w.
	ruiny zamku wraz z terenem podzamcza	1009/116 z 25.01.1958 r.	Stan ogólny zły.
Góra Kalwaria	zespół urbanistyczno-budowlany miasta	1444 A z 10.08.1990 r.	Stan zabudowy zróżnicowany.
	Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego tzw. Dom Piłata	1018/365/62 z 5.03.1962 r.	Stan dobry.
	cmentarz żydowski	1408 z 09.02.1990 r.	Zdewastowany w czasie II wojny światowej. Zaniedbany.
	kościół p.w. Opatrzności Bożej tzw. Wieczernik	1026/397/62 z 19.03.1962	Stan bardzo dobry.
	kapliczka przydrożna	1027/398/62 z 19.03.1962	Stan średni.
	dom ul. Piłsudskiego 27 (d. Świerczewskiego)	1025/396 z 19.03.1962 r.	Stan średni.
	Ratusz	1021/99 z 20.01.1958 r.	Stan bardzo dobry. Odbudowany ze zniszczeń w l. 1950-51.
	tzw. pałac arcybiskupi	1023/720/62 z 05.05.1962	Stan dobry.
	zespół klasztorny bernardynów: kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, klasztor, brama	1016/364/62 z 05.03.1962 r.	Stan dobry. Remontowany kilkakrotnie po II wojnie św.
	Budynek z 2 poł. XVII w., zlokalizowany przy ul. Piłsudskiego 10	1024/656 z 09.04.1962 r.	Stan średni.
	Kaplica św. Antoniego	1017/718/62 z 05.05.1962 r.	Stan dobry. Po 1945 r. remontowana.
	dawny konwent pijarów (konwikt).	1019/366/62 z 05.03.1962 r.	Stan zachowania zróżnicowany, na ogół dobry lub średni (zły nieużytkowanego domu izolatorium)
	Kaplica p.w. Zwiastowania NMP	1020/719/62 z 19.03.1962 r.	Stan dobry. W 1983 remontowana.
	Jatki	1022/98 z 20.01.1958 r.	Stan bardzo dobry.
Kąty	kopiec - mogiła	1474 z 29.03.1993 r.	Stan dobry.

Linin	Wiatrak koźlak	1056/858 z 06.07.1970 r.	Stan zły (nieużytkowany). Zachowany prawie kompletny mechanizm napędowy (brak skrzydeł) oraz wyposażenie młyńskie.
Sobików	cmentarz przy kościele p.w. św. Stanisława Biskupa	1374 z 26.07.1989 r.	Nagrobki wymagają konserwacji.
	dzwonnica drew.	1105/55 z 4.07.1956 r.	Stan zły - zamknięta ze względu na zły stan techniczny
	cmentarz par. rzym.-kat.	1359 z 11.10.1988 r.	Stan dobry.

GMINA KONSTANCIN-JEZIORNA			
miejsowość	obiekt	nr rejestru, data	stan zachowania
Bielawa	zespół dworski: dworek, browar (pozostałości), park, kapliczka z ogrodzeniem	1288 z 26.02.1987 r.	Stan dworu dobry. Budynek browaru nie istnieje
Konstancin - Jeziorna	zespół zabudowy miasta	1415-A z 28.02.1990 r.	Zachowany w znacznej części historyczny układ przestrzenny.
	pensjonat „Kaprys” z ogrodem ul. Batorego 15	1204 A z 04.12.1982 r.	Stan bardzo dobry – po gruntownej restauracji.
	willa „Rusalka” z ogrodem ul. Batorego 17	56 z 22.09.1976 r. i 16.08.2000 r. (ogród)	Stan bardzo dobry.
	willa „Julia” z ogrodem ul. Batorego 20	908 A z 04.08.1977 r.	Stan zły.
	dozorcówka willi ul. Batorego 32/34	1049/1116 z 17.05.1975 r.	Współczesna przebudowa całkowicie zmieniła wygląd dozorcówki
	willa „Wanda” z ogrodem ul. Batorego 33	1454-A Z 05.12.1990 r.	Stan bardzo dobry
	willa „Aniela” z ogrodem ul. Batorego 41	1225 –A z 12.04.1983 r.	Stan bardzo dobry. Przebudowana w 1992 r. dobudowano basen, a następnie ujednolicono architekturę zewnętrzną wszystkich budowli.
	willa „Józefina” z ogrodem ul. Batorego 43	1240 z 20.12.1991 r.	Stan bardzo dobry.
	pensjonat „Syrena” ul. Chylicka 31	900 z 18.05.1977 r.	Stan średni.
	willa „Jeryhonka” ul. Długa 59 (d. Długa 61)	1128 z 22.09.1976 r.	Stan bardzo dobry.
	willa z ogrodem ul. Gąsiorowskiego 10	1356 –A z 19.08. 1988 r.	Stan dobry.
	willa „Eloe” z ogrodem ul. Jagiellońska 23	1585 z 22.09.1976 i 09.09.1997 r.	Po generalnym remoncie. Stan bardzo dobry.
	willa „Witoldówka” z ogrodem ul. Jagiellońska 28	914 A z 10.08.1977 r.	Stan zły – nieużytkowana.
	willa „Borówka” z ogrodem ul. Jagiellońska 37	905 A z 01.08.1977 r.	Stan bardzo dobry.
	willa z ogrodem (Chylice) ul. Jasna 25	1445 A z 31.08.1990 r.	Stan bardzo dobry, nieznacznie przekształcona.
Kościół p.w. św. Józefa ul. Jaworskiego 1a	918-A z 10.11.1977 r.	Stan dobry.	

	willa „Amelin” ul. Jaworskiego 5	1214 z 06.01.1983 r.	Stan dobry – po remoncie.
	willa „Magnolia”: altana drewniana, kapliczka, park ul. Kościelna 3	1658-A z 10.09.1998 r.	Stan bardzo dobry. Po remoncie w 1980 i 1993 r.
	willa „Wierzbówka” z ogrodem ul. Matejki 10	1389-A z 07.07.1989 r.	Obecnie budynek w trakcie przebudowy
	willa „Sosnówka” z ogrodem ul. Mickiewicza 3	A-44 z 24.02.2003 r.	Stan dobry. Remontowana w 1996 r. i od tamtej pory nie użytkowana.
	willa „Pallas-Athene” z ogrodem ul. Piasta 32	996-A z 25.11.1980 r.	Stan bardzo dobry.
	zespół „Domu Aktora Weterana”: budynek główny „Schronisko”, dom pracy twórczej, dom ogrodnika, ogród (park leśny) ul. Pułaskiego 6	1545-A z 29.03.1993 r.	Stan bardzo dobry. Obiekty bieżąco remontowane.
	willa „Pod Dębem” z ogrodem ul. Piłsudskiego 21	1373-A z 20.03.1989 r.	Stan bardzo dobry. Obecnie przekształcona - po 1994.
	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	904 z 25.05.1977 r.	Stan dobry.
	willa „Stamary” ul. Potulickich 42	1401-A z 27.11.1989 r.	Stan średni.
	willa „Szwajcarka” z ogrodem ul. Sienkiewicza 5	1373-A z 03.09.1990 r.	Stan średni. Przekształcona.
	willa „Natemi” z ogrodem ul. Sienkiewicza 7	1544-A z 23.03.1993 r.	Stan bardzo dobry.
Konstancin - Jeziorna	willa „Izyhali” z ogrodem ul. Sienkiewicza 15	912 A z 09.08.1977 r.	Stan bardzo dobry - w trakcie remontu.
	Willa „Maryla” z ogrodem ul. Sienkiewicza 19	909 A z 05.08.1977 r.	Stan średni.
	willa „Ustronie” z ogrodem ul. Skargi 7	1286 z 12.05.1987 r.	Stan bardzo dobry - gruntownie przekształcona i rozbudowana
	willa „Urocza” z ogrodem ul. Skargi 11	910 A z 06.08.1977 r.	Stan bardzo dobry.
	willa „Fraszka”: oficyna, ogród ul. Skargi 18	1609-A z 09.08.1996 r.	Stan obu średni.
	willa „Rysieńka” z ogrodem ul. Słomczyńska 20	913 A z 10.08.1977 r.	Stan bardzo dobry - remontowana w 1996 r.
	budynek „Popielea” z ogrodem ul. Słowackiego 8	903 z 24.05.1977 r.	Stan bardzo dobry. Obecnie nieużytkowany.
	willa „Sapieżanka” z ogrodem ul. Słowackiego 12	1414-A z 12.02.1990	Stan średni.
	willa „Gryf” z ogrodem ul. Sobieskiego 13	1226 z 27.04.1983 r.	Stan średni. W latach powojennych remonty z przeróbkami wewnątrz.
	willa „Zorza” z parkiem ul. Sobieskiego 16	1619-A z 02.04.1996 r.	Stan zły. Od lat 90. XX w. nieużytkowana.
	willa „Zagobin” z ogrodem ul. Sułkowskiego 1	903-A z 22.05.1971 r.	Stan bardzo dobry.
	willa „Złudzenie” z ogrodem ul. Sułkowskiego	1496 z 09.09.1991 r.	Stan bardzo dobry. Po 1999 r. przekształcona.

	2		
	willa „Zachertówka” z ogrodem ul. Sułkowskiego 7	1233 z 29.08.1983	Stan zły - obecnie w trakcie remontu.
	dwie wille z ogrodem ul. Szpitalna 14/16	1493-A z 05.08.1991 r.	Stan średni.
	willa „Odpoczynek” z ogrodem ul. Środkowa 12/14	907/A z 03.08.1977 r.	Aktualnie w trakcie kapitalnego remontu.
	willa „Versal” z ogrodem ul. Środkowa 27	1551-A z 27.12.1993 r.	Stan bardzo dobry. Po kapitalnym remoncie.
	willa „Dziunia” z ogrodem ul. Środkowa 30	911-A z 08.08.1977 r.	Stan bardzo dobry - remont kapitalny w I. 90. XX w.
	willa „Nike” z ogrodem ul. Warecka 2	1610-A z 23.08.1996 r.	Stan średni.
	willa „Biały Dworek” z ogrodem ul. Wierzejewskiego 9	898 z 18.05.1977 r.	Stan średni.
	willa „Mon Repos” z ogrodem ul. Wierzejewskiego 12	899 z 18.05.1977 r.	Stan średni - remontowana w 1975.
	willa „Marysieńka” z domkiem ogrodnika, ogrodem i ogrodzeniem ul. Wierzejewskiego 15	A-45 z 24.02.2003 r.	Stan średni, domku zły.
	willa „Ave” ul. Wilanowska 37	984 A z 03.08.1979 r.	Stan dobry - częściowo wyremontowana w latach ostatnich
	stara papiernia	1040/149 z 09.06.1958 r.	Stan bardzo dobry. W I. 2002-2003 odbudowano część budynku (łącznie z magazynem szmat) adaptowano na centrum handlowe.
	budynek magazynu szmat	16-A z 21.12.2001 r.	Stan bardzo dobry. W 2002-03 r. rozbudowany od strony zachodniej i adaptowany na centrum handlowe łącznie z budynkiem papierni.
	willa „Świt” - dom Stefana Żeromskiego i ogród	1048/782 z 16.08.1968 r.	Stan bardzo dobry.
	wieża ciśnień ul. Żeromskiego 9	902 z 23.05.1977 r.	Stan średni - nieużytkowana.
	willa „Anna” z ogrodem ul. Żeromskiego 10	901 z 20.05.1977 r.	Stan zły.
	willa „Helena” z ogrodem ul. Żeromskiego 11	906 A z 02.08.1977 r.	Stan średni.
Łyczyn	dwór wraz z otoczeniem (pozostałości parku)	A-35 z 28.02.2000 r.	Dwór – stan zły, park – stan bardzo zły.
Obory	zespół dworski: dwór i park	1069/236 z 19.11.1959 r.	Stan dworu bardzo dobry. Park: częściowo zaniedbany.
Słomczyn	Kościół p.w. św. Zygmunta z dzwonnica	1104/263/60 z 12.10.1960	Stan dobry. W latach 60. i 70. XX w. remontowany.
	cmentarz par. rzym.-kat.	1336 z 28.12.1988 r.	Stan średni. Na cmentarzu neogotycka kaplica.

GMINA LESZNOWOLA			
miejsowość	obiekt	nr rejestru, data	stan zachowania
Lesznowola	zespół dworski: dwór i park	1055/399/62 z 19.03.1962 r.	Stan zły - budynek i park zaniedbane.
Stara Iwiczna	cmentarz par. rzym.-kat. ul. Słoneczna	1471 z 09.09.1992 r.	Stan dobry, ogrodzenie cmentarza średni.

GMINA PIASECZNO			
miejsowość	obiekt	nr rejestru, data	stan zachowania
Gołków	zespół dworca kolejowego: dworzec, perony	1586-A z 17.06.1994 r.	Stan średni. Budynek dworca przeznaczony został na mieszkania.
Henryków-Uroczce	Chałupa ul. Gromadzka 7	1200 z 27.10.1982 r.	Otoczenie zarośnięte samosiewami.
Piaseczno	Kościół p.w. św. Anny, dzwonnica, plebania	1078/202 z 17.11.1959 r.	Stan kościoła i pozostałych budynków dobry.
	Dworek z ogrodem ul. Pólko 1	1241-A z 22.02.1984 r.	Stan dobry.
	willa „Choinka” z ogrodem ul. Przesmyckiego 38	1439-a z 20.07.1990 r.	Stan dobry.
	willa z ogrodem ul. Przesmyckiego 39	1318-A z 08.04.1989 r.	b.d.
	willa z ogrodem ul. Staszica 13	8-A z 29.04.1999 r.	Stan bardzo dobry - remontowana
	cmentarz żydowski ul. Tuwima	1409 z 02.02.1991 r.	Zajmuje część terenu pierwotnego cmentarza. Stan dobry.
	kamienica przy ul. Kościuszki 53 w Piasecznie	bd, marzec 2013	Na liście zabytków od 2013 r., stan średni
Zalesie Dolne	willa z ogrodem ul. Jodłowa 2	1313 z 04.11.1987 r.	Stan dobry.
Siedliska 43	willa z ogrodem	1312-A z 17.07.1987 r.	Teren niedostępny i zadrzewiony. Stan zachowania willi nieustalony.
Wola Gołkowska	zespół dworski: dwór, dom ogrodnika, park, stawy	A-1629 z 10.06.1997 r.	Stan bardzo dobry. Budynki stajni i czworaka rozebrane
Wólka Pęcherska	cmentarz wojenny	1448 z 06.04.1994 r.	Stan średni
Zalesie Dolne	Układ urbanistyczny miasta- ogrodu Zalesie Dolne	1024/2010, 09.2010	-

GMINA PRAŻMÓW			
miejsowość	obiekt	nr rejestru, data	stan zachowania
Prażmów	Kościół p.w. św. Franciszka	1086/713/62 z 05.05.1962 r.	Stan dobry. Po II wojnie światowej kilkakrotnie remontowany.
	zespół dworski: dwór, park, budynki gospodarcze – stajnia, gorzelnia	1087/713/62 z 5.05.1962 r. i 1088 z 07.04.1977 r.	Dwór w stanie średnim (Ośrodek Zdrowia), stajnia przebudowana, gorzelnia w trakcie remontu.

Zadębie 16	Chałupa	1221 z 16.03.1983 r.	Stan średni (nie użytkowana).
GMINA TARCZYN			
miejsowość	Obiekt	nr rejestru, data	stan zachowania
Komorniki	Dworek murowany z resztkami parku krajobrazowego z początku XX w.	Decyzja KL VIII/1426/1809 /90 z dnia 20 sierpnia 1990 r.	Ruina, w najbliższym otoczeniu pozostałości dawnego Parku
Many	Zespół dworsko-parkowy składający się z dworku murowanego, zabudowania dworskie, domu rządcy, parku krajobrazowego i stawów	Decyzja KL VIII/1450-A /2623/90 z dnia 5 grudnia 1990 r.	Dwór nie istnieje, pozostałe zabudowania w stanie dobrym, park zadbane o czytelnym układzie alei.
Kopana 21	Zespół dworsko-parkowy składający się z dworku murowanego i parku krajobrazowego	Decyzja KL VIII/1490/1608 /91 z dnia 17 lipca 1991 r. i 16 marca 1999 r.	Stan średni. Zespół przekształcony po 1945 r. – park zdewastowany.
Pawłowice-Kopana	Dworzec kolejowy (Grójecka Kolej Dojazdowa)	Nr rejestru 1586-A z 17 czerwca 1994 r.	Stan średni. Aktualnie pełni funkcje mieszkalne.
Księżowola	Kościół parafialny drewniany p.w. Św. Jana z dzwonnica i terenem cmentarza	Decyzja KL VIII/1486/1607 /91 z dnia 17 lipca 1991 r.	Park nieuporządkowany, aleja zadbane.
	Park krajobrazowy	Decyzja KL VIII/1486/1607 /91 z dnia 17 lipca 1991 r.	
Prace Duże	Dwór murowany i park krajobrazowy	Decyzja KL III/956-A z dnia 14 listopada 1972 r.	Dwór w trakcie prac budowlanych.
Tarczyn	Kościół p.w. Św. Mikołaja	Decyzja KL.IV.R.1110/71 z dnia 2 września 1957 r.	Stan dobry
	Dawny Zajazd pochodzący z I połowy XIX wieku	Decyzja KL.IV./767/ z dnia 26 września 1967 roku	Stan średni. Remontowany współcześnie, pełni funkcje usługowe.
	Zespół dworca kolejowego	Decyzja 1586-A z 17.06.1994	
Rembertów	Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, dzwonnica	Nr rejestru 1098/485/62 z 23 marca 1962 r.	Stan dobry, dzwonnica w stanie średnim.
Tarczyn	Zespół dworca kolejowego (Grójecka Kolej Dojazdowa); dworzec, magazyn, wieżowy zbiornik wodny ze studnią, perony.	Nr rejestru 1586-A z dn. 17 czerwca 1994 r.	Stan średni. Dworzec nie pełni swej funkcji, przeznaczony został na mieszkania. Stacja wykorzystywana okazjonalnie dla ruchu turystycznego.

Źródło: Przygotowano na podstawie opracowania „Zabytki Powiatu Piaseczyńskiego”, Piaseczno-Warszawa 2010 r

Powiat Piaseczyński posiada bardzo cenne, ciekawe i unikatowe walory dziedzictwa kulturowego. Ich odpowiednie zagospodarowanie, wyeksponowanie i promocja oraz współpraca samorządów lokalnych z prywatnymi właścicielami może stać się jednym z głównych czynników intensyfikujących rozwój turystyki kulturowej w regionie.

4. Turystyka i rekreacja

Z uwagi na cenne walory przyrodnicze powiatu, w tym głównie kompleks Lasów Chojnowskich, specyficzny mikroklimat uzdrowiskowy Konstancina-Jeziorny oraz bogate zasoby dziedzictwa kulturowego gmin, Powiat Piaseczyński jest ciekawym miejscem wypoczynku, nie tylko dla lokalnej społeczności ale przede wszystkim dla mieszkańców Warszawy. Korzystne położenie geograficzne, dogodne połączenia komunikacyjne drogowe i kolejowe oraz bliskość największego w Polsce skupiska ludności – aglomeracji warszawskiej – wpływają na zwiększanie się roli Powiatu Piaseczyńskiego jako atrakcyjnego miejsca turystyki, w tym przede wszystkim turystyki weekendowej oraz aktywnej rekreacji.

Główne formy turystyki uprawiane na terenie Powiatu Piaseczyńskiego, to turystyka piesza i rowerowa oraz wędkarstwo i zorganizowane imprezy rekreacyjne.

Turystyka piesza

Duże kompleksy leśne, wydmowe pagórki, skarpa Wisły, urokliwe zbiorniki wodne (stawy i zalewy), piękne nadrzeczne łąki, parki podworskie, zabytki architektury tworzą niepowtarzalny klimat i krajobraz kulturowy, w oparciu o który w powiecie wyznaczone zostały następujące szlaki pieszych wędrówek:

- Główny szlak Lasów Chojnowskich,
- Podwarszawski Szlak Okrężny,
- Szlak Południkowy przez Lasy Chojnowskie,
- Szlak rezerwatów przyrody,
- Chojnowski szlak zabytków przyrody,
- Z Konstancina do Góry Kalwarii i Czerska,
- Nad Jeziorką i Tarczynką,
- Szlakiem zabytków architektury wokół Konstancina.

Turystyka rowerowa

Wśród tras wyznaczonych w powiecie znajdują coś dla siebie zarówno początkujący rowerzyści, zwolennicy klasycznej turystyki rowerowej, jak i kolarze o zacięciu sportowym. Główne, wyznaczone trasy to:

- Zielony Chojnowski Szlak Rowerowy (24 km),

- Czarny Chojnowski Szlak Rowerowy (13 km),
- Żółty Chojnowski Szlak Rowerowy (7 km),
- Rowerowy Szlak Wisły (niebieski, 32 km).

Ponadto na terenie powiatu znajdują się szlaki rowerowe „Krainy Jeziorki”:

- Szlak główny Krainy Jeziorki - Osuchów (gm. Mszczonów), gminy: Pniewy, Grójec, Prażmów, Tarczyn, Piaseczno, Konstancin-Jeziorna, aż do ujścia Jeziorki na Wiśle - 82 km
- Szlak Głuskówki - Lesznowola - Magdalenka - Wólka Pracka - Złotokłós - Prace Małe - Leśna Polana - (łączy się ze szlakiem głównym Krainy Jeziorki) - 19 km
- Szlak do Mszczonowa - Ciemno-Gnojna - Wygnanka - 17 km
- Ścieżka rowerowa Doliną Jeziorki - Prażmów - Wilcza Wólka - Prace Duże - Łoś - Rez. Skarpa Jeziorki - Aleksandrów - Zawodne - Prażmów - 16 km
- Szlak w stronę Rezerwatu Grądy Osuchowskie - Mszczonów - Lutówka - Osuchów - Rezerwat Grądy Osuchowskie - 19 km
- Szlak Zielonej - Krępa - Kędzierówka - Piskorka - 11 km
- Szlak Pisi - Gondoliny - Mszczonów - Ciemno-Gnojna - Radziejowice - Żyrardów - 20 km (cały 46 km)
- Chojnowski Szlak Rowerowy - Kabaty - Piaseczno - Trakt Królewski - Wilczynek - Góra Kalwaria - 24 km
- Szlak Traktem Tarczyńskim - Mszczonów - Ciemno-Gnojna - Grzegorzewice - 15 km
- Czarny łącznikowy - Konstancin-Jeziorna - Czarnów - Zalesie Górne - 14 km
- Leśna ścieżka rowerowa - Osuchów - Rezerwat Grądy Osuchowskie - Osuchów (wokół Rezerwatu) - 10 km
- Szlak do Góry Kalwarii - Julianów - Sobików - Góra Kalwaria - 11 km
- Szlak do Grójca - Jeziorka - Grójec - Kośmin, łącznik (szlak czarny) do Rezerwatu Modrzewina
- Nadwiślański Szlak Rowerowy - Kabaty - Konstancin-Jeziorna - Obory - Podłęczce - Góra Kalwaria - Czersk - 32 km
- Szlak Tarczynki - Stare Kocerany - Tarczyn, wzdłuż Tarczynki - Prace Małe - Leśna Polana (łączy się ze szlakiem głównym Krainy Jeziorki) - 14 km
- Szlak dookoła Góry Kalwarii - Góra Kalwaria - Czersk - Coniew - Linin - Sobików - Czarny Las - Wilczynek - Mikówiec - Wólka Dworska - Góra Kalwaria - 54 km
- Szlak Kraski - łączy się ze szlakiem głównym Krainy Jeziorki w m. Zakrzewska Wola - Pieczyska - Chynów, gdzie dochodzi do Szlaku Rzeki Czarnej - 13 km
- Szlak Czarnej - Michalczew - Budziszyn - Chynów - Sułkowice - Czachówek - Czarny Las - Krępa - 20 km

Dostrzegając niezwykle popularność tej formy wypoczynku oraz w dbałości o zrównoważony rozwój gmin, samorządy lokalne podejmują szereg inwestycji mających na celu stworzenie sieci ścieżek rowerowych. Jest to również forma promowania zdrowego i przyjaznego środowiska przemieszczania się ludności i agitacja na rzecz rezygnacji z transportu samochodowego.

Tabela 5: Ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe na terenie Powiatu Piaseczyńskiego

miejsowość	ulica	odcinek	Długość (m)	zarządca drogi	rodzaj nawierzchni
gm. Piaseczno					
Piaseczno	Kościuszki	Sienkiewicza/Rondo Solidarności	300	gminna	kostka fazowana czerwona
Piaseczno	Czajewicza	Gerbera/Al. Kalin	500	gminna	asfalt
Piaseczno	Al. Kalin	1 Maja/Al. Kasztanów	1500	gminna	kostka niefazowana czerwona
Piaseczno	Al. Pokoju	Graniczna/Wilanowska	700	gminna	kostka niefazowana czerwona
Piaseczno	Pomorska	Stołeczna/Konopnickiej	1800	gminna	kostka niefazowana czerwona
Piaseczno	Przesmyckiego	Julianowska/Okulickiego	900	powiatowa	kostka fazowana szara
Piaseczno	Puławska	Geodetów/Energetyczna	1100	krajowa 79	kostka niefazowana czerwona
Żabieniec	przedłużenie ul. Rybackiej	Świętojańska (Piaseczno)/Rybacka (Żabieniec)	200	gminna	kostka fazowana szara
Zalesie Górne	Koralowych Dębów	Pionierów/Wiekowej Sosny	500	gminna	kostka fazowana czerwona
Zalesie Górne	Leśnych Boginek	Sarenki (kościół)/Parkowa (droga powiatowa)	800	gminna	kostka niefazowana czerwona
Julianów	Cyranecki	Wilanowska/Julianowska	500	powiatowa	kostka niefazowana czerwona
gm. Lesznówola					
Mysiadło	Puławska	Kuropatwy/Geodetów	900	krajowa 79	kostka niefazowana czerwona
Łazy	Rolna	Polna/Kościelna	550	gminna	kostka fazowana czerwona
Kolonia Lesznówola/Lesznówola/Magdalena	Słoneczna	Krótką (Kol. Lesznówola)/Lipowa (Magdalena)	5000	wojewódzka 721	kostka fazowana czerwona
Magdalena	Leśna	Graniczna/Żytnia	1800	gminna	kostka niefazowana czerwona
Magdalena	Sosnowa	Lipowa/Graniczna	800	gminna	kostka niefazowana czerwona
Magdalena	Lipowa, Słojewskiego, Kościelna	Sosnowa/Łączności	2100	gminna	kostka niefazowana czerwona

Magdalena	Brzozowa, Parkowa	Lipowa/Żytnia	1000	gminna	kostka niefazowana czerwona
gm. Konstancin-Jeziorna					
Konstancin-Jeziorna	Warszawska	PSE/bocznic siekierkowska	1700	województ ka 724	kostka niefazowana czerwona
Konstancin-Jeziorna	Nowopiaseczy ńska	Skolimowska/Warsza wska	500	województ ka 721	kostka fazowana czerwona
gm. Tarczyn					
Tarczyn	Warszawska	Rynek/Szarych Szeregów	1100	powiatow a	kostka niefazowana czerwona
gm. Góra Kalwaria					
Góra Kalwaria	Marianki		800	powiatow a	kostka fazowana szara
Góra Kalwaria	Papczyńskieg o	Marianki/Polna	400	gminna	kostka fazowana czerwona

Źródło: dane Powiat Piaseczyński, 2012

Jazda konna:

Bardzo popularnym sportem i jednocześnie atrakcyjną formą spędzania czasu wolnego zarówno dla mieszkańców powiatu, jak i osób przyjezdnych, jest jazda konna. Malownicze krajobrazy Lasów Chojnowskich, przeciętych wodami Jeziorki i Zielonej sprzyjają uprawianiu tej formy wypoczynku. Dla umożliwienia jej rozwoju Nadleśnictwo Chojnów wyznaczyło szlaki do uprawiania turystyki konnej, których przebieg został trwale oznaczony w terenie (zielona podkowa na białym tle). Oznakowane trasy zostały oczyszczone z przeszkadzających gałęzi i podszytu. W powiecie działa obecnie 20 ośrodków jeździeckich.

Gmina Piaseczno

- Klub Jeździecki „Szumawa” - Bobrowiec,
- Stadnina koni huculskich - Wólka Pracka,
- Stajnia i Klub Jeździecki "Delfin" - Wólka Kozodawska,
Lonża - Żabieniec,

Gmina Góra Kalwaria

- Klub Polo „Buksza”,
- Stajnia Chojnów - Solec,
- Stajnia Agitacja - Wojciechowice,

Gmina Prażmów

- Agrofarma - Łoś,
- Stajnia Iskierka,
- Jeździecki Klub Sportowy „Łoś” - Łoś,
- Stajnia i Klub Jeździecki "Golden Horse" - Koryta,
- Warsaw Polo Club - Jaroszowa Wola,

Gmina Konstancin-Jeziorna

- SKJ „Sewan” - Konstancin-Jeziorna,

- Stajnia „Volta” – Borowina,
- Stadnina Koni Sportowych – Słomczyn,

Gmina Tarczyn

- Stajnia i Jeździecki Klub Sportowy "Wyręba"
- Stajnia i Klub Jeździecki "Plejada,

Gmina Lesznów

- Klub Sportowy „Poster” - Lesznów,
- Klub Sportowy „Master Film” - Wilcza Góra,

Inne formy aktywnego wypoczynku

Osoby lubiące wyzwania mają możliwość skorzystania z ciekawej oferty w zakresie aktywnego, zorganizowanego wypoczynku grupowego, w tym:

- Rajd Monte Calvaria (Góra Kalwaria, Piaseczno, Tarczyn, Chynów) – organizowany w lutym
- Turniej rycerski (Czersk), w kwietniu każdego roku
- Mazovia Mtb Maraton – każdego roku w maju na terenie Powiatu organizowany jest maraton rowerowy MTB. Start i meta zlokalizowane są na stadionie KS Piaseczno. Organizatorem zawodów adresowanych do wszystkich amatorów kolarstwa jest Cezary Zamana i Stowarzyszenie Zielony Szlak Rowerowy Mazowsza.
- Drezyniarze - Bractwo Drezynowe, stowarzyszenie miłośników techniki, które ma na celu popularyzowanie turystyki drezynowej i historii kolejnictwa oraz troskę o istniejące zabytki techniki kolejowej, organizuje niecodzienne przejazdy drezynami.
- Paintball For You P4U - Organizacja imprez paintballowych w okolicach Piaseczna, m.in. w ramach firmowych spotkań integracyjnych.
- Małpi Gaj - Linowy park przygody, w ramach którego na trasach o różnym stopniu trudności, przeznaczonych zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci, można się wspinać i zjeżdżać po linach między drzewami.
- Kart Arena Tor Gokartowy www.kartarena.pl - Oferta obejmuje wyścigi gokartowe.
- Individual Adventure Club - Klub turystyki aktywnej, oferujący nurkowanie, narty, eksplorację jaskiń, wspinaczkę.
- Trasa dla biegaczy narciarskich Zalesie Górne – Żabieniec, pierwsza narciarska trasa biegowa stworzoną przez Towarzystwo Narciarskie "Biegówki", na terenie Nadleśnictwa Chojnów .

Atrakcje turystyczne:

Niewątpliwą atrakcją turystyczną powiatu jest kolej wąskotorowa, której budowę rozpoczęto w 1898 r. Obecnie wykorzystywana jest wyłącznie do przewozów turystycznych. W programie wycieczek przewidziane jest zwiedzanie licznych zabytków architektury położonych w sąsiedztwie kolejki oraz przystanek na piknik.

Fot.: Kolej wąskotorowa

Kolej kursuje na odcinku Piaseczno-miasto - Głusków - Tarczyn - Grójec - Mała Wieś - Mogielnica - Nowe Miasto nad Pilicą. Długość trasy Piaseczno - Grójec - Piaseczno wynosi 56 km, natomiast Piaseczno - Nowe Miasto - Piaseczno 142 km. Kolej wpisana została do rejestru zabytków.

W gminie Piaseczno, w Gołkowie, znajduje się mini ZOO i hodowla strusi. Podczas wycieczki koleją, turyści mogą wysłuchać prelekcji na temat zachowania się i hodowli strusi w Polsce, połączonej ze zwiedzaniem ich stajni, a w zależności od pogody i pory roku również z obejrzeniem piskląt strusi. Na farmie są również kucyki, białe daniele, dziki, pawie, perliczki i bażanty. Jest też para strusi australijskich - Emu.

Agroturystyka:

Coraz większą popularnością cieszą się również gospodarstwa agroturystyczne, które oferują swoim gościom wypoczynek na łonie natury, z dala od zgiełku i hałasu dużego miasta. W gospodarstwach tych wprowadzane są również często ciekawe formy warsztatów rękodzielniczych, przez co propaguje się i ocala od zapomnienia tradycję i kulturę regionu.

Tabela 6: Gospodarstwa agroturystyczne w Powiecie Piaseczyńskim

Gmina	Gospodarstwo Agroturystyczne	Oferta dodatkowa
Gmina Góra Kalwaria	U Teresy 05-530 Góra Kalwaria, Aleksandrów	Kucyki, basen kąpielowy, plac zabaw dla dzieci.
	Gospodarstwo agroturystyczne Izabella Czapska - Eko Karczma 05-530 Góra Kalwaria, Moczydłów 5	Kwatery, wiata grillowa, karczma, przyjęcia, bankiety, konferencje.
	Gospodarstwo agroturystyczne Jabłonka Barbara i Marek Jabłońscy 05-530 Góra Kalwaria	Kwatery, imprezy zbiorowe, przyjęcia
	Agrokarolina Karolina 35, 05-530 Góra Kalwaria -	Kwatery, basen, kort tenisowy, boisko do piłki plażowej i koszykówki, tory sprawnościowe i zręcznościowe, przejazdy terenowe
	Gospodarstwo Agroturystyczne "Pod Kogutem", Krępa, ul. Długa 805-530 Góra Kalwaria	Kwatery, zielone szkoły, pobyty świąteczne, jazda konna i hipoterapia, animacje dla dzieci
Gmina Lesznowola	Agroturystyka Jerzy i Zenobia Janiszewscy 05-552 Wólka Kosowska Kolonja Warszawska, ul. Ułanów 43	-
	Agroturystyka Stanisław Kiljańczyk 05-552 Wólka Kosowska Stefanowo, ul. Ułanów 48	Jazdy konne, kucyki.
Gmina Piaseczno	Agroturystyka Zofia i Jerzy Kolanowscy ul. Radnych 44, 05-503 Głusków	Gospodarstwo agroedukacyjne i ekologiczne, hodowla kóz, program dla szkół.
	Galeria „Tradycja” Agnieszka Wesołowska 05-540 Zalesie Górne, Chojnów 52	Folwark pracy twórczej. Galeria sztuki ludowej – ceramika, wiklina, kadzidla, zioła, wyroby konopne. Warsztaty rękodzielnicze: ceramika, witraże. Program dla szkół i przedszkoli, spotkania integracyjne dla firm.
	Agroturystyka Mirosław Stygar 05-502 Piaseczno Gołków, ul. Jaremy 17	Hodowla strusi, mini ZOO, wyroby ze strusia. Program dla szkół i przedszkoli.
Gmina Prażmów	Agrofarma 05-505 Wola Prażmowska Łoś, ul. 6-go Września 28	Obozy jeździeckie, jazdy rekreacyjne, grill, w sąsiedztwie Lasy Chojnowskie
	Agroturystyka Bożena Ptaszyńska 05-505 Wola Prażmowska Jeziórko, ul. Górna 5	Kwatery, rekreacja konna. Stajnia i pensjonat dla koni
Gmina Tarczyn	Gospodarstwo agroturystyczne Racibory, Natalia i Jarosław Herman 05-555 Tarczyn, Racibory 51	Specjalistyczna hodowla koni, możliwość nocowania w stodole.
	Gospodarstwo agroturystyczne, Gościniec „Wiecha” 05-555 Tarczyn Kawęczyn 58	Stara zagroda wiejska z izbą etnograficzną, izby biesiadne dla 200 osób, boiska, padok, tor jazdy autocrossowej, przejażdżki wozami. Imprezy integracyjne dla firm, pikniki, program dla szkół „Od ziarenka do bochenka”.

	Rancho "Pod Bocianem" 05-555 Tarczyn ul. Nadarzyńska 15, Przyпки	Dwudziestohektarowe rancho koło Tarczyna. Dwie sale biesiadne, pokoje hotelowe, wiata grillowa. Organizacja pikników, biesiad, przyjęć, spotkań integracyjnych, konferencji wesel. Imprezy plenerowe do 2000 osób.
--	--	--

Źródło: www.piaseczno.pl

Rola agroturystyki w aktywizacji społeczno - gospodarczej wsi na Mazowszu i w całym kraju ma coraz większe znaczenie, zwłaszcza w regionach turystycznie atrakcyjnych pod względem walorów przyrodniczych, krajobrazowych, środowiskowych i zabytków, a więc takich jakimi dysponuje Powiat Piaseczyński.

Korzyści z rozwoju gospodarstw agroturystycznych będą sięgać daleko poza osiągnięcie dodatkowego dochodu przez mieszkańców wsi. Właściciele gospodarstw rolnych, aby uzyskać jak największe obroty w agroturystyce będą musieli dbać o otoczenie, inwestować w ochronę przyrody (oznakowania drzewostanu, wyznaczanie ścieżek rowerowych, ścieżek do wędrówek pieszych, estetyczne pojemniki na odpadki itp.), a samorządy promować zasoby przyrody, zabytkowe obiekty i miejsca historyczne. Dzięki takim działaniom kultywowane będą tradycje i zwyczaje regionu. Rozwój agroturystyki pozwoli na zachowanie zwyczajów, techniki, sztuki i rękodzieła, co w tożsamości każdego regionu, nie tylko Mazowsza jest niezwykle ważne.

Baza noclegowa i gastronomiczna:

Bardzo ważnym elementem infrastruktury turystycznej jest baza noclegowa i gastronomiczna. Należy odnotować, iż Powiat Piaseczyński dysponuje bogatą ofertą w tym zakresie. W powiecie znajduje się wiele obiektów hotelowych, pensjonatów i hoteli, które w dość dobrym stopniu zaspokajają potrzeby turystów. Łączna liczba miejsc noclegowych wynosi blisko 2000, z czego najwięcej znajduje się na terenie gminy Konstancin-Jeziorna i Piaseczno. W gminie Prażmów nie funkcjonują obiekty hotelowe.

Miejsca noclegowe na terenie powiatu (poza gospodarstwami agroturystycznymi) oferują:

Gmina Piaseczno

- „U George’a” – 15 miejsc noclegowych,
- Pensjonat „U Joanny” - 33 miejsca noclegowe,
- Hotel „La Musica” – 26 miejsc noclegowych,
- Pensjonat „U Jerzego” - 40 miejsc noclegowych,
- Ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy w Zalesiu Górnym,
- Willa Staropolska – 15 miejsc noclegowych,
- Hotel DeSilva, 133 pokoje hotelowe,
- Zajazd "Ustronie" Elżbieta Siatkowska – 40 miejsc noclegowych.

Gmina Góra Kalwaria

- Hotel „Nad Wisłą” - 30 miejsc noclegowych,
- Euro Motel – 40 miejsc noclegowych,
- Euro Motel 2 - 24 miejsc noclegowych,
- Hotel Solec – 58 miejsc noclegowych,
- Na Skarpie, - 18 miejsc noclegowych,
- „JABŁONKA” - 16 miejsc noclegowych + 8 dostawek ,
- Brzeście - 3 miejsca noclegowych,
- Stadnina Chojnów – 6 miejsc noclegowych,
- Obręb - 20 miejsc noclegowych,
- Zajazd Country Club Eko Karczma – 8 miejsc noclegowych.

Gmina Konstancin-Jeziorna

- Pensjonat „Trzy Sosny” – 12 miejsc noclegowych,
- Hotel „Konstancja” – 73 miejsca noclegowe,
- CAM – Dom Konferencyjno-Rekolekcyjny,
- Hotel „Borowina” – 54 miejsca noclegowe,
- Hotel „Konstancja” – 64 miejsca noclegowe,
- Centrum Konferencyjno-Szkoleniowe – 50 miejsca noclegowe,
- Hotel „Le Matin” -14 miejsc noclegowych,
- Pensjonat „U Sąsiadów” – 50 miejsc noclegowych,
- Pensjonat „Stańczyk” – 35 miejsc noclegowych,
- Ośrodek Doskonalenia Kadr Ministerstwa Gospodarki – 50 miejsc noclegowych,
- Centrum Promocji Kadr – 120 miejsc noclegowych,
- Pensjonat „Alicja” – 56 miejsc noclegowych,
- Hotel Dwór Konstancin – 55 miejsc noclegowych,
- Apartamenty hotelowe "Arche" – 117 miejsc noclegowych,
- Zajazd „Ustronie” – 62 miejsc noclegowych,
- Dom Pracy Twórczej – 56 miejsc noclegowych.

Gmina Lesznowola

- Hotel „Książę Józef Poniatowski” – 40 miejsc noclegowych,
- Imbir Investment Sp. z o.o. „Wynajem pokoi gościnnych” – 180 miejsc noclegowych.

Gmina Tarczyn

- Zajazd „MALUCH” – 32 miejsca noclegowe,
- Zajazd „BANDEROZA” – 32 miejsca noclegowe,
- Dwór Polski Pod Bocianem – 54 miejsc noclegowych + 9 dostawek,

Baza noclegowa w powiecie dynamicznie się rozwija i równie dynamicznie ewoluuje - zauważalne jest, że obiekty hotelowe coraz częściej wprowadzają do katalogu swoich usług również kompleksową obsługę szkoleniowo-konferencyjną, przez co zyskują nowych klientów i znajdują alternatywne źródło dochodów poza sezonem turystycznym.

W gminach powiatu działają również liczne restauracje zlokalizowane najczęściej przy hotelach oraz puby, bary i punkty małej gastronomii. Są to przede wszystkim:

- Restauracja „Marysieńka” w Górze Kalwarii,
- Restauracja „Rodzinne Grillowanie” w Górze Kalwarii,
- Restauracja „Złoty Róg” w Górze Kalwarii,
- Restauracja „Euro Motel” w miejscowości Baniocha,
- Restauracja „La Boheme Country” w miejscowości Baniocha,
- Restauracja „Stara Chata” w Zalesiu Górnym,
- Restauracja „Georgea” w Piasecznie,
- Restauracja „U Pilarskich” w Piasecznie,
- Restauracja „Gandalf” w Piasecznie,
- Restauracja „U Jana” w Piasecznie,
- Restauracja „Corner” w Piasecznie,
- Restauracja "Odjazd" w Piasecznie,
- Restauracja „Alicja” w Konstancinie-Jeziornie,
- Restauracja „Staropolska” w Konstancinie- Jeziornie,
- Gościniec „Kołomyja” w Konstancinie- Jeziornie,
- Restauracja „Dwór Macieja” w Konstancinie- Jeziornie,
- Restauracja „Konstancja” w Konstancinie- Jeziornie,
- Restauracja Mozart w Mrokowie,
- Gościniec „Wiecha” w Kawęczynie,
- Zajazd „Banderoga” w Tarczynie,
- Rancho "Pod Bocianem" w Tarczynie,
- Leśny Gościniec w Woli Prażmowskiej,
- Restauracja „Pod Łosiem” w Woli Prażmowskiej,
- Open AiR" - restauracja i winiarnia w Magdalence,
- Restauracja CEREGIELA w Lesznowoli.

Realizowana od wielu lat współpraca samorządu powiatu z organizacjami turystycznymi, w tym głównie z PTTK, w zakresie organizacji aktywnych form turystyki i rekreacji ruchowej przynosi coraz większe efekty. Czerpiąc z doświadczeń współpracujących z samorządem podmiotów, Starostwo Powiatowe czyni starania w kierunku upowszechniania krajoznawstwa i turystyki obejmując nimi coraz większy krąg mieszkańców Powiatu.

Podsumowując analizę dotyczącą turystyki w Powiecie Piaseczyńskim, należy stwierdzić, iż władze samorządowe podejmują trafne, kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz wykorzystania niewątpliwych walorów turystycznych obszaru. Oferta turystyczna obszaru jest bardzo bogata i skierowana do wielu grup odbiorców, zawierająca różne formy uprawiania sportów czy organizowania wycieczek. Ofertę tę uzupełnia znaczna liczba miejsc noclegowych tak w hotelach jak i w licznych gospodarstwach agroturystycznych oraz rozbudowana baza gastronomiczna.

Dalszy rozwój turystyki w powiecie opierać się będzie na rozszerzaniu i udoskonalaniu oferty oraz powinien obejmować działania służące promocji obszaru (marketing terytorialny, uczestnictwo w targach wojewódzkich, stworzenie i promocja produkt lokalnego, organizacja imprez lokalnych) oraz integracji oferty turystycznej (wspólne przedsięwzięcia gospodarstw agroturystycznych, hoteli, restauracji).

Projekty dotyczące rozwoju turystyki mogą być zgłaszane tak przez władze samorządowe jak i m. in. organizacje pozarządowe, kościoły, przedsiębiorców oraz osoby prowadzące gospodarstwa agroturystyczne do dofinansowania ze środków strukturalnych UE.

5. Infrastruktura techniczna¹⁸

5.1. Sieć komunikacyjna

5.1.1. Sieć drogowa

Z uwagi na bliskie położenie stolicy i wysoki poziom zurbanizowania obszaru, sieć komunikacyjna na terenie powiatu piaseczyńskiego jest stosunkowo gęsta i dobrze zorganizowana.

Układ drogowy Piaseczna tworzy sieć dróg, podzielona na kategorie:

- krajowa – DK-79 Tarnobrzeg- Warszawa;
- wojewódzkie – DW-721 Nadarzyn – Brzeziny, DW-722 Grójec – Piaseczno;
- powiatowe i gminne.

Na terenie Powiatu znajduje się 345 km dróg kategorii powiatowej, w tym 83 km w Gminie Piaseczno. Główny ruch tranzytowy odbywa się DK-79 (SDR 2010 r. na odcinku Piaseczno – Warszawa 54 812 poj./dobę; na odcinku Piaseczno – Góra Kalwaria SDR 17 603 poj./dobę) oraz drogami wojewódzkimi nr 721 i 722. Łączna długość sieci dróg (krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne) w gminie Piaseczno wynosi 557,3 km. Powyższe połączenia drogowe, zapewniają dogodne powiązania zewnętrzne z krajową i regionalną siecią dróg. Długość dróg ze względu na rodzaje:

- krajowe – 18 km;

¹⁸ Program Ochrony Środowiska s. 46.

- wojewódzkie – 23.3 km;
- powiatowe – 83 km, w tym 11 na terenie miasta;
- gminne – 433 km, w tym 111,5 km na terenie miasta.

Projektowana jest droga ekspresowa S-7, która na odcinku Warszawa – Grójec będzie przechodziła przez zachodnią część gminy Piaseczno. Na terenie gminy znajdują się dwa węzły umożliwiające wjazd na drogę S-7. Na terenie miasta podstawowy układ drogowy stanowią:

- ul. Asfaltowa stanowiąca przedłużenie drogi krajowej nr 79;
- ul. L. Okulickiego, jako część drogi wojewódzkiej nr 721 na terenie miasta, prowadząca z Magdalenki do Konstancina-Jeziorny;
- ul. Puławska prowadząca ruch przez centrum Piaseczna do Warszawy;
- ul. Armii Krajowej oraz Wojska Polskiego jako obwodnice centrum miasta;
- ul. Stołeczna i jej przedłużenie ul. Pod Bateriami;
- ul. Jana Pawła II;
- ul. Julianowska;
- ul. Geodetów.

Najbardziej uczęszczaną drogą jest ul. Puławska, która łączy Piaseczno i Warszawę. Ruch generowany jest przez tranzyt oraz dojazdy do pracy. W odniesieniu do 2005 r. ruch wzrósł na tym odcinku o 9%. Największy wzrost SDR nastąpił na drodze wojewódzkiej 722 od strony wsi Bogatki i wyniósł 52%. Droga wojewódzka nr 721 jest połączeniem Piaseczna z Konstancinem-Jeziorną a także drogą krajową nr 7. Przenosi ruch w wysokości ok. 17,5 tys. pojazdów na dobę. W porównaniu do 2005 r., ruch na tej drodze wzrósł o 2%. Na odcinku drogi krajowej DK-79 od strony Góry Kalwarii ruch wzrósł 15%

Znaczna część dróg gminnych przypada na dwa najbardziej zurbanizowane obszary, na których intensywnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe: miasto i gmina Piaseczno oraz miasto i gmina Konstancin-Jeziorna. Drogi gminne mają tu głównie charakter ulic miejskich, a ich sieć stanowi w miarę regularny układ dostosowany do bezpośredniej obsługi terenów mieszkaniowych.

Tabela 7: Długość dróg na terenie gmin Powiatu Piaseczyńskiego

Gmina	Długość dróg gminnych (km)	W tym utwardzone
Piaseczno	433	36,4%
Konstancin-Jeziorna	174	50%
Tarczyn	146,06	60%
Prażmów	190	45%
Lesznowola	113,64	48%
Góra Kalwaria	120,00	70%
Razem	1176,70	51,5%

Źródło: Dane Urzędów Gmin, 2012 r.

Ruch drogowy koncentruje się głównie na drogach krajowych:

- nr 7 na odcinku Warszawa-Tarczyn-Radom,
- nr 79 Warszawa-Tarnobrzeg, na odcinku Warszawa-Piaseczno-Góra Kalwaria
- nr 50 na odcinku Grójec-Góra Kalwaria-Mińsk Mazowiecki

oraz na drogach wojewódzkich:

- nr 724 na odcinku Warszawa-Konstancin-Góra Kalwaria
- nr 721 na odcinku Nadarzyn-Piaseczno-Konstancin.

Dróg powiatowych jest 345 km, w tym w gminie Piaseczno 83 km.

Drogi te stanowią bezpośrednie trasy dojazdowe do Warszawy zarówno dla mieszkańców powiatu pracujących w stolicy, jak i podróżnych z innych części województwa i kraju, co przyczynia się to do ich znacznego zatłoczenia. Dodatkowo, droga nr 721 ma charakter obwodnicy dla Warszawy i wyprowadza ruch drogowy, zwłaszcza ciężarowy, z Konstancina i Piaseczna w kierunku zachodnim, do Radomia, Katowic i Poznania.

Duża gęstość ruchu w godzinach szczytu komunikacyjnego na głównych drogach powiatu powoduje znaczne obniżenie ich przepustowości. Od wielu lat najtrudniejsza sytuacja panuje na drodze nr 79, stanowiącej jedyne połączenie Piaseczna z Warszawą. Z uwagi na duże przyrosty ruchu drogowego, powodowane zarówno natężeniem ruchu tranzytowego, jak i wzrastającą liczbą samochodów osobowych na drogach, istnieje uzasadnione zagrożenie całkowitego paraliżu komunikacyjnego ww. tras w godzinach szczytu. Ponieważ sytuacja taka może mieć duży negatywny wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, planowana jest na jego obszarze budowa nowych dróg krajowych:

- drogi ekspresowej Warszawa–Kraków tzw. Puławska bis lub trasa N-S, która posiadać będzie węzeł z drogą wojewódzką nr 721,
- droga dojazdowa do projektowanego Cmentarza Południowego w Piasecznie, łącząca go z drogą krakowską oraz
- autostrada A-2, która przebiegać będzie w granicach powiatu.

Pomimo tego, że układ dróg na terenie powiatu jest dobrze rozwinięty, z uwagi na stały przyrost liczby mieszkańców i rozbudowujące się osiedla mieszkaniowe niezbędne jest budowanie nowych połączeń drogowych zarówno wewnątrzpowiatowych, jak i usprawniających ruch ponadlokalny. W planach należy uwzględnić także system rond na przecięciach dróg powiatowych z drogami wojewódzkimi i krajowymi. Taka zmiana organizacji ruchu przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i wpłynie na zmniejszenie zatorów na drogach. Konieczne jest również stałe podnoszenie jakości infrastruktury drogowej. Stan techniczny dróg, a tym samym dostępność komunikacyjna poszczególnych obszarów powiatu, mają bowiem istotny wpływ na poziom życia mieszkańców i są czynnikiem warunkującym atrakcyjność terenów inwestycyjnych i dalszy rozwój gmin.

Zarówno Starostwo Powiatowe w Piasecznie jak i poszczególne Urzędy Gmin Powiatu Piaseczyńskiego, dostrzegając potrzebę w zakresie usprawnienia połączeń komunikacyjnych na terenie powiatu planują w najbliższych latach przeprowadzić szereg inwestycji polegających zarówno na budowie jak i remontach dróg.

5.1.2. Komunikacja zbiorowa

Położenie Powiatu w obszarze warszawskiego obszaru metropolitalnego, silne powiązania społeczno-gospodarcze ze stolicą oraz wzrastająca liczba mieszkańców są czynnikami kształtującymi zapotrzebowanie na sprawną i efektywną komunikację zbiorową. Obsługę pasażerską mieszkańcom powiatu zapewnia komunikacja autobusowa i kolejowa.

Podstawowym środkiem transportu w są autobusy kursujące w ramach usług świadczonych przez:

1) PKS: przewozy realizowane są przez PPKS Piaseczno i PPKS Grójec i umożliwiają powiązania Powiatu m. in. z Warszawą, Warką, Skierniewicami, Ostrołką, Piszem.

2) Komunikację prywatną:

- Express Piaseczno na trasie z Piaseczna i okolic miasta do Warszawy,
- Roj-Bus na trasie Metro Wilanowska-Piaseczno-Zalesie Górne-Ustanów-Ustanówek-Jeziórko oraz Metro Wilanowska-Julianów,
- Komunikacja Prywatna Marian Witak na trasie Metro Wilanowska- Warszawa Wilanów-Konstancin-Jeziorna-Brzeście-Góra Kalwaria-Wilga¹⁹.
- Przedsiębiorstwo spółka SEKAR TRANS

3) Warszawską komunikację miejską: linie podmiejskie 700, 707, 709, 710, 715, 721, 724, 725, 727, 728, 739, 807 obsługują gminy Konstancin-Jeziorna, Lesznowola i Piaseczno. Dodatkowo działają linie uzupełniające L1, L2, L5, L13, L19.

Przez Powiat przechodzą również:

- dwie linie kolejowe relacji:
 - a) Warszawa-Piaseczno-Czachówek-Warka-Radom-Kielce-Kraków,
 - b) Skierniewice-Tarczyn-Góra Kalwaria-Łuków-Siedlce – linia nie obsługuje ruchu pasażerskiego,
- nie zelektryfikowana bocznicą kolejowa Piaseczno-Jeziorna-Siekierki
- kolej wąskotorowa Piaseczno-Grójec, wykorzystywana do celów turystycznych.

Dla dojazdowego ruchu pasażerskiego największe znaczenie ma linia Warszawa-Warka, stanowiąca jedną z tras wylotowych szybkiej kolei miejskiej w aglomeracji warszawskiej, co znacznie ułatwia mieszkańcom przemieszczanie się na tej trasie.

¹⁹ <http://piaseczno.pl>, <http://ppkspiaseczno.pl>, <http://pksgrojec.pl>, <http://ztm.waw.pl>.

5.2. Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej na obszarze powiatu piaseczyńskiego wynosi 1377,50 km (3,35% długości sieci całego województwa) i obejmuje blisko 42 tys. przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (GUS, 2011). Średni stopień zwodociągowania gmin waha się pomiędzy 49,2 a 95,5%. Zużycie wody w 2011 r. roku wyniosło ogółem 6859,5 dam³, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi średnio 47,6m³ i jest wyższe od średniego zużycia wody na Mazowszu (43,4 m³)²⁰.

Szczegółowe dane na temat długości sieci wodociągowej i liczby osób korzystających z sieci przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8: Infrastruktura wodociągowa na terenie Powiatu Piaseczyńskiego

Wyszczególnienie / Gmina	Długość sieci [km]	Liczba osób korzystających z sieci [os]	Stopień zwodociągowania gminy [%]
Góra Kalwaria	227,0	24134	94,4
Konstancin-Jeziorna	128,0	12223	49,2
Lesznowola	205,3	20891	97,3
Piaseczno	4905	67197	91,5
Prażmów	131,9	8699	89,1
Tarczyn	194,8	10735	95,5
Powiat Piaseczyński	1377,5	143882	86,6

Źródło: GUS, 2011 r.

Intensywne rozrastanie się nowych osiedli mieszkaniowych na terenach wiejskich w powiecie było głównym czynnikiem stymulującym rozwój systemów wodociągowych w poszczególnych gminach. Najniższy poziom zwodociągowania odnotowuje się w gminie Konstancin-Jeziorna, gdzie dostęp do sieci zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich jest ograniczony.

Źródłem zbiorowego zaopatrzenia w wodę miast i gmin Powiatu Piaseczyńskiego jest w głównej mierze bardzo wydajny, czwartorzędowy poziom wód gruntowych, eksploatowany 40 ujęciami ze stacjami uzdatniania wody. Istnieje również powiązanie infrastruktury wodociągowej Powiatu z infrastrukturą powiatów sąsiednich w postaci:

- podłączenia części miasta i gminy Piaseczno oraz gminy Lesznowola do magistrali Wodociągu Centralnego Warszawskiego,
- podłączenie części gminy Lesznowola do wodociągu „Walendów”, należącego do sąsiadującej z Lesznowolą – pruszkowskiej gminy Nadarzyn.

Na terenie gminy istnieją również indywidualne ujęcia wód podziemnych, wykorzystywane przez mieszkańców niezwodociągowanych obszarów, głównie na terenach wiejskich.

²⁰ Na podstawie danych z Urzędów Gmin i analizy danych statystycznych, Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

Tabela 9: Stacje uzdatniania wody i studnie głębinowe w gminach powiatu

Gmina Góra Kalwaria	SUW Baniocha SUW Czersk SUW Brzeście SUW Coniew SUW Sierzchów SUW Kalwaryjska SUW Zakalwaria SUW Kąty SUW Brzumin SUW Sobików
Gmina Konstancin-Jeziorna	SUW ul. Warecka w Konstancinie-Jeziornie SUW Warecka - oligocen SUW osiedle Grapa w Konstancinie-Jeziornie SG Ogrodu Botanicznego PAN w Powsinie SUW Opacz
Gmina Lesznowola	SUW „Mroków” SUW „Wólka Kosowska” SUW „Lesznowola AWRSP” SUW „Lesznowola Pole” SUW Stara Iwiczna, SUW „Mysiadło”.
Gmina Piaseczno	SUW Borowiec SUW Głusków SUW Grochowa SUW Jazgarzew SUW Mieszkowo SUW Orzeszyn SUW Runów SUW Siedliska SUW Zalesie Dolne SUW Zalesie Górne SUW Złotokłós SUW Żeromskiego w Piasecznie
Gmina Prażmów	SUW Łoś SUW Krupia Wólka SUW Uwieliny SUW Wola Wągradzka
Gmina Tarczyn	SUW ul. Szarych Szeregów w Tarcynie SUW „Suchodół” SUW „Pawłowice”

Źródło: Dane Urzędów Gmin, 2012 r.

System zaopatrywania mieszkańców powiatu w wodę pitną należy uznać za dość dobrze rozwinięty, a wskaźnik zwodociągowania za porównywalny ze średnią wojewódzką.

5.3. Sieć kanalizacyjna

Na terenie powiatu występuje bardzo duża dysproporcja pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Do sieci kanalizacyjnej przyłączonych jest w zależności od gminy, między 36 a 81,7% gdy z wodociągu wartości te wahają się pomiędzy 49,2 a 97,3% . Poziom wyposażenia gmin w infrastrukturę służącą odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków komunalnych jest na niskim poziomie. W powiecie funkcjonuje 826,1 km czynnej sieci

kanalizacyjnej (wzrost od 2004 o 519,85 km), liczba przyłączy do budynków wynosi 23.227 (wzrost od roku 2004 o 17.807 szt.).

Tabela 10: Infrastruktura kanalizacyjna na terenie Powiatu Piaseczyńskiego.

Wyszczególnienie / Gmina	Długość sieci [km]	Liczba osób korzystających z sieci [szt]	Stopień skanalizowania gminy [%]
Góra Kalwaria	85,5	9214	36%
Konstancin-Jeziorna	104,5	12155	49%
Lesznowola	265,5	16675	77,7%
Piaseczno	348,6	60027	81,7%
Prażmów	0	0	0
Tarczyn	22	6229	56%
Powiat Piaseczyński	826,1	104300	62,8²¹

Źródło: Dane www.stat.gov.pl, 2011 r.

Najwyższy poziom skanalizowania odnotowuje się w gminach Piaseczno, Lesznowola i Góra Kalwaria. Gmina Prażmów jest jedyną gminą, na terenie której nie istnieje sieć kanalizacji zbiorczej, co uniemożliwia jej mieszkańcom systemowe, bezpieczne dla środowiska gospodarowanie ściekami bytowymi. Największe dysproporcje między długością wodociągu i kanalizacji występują w gminach: Góra Kalwaria, Prażmów i Tarczyn.

Nadal znaczna liczba mieszkańców Powiatu korzysta z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków wykorzystując do tego celu przydomowe zbiorniki bezodpływowe, w wielu przypadkach nieszczelne i przyczyniające się do przenikania zanieczyszczeń do gruntu. Jedynie w przypadku niektórych skupisk osadniczych funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków – najczęściej przy nowych budynkach w tzw. ekskluzywnych osiedlach mieszkaniowych. Na terenach wiejskich korzystanie ze zbiorników bezodpływowych jest najczęściej równoznaczne z nielegalnym sposobem ich opróżniania bezpośrednio na pola i do wód powierzchniowych, co powoduje zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w tym wód podziemnych. Nakłada się na to dodatkowo problem pochodzących z produkcji rolnej zanieczyszczeń obszarowych. Taki stan rzeczy stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia ludności, która nadal korzysta z indywidualnych ujęć wody pitnej.

W powiecie piaseczyńskim funkcjonuje 9 komunalnych oczyszczalni ścieków:

- Oczyszczalnia ścieków „Piaseczno”,
- Oczyszczalnia ścieków „Głusków”,
- Oczyszczalnia ścieków „Wólka Kozodawska”,
- Oczyszczalnia ścieków „Złotokłós”.

²¹ Średni procent skanalizowania powiatu piaseczyńskiego nie może zostać wyliczony ze względu na brak danych ze wszystkich gmin powiatu

Ich łączna przepustowość wynosi ok. 25 tys. m³ na dobę. Na wszystkich obiektach jest stosowane dwuetapowe oczyszczanie: wstępne (mechaniczne) oraz biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z osadów ściekowych powstałych w procesie technologicznym w procesie fermentacji metanowej powstaje biogaz, wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej i ciepłej. Ścieki doprowadzane są do oczyszczalni poprzez system kanalizacji sanitarnej oraz dowożone są taborem asenizacyjnym na punkt zlewny.

- Oczyszczalnia „Łazy” o przepustowości 362m³/d. Do oczyszczalni tej, po wybudowaniu sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Łazy i Magdalenka, dopływa obecnie około 350m³/d. Oczyszczalnia ta wymaga rozbudowy o kolejny reaktor o przepustowości 500 m³/d, umożliwiającą dalszą rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Stefanowo i Kolonia Warszawska, a także pozwalającą na przyjęcie ścieków z budowanej we Władysławowie i Wilczej Górze sieci. Warunkiem rozbudowy oczyszczalni do łącznej przepustowości 862 m³/d jest przebudowa odbiornika ścieków oczyszczonych - rowu melioracyjnego R-25 i U8 w Łazach,
- Oczyszczalnia „Kosów” o przepustowości 1000m³/d. Do tej rozbudowanej w 2009 roku oczyszczalni, doprowadzane są ścieki z systemu sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Mroków, Jabłonowo, Wólka Kosowska, Wola Mrokowska i Warszawianka, Marysin cz. zachodnia. Oczyszczalnię tę, po pozyskaniu dodatkowej powierzchni terenu, można będzie rozbudować do maksymalnej przepustowości 2000 m³/d,
- Oczyszczalnia „Zamienie” o przepustowości 40 m³/d. Obiekt ten został przejęty przez Gminę w roku 2005. Obecnie doprowadzane są tu ścieki z istniejącej zabudowy osiedlowej w ilościach około 35-40 m³/d. Jest to obiekt przestarzały, o archaicznej technologii oczyszczania ścieków w oparciu o złożę koksowe. W związku z prowadzonymi na terenie Zamienia intensywnymi pracami budowlanymi przez developerów, na podstawie zawartych z nimi umów, Gmina realizuje budowę nowej oczyszczalni o przepustowości w pierwszym etapie 650 m³/d. Uruchomienie obiektu przewiduje się na I kwartał 2012 roku. Oczyszczone ścieki z tej oczyszczalni będą odprowadzane przewodem tłocznym do rzeki Raszynki w Podolszynie. Przewiduje się, że w etapie II oczyszczalnia zostanie rozbudowana do przepustowości 1300 m³/d, a docelowo jej przepustowość osiągnie poziom 2600 m³/d.
- oczyszczalnia ścieków w Moczydłowie (gm. Góra Kalwaria) obsługująca gminę Góra Kalwaria i części gminy Konstancin,
- oczyszczalnia ścieków znajdująca się przy MZPOW „Agros – Fortuna” (gm. Tarczyn).

W 2011 r. komunalne oczyszczalnie na terenie powiatu oczyściły łącznie 7814 dam³ ścieków, natomiast ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym wyniosła 6859,5 dam³.

Mimo szybkiej rozbudowy sieci kanalizacyjnej wciąż wiele gospodarstw korzysta z szamb, co powoduje że część nieoczyszczonych ścieków jest w sposób nieorganizowany odprowadzana bezpośrednio do środowiska naturalnego. Świadczy o tym również fakt, że pomimo odbioru nieczystości wozami asenizacyjnymi z nieskanalizowanych obszarów, 62,76% ludności powiatu jest obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków, przy czym jedynie 27,81% to mieszkańcy wsi.²²

Istniejący system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na terenie Powiatu Piaseczyńskiego jest nadal nie w pełni efektywny i niewystarczający dla obecnych potrzeb. Brak działań inwestycyjnych w zakresie budowy infrastruktury kanalizacyjnej w powiecie, przy istotnych dysproporcjach pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia mieszkańców.

5.4. Gospodarka odpadami

W gminach powiatu wykorzystywane są następujące systemy zbiórki odpadów komunalnych:

- zbiórka odpadów niesegregowanych – podstawowy system zbierania odpadów, funkcjonujący na podstawie indywidualnych umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z firmami świadczącymi usługi w zakresie wywozu śmieci (system funkcjonuje na terenie wszystkich gmin),
- selektywna zbiórka odpadów – obejmuje odpady przeznaczone do recyklingu takie jak: szkło, papier i tektura, metale i tworzywa sztuczne (system funkcjonuje na terenie wszystkich gmin),
- zbiórka odpadów niebezpiecznych – obejmuje odpady typu: azbest, odpady budowlane, baterie (system funkcjonuje na terenie gmin Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna i Piaseczno),
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych (system funkcjonuje w gminach Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Piaseczno).

Według danych GUS w 2011 r.²³ na terenie powiatu powstało 70,6 tys. ton odpadów (poza odpadami komunalnymi) i 44 ton odpadów komunalnych, Z ogólnej masy odpadów recyklingowi poddano 57,2% odpadów, z odpadów z wyłączeniem odpadów komunalnych, recyklingowi poddano 92,9% odpadów (65,5 tys ton z 70,6 tys ton).

Cały teren Powiatu Piaseczyńskiego jest objęty zorganizowanym usuwaniem odpadów komunalnych. Koncesje na wywóz odpadów posiadały w roku 2011, 34 jednostki odbierające odpady komunalne, firmy prywatne oraz spółki z udziałem gminy i gminne zakłady budżetowe:

²² Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,

²³ Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych SITA Sp. z o.o. w Piasecznie,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Konstancinie-Jeziornie,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Górze Kalwarii.

Z rejestrów prowadzonych przez gminy wynika, że nie wszystkie powstające w gospodarstwach domowych odpady objęte są zbiórką, o czym świadczy powstawanie tzw. „dzikich wysypisk” oraz spalanie śmieci w indywidualnych paleniskach.

W związku z wejściem w życie, od 1 stycznia 2012 roku nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy wprowadzą od 1 lipca 2013r. nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z którym gmina przejmie odpowiedzialność za odpady i ustali stawki opłat dla mieszkańców za odbiór i zagospodarowanie odpadów. Stawki za odbiór odpadów komunalnych ustalone zostały przez poszczególne Gminy.

Góra Kalwaria - w dniu 25 stycznia 2013r. podczas XXXV sesji Rady Miejskiej, podjęto uchwały dotyczące gospodarowania odpadami. Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalona została od liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość. Stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalono na 19,00 zł złotych za jednego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość.

Niższą stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny ustalono na 11,00 złotych za jednego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość.

Konstancin-Jeziorna - Uchwałą Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna jednostkowa stawka opłaty od osoby została ustalona na 10 zł - w przypadku zbierania odpadów w sposób selektywny oraz 15 zł w przypadku braku segregacji odpadów. Stawka opłat ustalana jest na podstawie ilości osób faktycznie zamieszkałych pod danym adresem.

Lesznowola - na posiedzeniu Rady Gminy w dniu 14 grudnia 2012r. dokonano wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalono w zależności od ilości wody zużywanej w danej nieruchomości. Za odpady zbierane i odbierane w sposób selektywny opłata będzie niższa. Opłaty wynosić będą

- 6,30 zł za m³/m-c (miesięczna ilość zużytej wody z danej nieruchomości) w przypadku zbiórki odpadów zmieszanych

- 4,20 na m³/m-c (miesięczna ilość zużytej wody z danej nieruchomości) w przypadku odpadów segregowanych

Piaseczno – gospodarka odpadami na terenie gminy regulowana będzie na podstawie Uchwały nr 750/XXVII/2012 Rady Miejskiej w Piasecznie z dnia 21 listopada 2012 r. Stawka opłaty będzie uzależniona od ilości mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość. Stawki ustalono na poziomie 9 zł w przypadku odpadów segregowanych i 18zł za odpady zmieszane, miesięcznie, na każdego mieszkańca.

Prażmów – Rada Gminy ustaliła, że podstawą naliczania opłaty będzie liczba osób rzeczywiście zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym.

Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalona została Uchwałą Rady Gminy Prażmów od liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomości,

1. opłata za odpady segregowane (*papier, tektura, tekstylia, opakowania wielomateriałowe, tworzywo sztuczne, metal, szkło, odpady zielone*)+ *pozostałe odpady zmieszane* – stawka miesięcznej opłaty wynosi: 9,00 złotych brutto miesięcznie od każdego mieszkańca lub
2. zmieszane odpady komunalne (*odpady komunalne nie poddane segregacji*) – stawka miesięcznej opłaty wynosi: 15,00 złotych brutto miesięcznie od każdego mieszkańca.

Tarczyn - Radni Gminy, na sesji 27 grudnia 2012 uchwalili (Uchwała nr XXXVI/224/12) że miesięczna stawka naliczana od każdego mieszkańca wynosi 8 zł, gdy zobowiąże się on do segregowania i oddawania selektywnie odpadów komunalnych oraz 12 zł, gdy mieszkaniec chce oddawać wszystkie odpady zmieszane razem.

5.5. Sieć ciepłownicza

Sposób zaopatrzenia mieszkańców Powiatu w ciepło jest zróżnicowany. Na obszarach gęstej zabudowy, w miastach, funkcjonują centralne systemy grzewcze dostarczające ciepło na potrzeby obiektów komunalnych, spółdzielczego budownictwa wielorodzinnego oraz obiektów użyteczności publicznej. Mieszkańcy domów jednorodzinnych oraz gospodarstw na obszarach wiejskich korzystają z indywidualnych źródeł ciepła. Zarówno centralne jak i indywidualne kotły grzewcze wykorzystują paliwo stałe, w niewielkiej części źródłem ciepła jest olej opałowy oraz gaz propan-butan.

Według *Programu Ograniczenie Niskiej Emisji dla Gminy Piaseczno* (2009 r.) udział emisji ze źródeł rozproszonych emitujących zanieczyszczenia w wyniku bezpośredniego spalania paliw na cele grzewcze i socjalno-bytowe w mieszkalnictwie (zwłaszcza jednorodzinym) jest wysoki. Od kilku lat poziom pyłów PM10 przekracza normy, a powiat piaseczyński został zakwalifikowany jako klasa C czystości. Oznacza to, że potrzebne są pilne działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji. Kierunki działań zostały określone w *Planie*.

Wielkość emisji pochodząca z energetycznego spalania paliw uzależniona jest od dwóch podstawowych czynników: sprawności energetycznej urządzeń (kotły, instalacja, grzejniki, termozawory, itp.) oraz rodzaju stosowanego paliwa. Podstawowym surowcem energetycznym wykorzystywanym w sektorze komunalno - bytowym w mieście jest olej opałowy (system ciepłowniczy bazuje głównie na oleju opałowym) i węgiel, w dalszej kolejności gaz ziemny i w niewielkim stopniu energia elektryczna oraz biomasa.

Do elementów systemu należy także zaliczyć wybudowaną pod Piasecznem hydrociepłownię wykorzystującą zasoby wód geotermalnych oraz Termy Warszawskie, czyli baseny rekreacyjno-lecznicze. Ciepło wykorzystane w Termach Warszawskich, będzie także odsprzedawane do sieci ciepłowniczej (odbiorcami ciepła mają być mieszkańcy powstającego niedaleko osiedla i planowany do budowy kompleks konferencyjno-hotelowy w Zalesiu Górnym) oraz wykorzystywane do produkcji prądu.

W ramach planowania działań z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej na terenie powiatu należy rozważyć możliwość rozbudowy istniejących lub budowy nowych centralnych sieci ciepłowniczych na terenach o gęstej zabudowie mieszkaniowej, celem wyeliminowania źródeł niskiej emisji i poprawy stanu środowiska naturalnego.

5.6. Sieć elektryczna

System elektroenergetyczny na terenie Powiatu Piaseczyńskiego dysponuje znacznymi rezerwami mocy. Na obszarze powiatu nie ma ograniczeń w przydzielach mocy, w tym również na cele grzewcze. Stan techniczny urządzeń przesyłowych i rozdzielczych jest dobry.

Według danych statystycznych, w 2011 r. na terenie powiatu było 67 848 odbiorców energii elektrycznej, w tym w miastach 33 796 i na wsiach 34 052. W porównaniu do danych z lat poprzednich wyraźnie widoczny jest wzrost liczby odbiorców na obszarach pozamiejskich, co wskazuje na intensywny rozwój tych terenów pod kątem osadniczym. Zużycie energii elektrycznej w 2011 r. wyniosło 227 001 MWh, w tym w miastach 130 897 MWh i na terenach wiejskich 96.104 MWh²⁴.

5.7. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe w Powiecie są stosunkowo duże i stale zwiększa się ich liczba. Przeważająca część zasobów należy do prywatnych właścicieli i są to na ogół budynki jedno lub kilkunrodzinne na pozawiejskich osiedlach mieszkaniowych. Jest to jednocześnie najintensywniej rozwijający się segment budownictwa w powiecie piaseczyńskim. Mieszkania komunalne, będące we własności samorządów gminnych, stanowią jedynie 4% zasobów mieszkaniowych w powiecie (wg dany za rok 2010), dodatkowo większość z nich wymaga pilnych remontów i modernizacji zarówno w odniesieniu do stanu technicznego samych budynków, jak i ich wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną.

²⁴ Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,

Tabela 11: Zasoby mieszkaniowe w Powiecie Piaseczyńskim w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Zasoby mieszkaniowe ogółem – liczba mieszkań,	53.731	55.807	58.645	60.634
w tym:				
<i>Komunalne</i>	2.808	bd	2400	bd
<i>Spółdzielni mieszkaniowych</i>	5.817	bd	4736	bd
<i>Zakładowe</i>	1.203	bd	342	bd
<i>Osób fizycznych</i>	42.777	bd	12.932	bd
<i>Wspólnoty mieszkaniowe</i>	bd	bd	13.735	bd
<i>Pozostałych podmiotów</i>	1.126	bd	339	bd
Zasoby mieszkaniowe ogółem – powierzchnia użytkowa w m ²	4.458.104	4.727.306	5.057.812	5.334.407
Mieszkania wyposażone w wodociąg	92,4%	92,7%	93,1%	93,1%
Mieszkania wyposażone w ustęp splukiwany	87,7%	88,3%	89,1%	89,1%
Mieszkania wyposażone w łazienkę	86,9%	87,5%	88,3%	89,7%
Mieszkania wyposażone w C.O.	78,2%	79,1%	80,3%	83,4%
Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy	68,0%	69,3%	72,7%	73,2%

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne kształtuje się na zadowalającym poziomie, na co niewątpliwie wpływ mają inwestycje gmin w podstawową infrastrukturę techniczną.

Powiat Piaseczyński, z uwagi na silne oddziaływanie Warszawy i stały przyrost mieszkańców, charakteryzuje się dużym przyrostem nowych mieszkań, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 12: Przyrost nowych mieszkań na terenie Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2008-2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Powiat Piaseczyński ogółem				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	1.149	1.237	1.278	976
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	2.282	3.085	2.121	1.564
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	291.444	354.013	300.848	228.485
Gmina Piaseczno				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	398	365	480	413
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	801	952	2178	1.406
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	99.303	107.900	188.795	148.121
Gmina Góra Kalwaria				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	135	133	102	110
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	218	138	131	218
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	26.133	25.331	19.041	24.658
Gmina Konstancin-Jeziorna				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	100	131	91	92
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	103	207	103	233
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	27581	42773	24.234	32.287

Gmina Lesznowola				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	346	308	534	257
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	401	371	655	294
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	67.130	67.356	112.268	49.745
Gmina Tarczyn				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	50	64	77	43
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	50	69	160	76
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	7.050	9.973	19.365	9.155
Gmina Prażmów				
Budynki mieszkalne oddane do użytku ogółem	105	121	109	76
Mieszkania oddane do użytku – liczba mieszkań	104	122	110	81
Mieszkania oddane do użytku – powierzchnia użytkowa w m ²	15.429	19.785	18.040	13.337

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2011

Z przedstawionych wyżej danych wyraźnie wynika, że najintensywniejszy rozwój budownictwa mieszkaniowego ma miejsce w gminie Piaseczno. Mimo znaczniej liczby oddawanych do użytku mieszkań, w ostatnich latach zaznacza się ogólny trend spadkowy wynikający z kryzysu i pogorszenia się warunków pozyskiwania środków na zakup mieszkań. W tych gminach również od 2008 r. odnotowano największy przyrost liczby mieszkańców: w gminie Lesznowola o 20%, w gminie Piaseczno o 9,2% i w gminie Prażmów o prawie 9%.

Stałe powiększanie się zasobu mieszkaniowego w gminach Powiatu Piaseczyńskiego świadczy o intensywnym rozwoju obszaru, związanym z tendencjami suburbanistycznymi.

5.8. Identyfikacja problemów w zakresie położenia, środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej w Powiecie.

1. Niespójność terytorialna powiatu m. in. w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
2. Zły stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
3. Nieuporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna w gminach powiatu, znaczna rozbieżność długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej,
4. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
5. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego wynikające z natężenia ruchu drogowego oraz wielu źródeł niskiej emisji (wysokie stężenie pyłów PM10),
6. Konieczność zapewnienia infrastruktury technicznej o odpowiednim standardzie, zwiększającej się liczbie mieszkańców Powiatu,

7. Niedrożność komunikacyjna Powiatu wynikająca m. in. z braku inteligentnych systemów transportowych oraz z niewystarczającego stanu technicznego części dróg,
8. Postępująca urbanizacja Powiatu powodująca uszczuplanie zasobów terenów inwestycyjnych (przeważająca funkcja mieszkaniowa wobec funkcji społecznych),
9. Tendencja do nadmiernej penetracji terenów leśnych.

6. Sfera gospodarcza

6.1. Charakterystyka działalności gospodarczej i rynek pracy

W 2011 r. w Powiecie Piaseczyńskim zatrudnionych było 42.849 osób, z czego najwięcej osób pracowało w usługach, następnie w sektorze przemysłowym i budownictwie, najmniej osób zatrudnionych było w rolnictwie.

Tabela 13: Liczba osób zatrudnionych na terenie Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2008-2011

Pracujący w głównym miejscu pracy	2008	2009	2010	2011
Pracujący ogółem	40.186	39.431	41.749	42.849
Mężczyźni	21.331	20.392	21.378	22.184
Kobiety	18.855	19.039	20.371	20.665

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Struktura pracujących na terenie Powiatu jest zróżnicowana. Największym rynkiem pracy jest gmina Piaseczno, gdzie w 2011 r. zatrudnionych było 19.461 osób. Atrakcyjne pod względem poziomu zatrudnienia są gminy: Lesznowola, w której dzięki intensywnemu rozwojowi gospodarczemu w ciągu ostatnich lat, w roku 2011 zatrudnienie znalazło 6.724 osób (co stanowi wzrost liczby miejsc pracy o blisko 30% w stosunku do roku 2006) oraz Tarczyn (wzrost o 22% w stosunku do roku 2006). Tendencja wzrostowa w zakresie zatrudnienia występuje także w gminie Góra Kalwaria (4554 osoby zatrudnione w roku 2011, w porównaniu do 3599 w roku 2006). Wzrostowa tendencja została wyhamowana w gminie Konstancin-Jeziorna, gdzie po latach systematycznego wzrostu (z 4082 osób zatrudnionych w roku 2006 do 5312 osób w roku 2010), w roku 2011 liczba osób zatrudnionych spadła o 2% w stosunku do roku poprzedniego. Liczba osób zatrudnionych w gminie Prażmów nie ulega istotnym zmianom. Jednocześnie, zauważalna jest zmiana struktury ilościowej zatrudnianych pracowników – nadal dominują przedsiębiorstwa małe, kilkuosobowe, co wpływać może np. na zmniejszenie liczby miejsc pracy w poszczególnych zakładach, pomimo ogólnego wzrostu zatrudnienia na terenie powiatu.

Skala zatrudnienia w gminach jest ściśle związana z liczbą podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na ich terenach. Z roku na rok na terenie powiatu działalność otwiera coraz

większa liczba podmiotów gospodarczych, przede wszystkim działających w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów sektora publicznego ulega niewielkim zmianom. Największy procentowy przyrost firm na swoim terenie odnotowały gminy Lesznowola (60.2%), Piaseczno (23,6%) i Prażmów (18,7%).

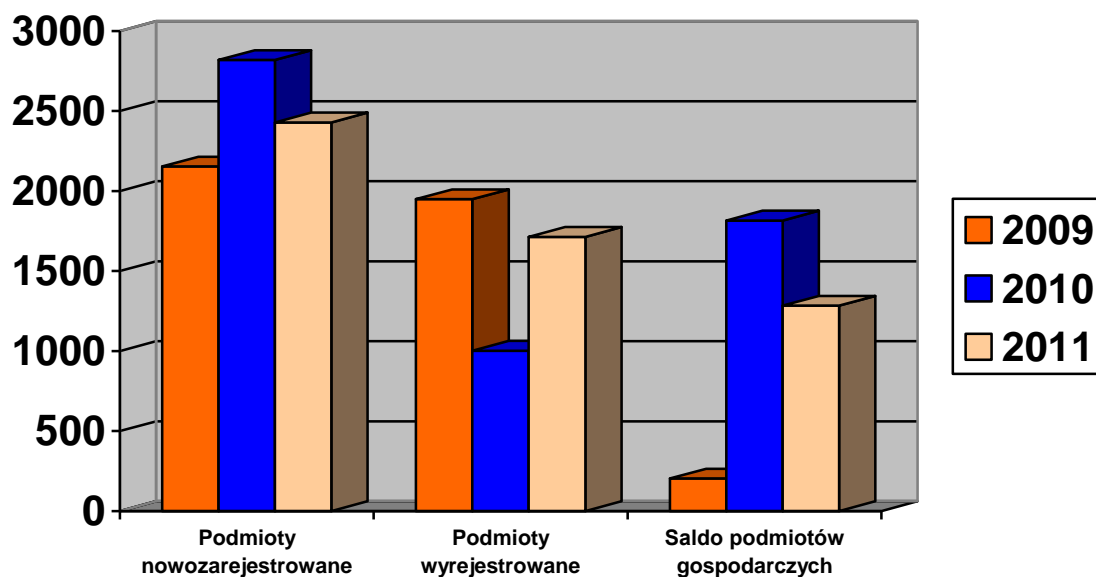
Tabela 14: Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Powiecie Piaseczyńskim w latach 2007-2011

Rok	Gmina					
	Góra Kalwaria	Konstancin-Jeziorna	Lesznowola	Piaseczno	Prażmów	Tarczyn
2007	2.480	3.236	3.134	9.368	774	1.129
2008	2.584	3.370	3.608	10.042	849	1.167
2009	2.649	3.425	3.985	10.051	797	1.202
2010	2.797	3.658	4.560	11.092	903	1.248
2011	2.815	3.671	5.020	11.575	919	1.256

Źródło: Dane www.stat.gov.pl

Wykres 1

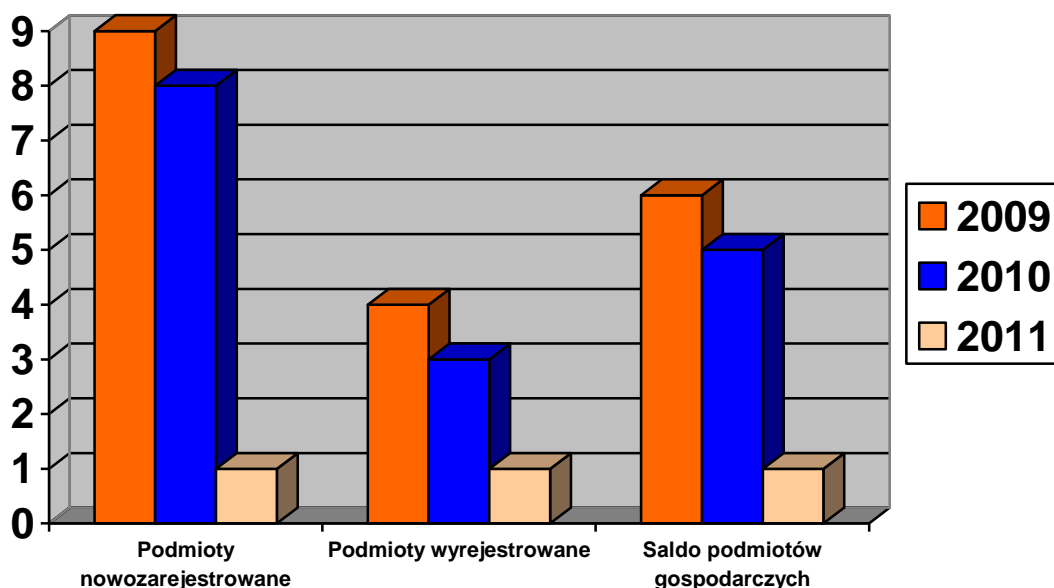
Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Wykres 2

Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl

Saldo podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu jest wciąż dodatnie, co jest korzystne zarówno dla rynku pracy, jak i sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców powiatu. Zauważa się jednak, że z roku na rok dodatnia różnica pomiędzy noworejestrowanymi i likwidowanymi podmiotami istotnie się waha.

Tabela 15: Saldo powstających i wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych

Wyszczególnienie	Sektor prywatny			Sektor publiczny		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Podmioty nowozarejestrowane	2153	2818	2429	9	4	6
Podmioty wyrejestrowane	1949	1002	1713	8	3	5
Saldo podmiotów gospodarczych	204	1816	1284	1	1	1

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Struktura podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach powiatu wskazuje na znaczącą przewagę podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych, przetwórstwem, budownictwem czy transportem.

Tabela 16: Liczba przedsiębiorstw w podziale na sekcje działalności

sekcja	Góra Kalwaria	Konstancin- Jeziorna	Lesznowola	Gmina Piaseczno	Prażmów	Tarczyn	Suma
A	66	25	62	102	11	30	296
B	1	1	3	6	1	3	15
C	264	288	277	914	91	79	1.913
D	1	2	2	7	-	-	12
E	11	14	14	39	10	14	102
F	369	400	342	1.075	126	141	2.453
G	946	941	2.412	3.042	233	441	8.015
H	266	183	210	547	63	175	1.444
I	78	99	115	271	30	36	629
J	60	142	194	671	48	26	1.141
K	70	110	94	416	31	27	748
L	70	209	199	550	11	33	1.072
M	191	512	509	1.678	105	76	3.071
N	87	136	113	405	38	28	807
P	68	128	116	442	24	32	810
R	34	74	59	200	11	17	395
SiT	139	197	156	627	53	77	1.249
Ogółem podmiotów	2.815	3.671	5.020	11.575	919	1.256	25.256

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2011

Sekcje wg spisu

Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F - Budownictwo

Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja P - Edukacja

Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S - Pozostała działalność usługowa

Sekcja T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Lista firm, które wybrały Powiat Piaseczyński jako miejsce do prowadzenia swojej działalności jest bardzo długa. Są wśród nich globalne koncerny, jak i polskie firmy, które od podstaw budowały swój sukces w latach 90-tych. Wśród inwestorów znalazły się firmy wysokich technologii, firmy handlowe, budowlane, logistyczne i produkcyjne – wiele z nich to liderzy swojej branży. Są to też główni pracodawcy powiatu w sektorze prywatnym, zatrudniający również mieszkańców powiatów ościennych (tabela 16).

Tabela 17: Główne podmioty gospodarcze gmin Powiatu Piaseczyńskiego

Góra Kalwaria	
1	Cofinec Polska Sp. z o.o.
2	Fackelmann Polska
3	Fetco
4	Inco Veritas Sp. z o.o. Zakład Chemii Gospodarczej
5	Janoschka Polska Sp. z o.o.
Konstancin-Jeziorna	
1	GTC
2	Browar Konstancin Sp. z o.o.
3	Reault Dyszkiewicz
4	Stara Papiernia
Lesznowola	
1	Royal Hurt
2	Browar Jabłonowo
3	EURO TRUCK Sp.z o.o.
4	GD POLAND DISTRIBUTION CENTRE
5	SEMIH
6	ASG PL
7	ASEAN PL
8	Eveline Cosmetics
9	Systemair
10	Kamis Przyprawy
11	Brilum
12	Action
13	Medagro International
14	Jarper
15	Linpac Plastics Polska
16	Hydro – Plast
17	BSH Klima Sp. z o.o.
18	Vet Trade Sp. z o.o.
19	Tedex Spedition
20	TM Truck
21	Huta Szkła Artystycznego i Unikatowego

Gmina Piaseczno	
1	Audi, Volkswagen Rowinski & Wajdemajer
2	Auchan
3	Bautech
4	Bisk
5	BizeA
6	DHL
7	Display-Multimedia
8	Decathlon
9	dr Irena Eris
10	Dworek Polski
11	Energis
12	Hörmann
13	Iberstone Sp.z o.o.
14	Kandro-2
15	Kisan
16	Klinkier-Bud
17	Leroy Merlin
18	Mercedes Borowski
19	Merlin.pl
20	Multi-Hekk
21	Norauto
22	PIB Lech
23	Polskie Sieci Elektroenergetyczne
24	Reynaers Aluminium
25	Sedno
26	Technicolor
27	Toyota Chodzen
Prażmów	
1	Danpol – Zakład Produkcji Mebli
2	Zakład Piekarniczo-Cukierniczy
3	„Mosspol” Sp. J.
4	ROL-BUD-SERWIS
5	Centrum Budowlane WZM-BUD Serwis
Tarczyn	
1	Przedsiębiorstwo Produkcji Urządzeń Chłodniczych Sp. z o.o.
2	Zakład Energetyczny „Warszawa-Teren” S.A.
3	Browar Jabłonowo S.J.
4	Ceramika-Tarona Sp. z o.o.
5	Zielona Budka S.A. Zakład w Kotorydzu
6	Altmaster Sp. z o.o. Grzędy
7	Binder International Warszawa Sp. z o.o. Tarczyn
8	Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. Tarczyn
9	Centrobud Tarczyn Sp. J.
10	Coldor Sp. z o.o.

Źródło: Dane Urzędów Gmin oraz informacje ze stron internetowych

Dynamiczny przyrost działalności gospodarczej i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Powiatu Piaseczyńskiego przekłada się na korzystną sytuację w zakresie zatrudnienia

i powstawania nowych miejsc pracy. Jednocześnie, należy zauważyć wyzwania przed jakimi stoją przedsiębiorstwa:

- coraz częściej borykają się one z trudnościami kadrowymi związanymi z niedostosowaniem kompetencji osób poszukujących pracy do potrzeb przedsiębiorstwa,
- konieczność ponoszenia nakładów inwestycyjnych na wdrażanie nowych technologii, związane z utrzymaniem konkurencyjnej pozycji na rynku.

6.2. Rolnictwo

Według dostępnych danych GUS struktura terenów użytkowanych rolniczo w Powiecie Piaseczyńskim przedstawiała się w 2005 roku następująco:

Tabela 18: Powierzchnia gruntów rolnych w gminach powiatu w 2010 r.

Gmina	Piaseczno	Lesznowola	Góra Kalwaria	Tarczyn	Konstancin-Jeziorna	Prażmów
Grunty rolne ogółem (ha)	4261,32	4665,24	4665,24	7262,69	2136,96	3723,97
Użytki rolne ogółem (ha)	3358,23	4069,32	6034,73	6172,64	1845,65	3221,26
Grunty ugorowe łącznie z nawozami zielonymi (ha)	482,4	928,7	639,22	953,13	231,99	301,92
Uprawy trwałe (ha)	151,5	181,22	2732,88	2259,48	137,37	193,23
Sady ogółem (ha)	150,5	162,33	2732,38	2235,89	133,97	182,57
Łąki ogółem (ha)	845,51	572,39	1034,82	672,1	155,92	638,55
Pastwiska trwałe (ha)	44,28	65,8	108,26	92,46	26,56	91,42
Pozostałe użytki rolne (ha)	767,09	147,72	774,11	787,85	157,8	803,07
Lasy i grunty leśne (ha)	191,38	159,7	632,29	531,38	93,64	301,43
Pozostałe grunty (ha)	711,71	436,22	301,87	558,67	197,66	201,27

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, Powszechny Spis Rolny 2010

Wysoki udział gruntów użytkowanych rolniczo w ogólnej powierzchni mają gminy Lesznowola i Tarczyn. Również w tych gminach największy odsetek zajmują grunty orne, wykorzystywane pod uprawy: w Lesznowoli 67%, w Tarczynie 64%. W stosunku do roku 2005 udział ten zmniejszył się w Lesznowoli o ponad 20%, w Tarczynie o 12%.

W gminie Góra Kalwaria, a także w gminie Tarczyn popularne jest sadownictwo. W rejonie

grójecko-warecko-piaseczyński notuje się największą koncentrację sadów w Polsce. Gospodarstwa specjalizujące się w sadownictwie posiadają nowoczesne chłodnie i przechowalnie. Nastawione są na dostarczanie owoców mieszkańcom aglomeracji warszawskiej.

Tabela 19: Struktura gospodarstw rolnych wg wielkości w Powiecie Piaseczyńskim w 2010 r.

Liczba gospodarstw							
Powierzchnia gruntów w ha	Piaseczno	Góra Kalwaria	Kostancin-Jeziorna	Lesznowola	Tarczyn	Prażmów	Powiat
1,01-4,99	357	872	296	420	698	468	3111
5,00-9,99	108	314	81	150	283	152	1088
10,00-14,99	22	53	22	30	69	31	227
Powyżej 15,00	29	26	10	21	46	20	152

Źródło: stat.gov.pl, Spis rolny 2010

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w Powiecie jest przeciętna. Od roku 2007 do roku 2010 znacząco spadła liczba gospodarstw rolnych we wszystkich gminach. Ogólna liczba gospodarstw spadła z 6656 do 3111. Największy spadek liczb gospodarstw odnotowana wśród gospodarstw o powierzchni do 5 ha (spadek o 54%) i o powierzchni 10-15 ha (spadek o 56%).

6.3. Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej

1. Trudności przedsiębiorców w znalezieniu pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje,
2. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna ograniczająca liczbę nowych przedsiębiorstw,
3. Znacząca liczba podmiotów wyrejestrowujących swoją działalność
4. Niska dochodowość małych gospodarstw rolnych, które dominują w ogólnej liczbie podmiotów,
5. Słaba tendencja do dywersyfikacji dochodów gospodarstw rolnych,
6. Zbyt mała liczba punktów skupu produktów rolnych,
7. Słabo rozwinięte i zinstytucjonalizowane grupy producenckie.

7. Sfera społeczna

7.1. Sytuacja demograficzna

Powiat Piaseczyński, wg stanu na koniec 2011 r., zamieszkuje 164,5 tys. osób (prawie 265 osób/km²). Mieszkańcy powiatu stanowią 3,1% ludności województwa mazowieckiego (dla porównania w 2003 r. – 2,7%, w 2006 roku – 2,8%).

Liczba ludności Powiatu od 2000 r. nieprzerwanie wzrasta (115.730 osób w roku 2000). W roku 2003 liczba ludności powiatu zwiększyła się o 13.368 osób w wyniku przyłączenia do niego gminy Tarczyn.

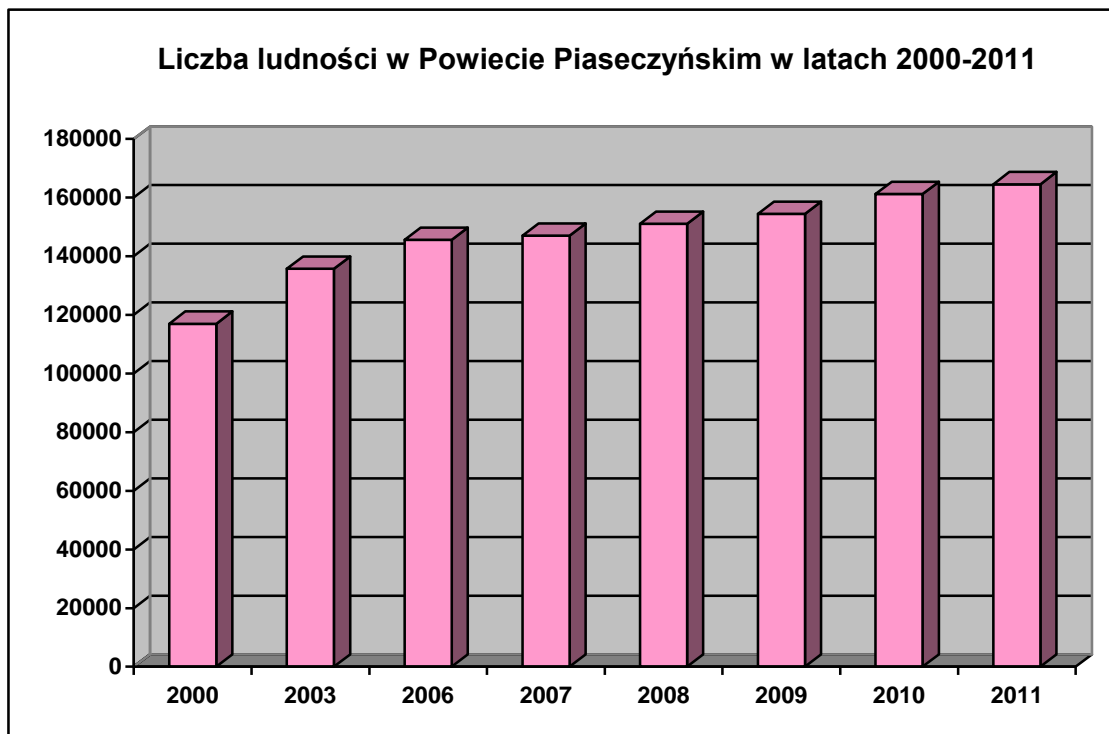
Wzrastająca liczba ludności i coraz większa dynamika tego zjawiska świadczy o intensywnym rozwoju powiatu.

Tabela 20: Stan ludności w Powiecie w latach 2008-2011

Wyszczególnienie	Liczba ludności w powiecie						
	2008	2009	Zmiana 2009/2008	2010	Zmiana 2010/2009	2011	Zmiana 2011/2010
Ludność ogółem	152.638	154.417		161.202		164.485	
Kobiety	73.221	74.043	1,2%	77.185	4,4%	78.673	2,0%
Mężczyźni	79417	80.374		84.017		85.812	

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej mieszkańców liczą gminy Piaseczno, Góra Kalwaria i Konstancin-Jeziorna. Są to jednocześnie gminy czerpiące najwięcej korzyści wynikających z bliskiego sąsiedztwa stolicy, związanych z intensywnym rozwojem działalności gospodarczej na obszarach otaczających Warszawę.

Tabela 21: Liczba ludności w gminach Powiatu w latach 2008-2011

Wyszczególnienie	Liczba ludności			
	2008	2009	2010	2011
Góra Kalwaria	24.470	24.707	25.372	25.406
Konstancin-Jeziorna	23.491	23.662	24.839	24.820
Lesznowola	17.777	18.620	20.517	21.469
Piaseczno	67.285	69.080	71.706	73.450
Prażmów	8.960	9.170	9.576	9.758
Tarczyn	10.655	10.689	11.049	11.129
Powiat	152.638	154.417	161.202	164.485

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Przyrost mieszkańców na terenie powiatu powodowany jest wysokim dodatnim saldem migracji, występującym we wszystkich 6 gminach. Biorąc pod uwagę dynamikę przyrostu mieszkańców, najatrakcyjniejsze dla osiedlania się nowych osób są gminy: Piaseczno (jako stolica powiatu) i Lesznowola (najprężniej w ostatnich latach rozwijająca się gmina powiatu). Charakterystyczne dla powiatów otaczających Warszawę, w tym również piaseczyńskiego jest to, że przeważająca liczba napływającej ludności to mieszkańcy Warszawy lub osoby pracujące w stolicy, która z wielu względów staje się dla nich nieatrakcyjnym miejscem zamieszkania.

Tabela 22: Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w Powiecie Piaseczyńskim w 2011 r.

Wyszczególnienie	Saldo migracji
Gmina Góra Kalwaria	190
Gmina Konstancin-Jeziorna	39
Gmina Lesznowola	777
Gmina Piaseczno	1.275
Gmina Prażmów	161
Gmina Tarczyn	74
Powiat	2516

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Z uwagi stały przyływ ludności istotne jest podejmowanie działań mających na celu rozwój infrastruktury technicznej: dróg, kanalizacji i wodociągów, oraz zapewnianie mieszkańcom dostępu do podstawowych usług, takich jak opieka zdrowotna, edukacja i pomoc społeczna.

Również przyrost naturalny w skali całego powiatu, zwłaszcza gmin o największym saldzie migracji, jest dodatni. Z uwagi na fakt, że na terenie powiatu osiedlają się nowi mieszkańcy, w szczególności młodzi ludzie w wieku produkcyjnym należy się spodziewać, że sytuacja ta w przeciągu najbliższych lat będzie się utrzymywać.

Tabela 23: Przyrost naturalny w Powiecie Piaseczyńskim w 2011 r.

Wyszczególnienie	Przyrost naturalny
Gmina Góra Kalwaria	1
Gmina Konstancin-Jeziorna	-58
Gmina Lesznowola	175
Gmina Piaseczno	469
Gmina Prażmów	21
Gmina Tarczyn	6
Powiat	614

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Struktura wiekowa mieszkańców Powiatu Piaseczyńskiego w porównaniu do średniej w województwie i powiatach ościennych jest korzystniejsza pod względem ekonomicznym i demograficznym, z uwagi na zdecydowanie niższy wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym oraz wyższy odsetek dzieci i młodzieży. Udział ludności Powiatu w poszczególnych ekonomicznych grupach wieku przedstawia się następująco:

Tabela 24: Ludność wg płci i wieku w Powiecie na tle województwa i powiatów ościennych

Wyszczególnienie	W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
	2011	2006	2011	2006	2011	2006
Powiat Piaseczyński	21,6%	21,6%	63,6%	64,6%	14,8%	13,8%
Powiat Grodziski	20,0%	21,2%	63,2%	62,6%	16,8%	16,2%
Powiat Pruszkowski	18,9%	19,6%	63,2%	64,7%	17,8%	15,7%
Województwo Mazowieckie	18,6%	20,7%	63,3%	62,7%	18,1%	16,6%

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Stały udział osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku udziału grupy w wieku produkcyjnym i zwiększającej się liczbie osób w wieku poprodukcyjnym pozwala wnioskować, że społeczeństwo powiatu zaczyna dotykać niekorzystne tendencje demograficzne. Wysokie dodatnie saldo migracji i osiedlanie się w gminach powiatu nowych mieszkańców, najczęściej młodych małżeństw, stanowić może o zatrzymaniu tej rysującej się, niekorzystnej tendencji i wpływać na intensywny rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Poniższa tabela prezentuje dane szczegółowe, dotyczące liczby ludności gmin powiatu według płci i ekonomicznych grup wieku.

Tabela 25: Ludność wg płci i wieku w gminach Powiatu w 2011 r.

Gminy	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym		Liczba ludności w wieku produkcyjnym		Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Góra Kalwaria	2604	2483	8556	7838	1219	2863
Konstancin-Jeziorna	2292	2209	8005	7492	1437	3385
Lesznowola	2792	2628	6912	6843	717	1577
Piaseczno	7295	6960	24328	24633	3133	7101
Prażmów	1092	1101	3232	3029	422	882
Tarczyn	922	942	3903	3523	612	1227
Powiat	18335	17633	53598	52047	7540	17035

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Podsumowując analizę sytuacji demograficznej w powiecie należy zauważyć, iż bliskość Warszawy, będącej największym ośrodkiem pracy na Mazowszu, w powiecie piaseczyńskim wpływa na występujące w Powiecie tendencje:

- dodatnie saldo migracji i dodatni przyrost naturalny,
- stały wzrost liczby mieszkańców,
- nadal korzystna struktura wiekowa ludności, z pojawiającą się tendencją do wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym.

Trendy te mają zasadniczy związek ze wzrostem atrakcyjności inwestycyjnej i osadniczej gmin Powiatu oraz ich intensywnym rozwojem w aspekcie społeczno-gospodarczym, a jednocześnie jest silnym stymulatorem działań w zakresie zapewnienia ludności dostępu do podstawowych usług.

7.2. Bezrobocie

Według danych GUS, na koniec 2011 r. w Powiecie Piaseczyńskim zarejestrowanych było 4.968 bezrobotnych, w stosunku do 3.006 osób w 2008 r. Wzrost liczby zarejestrowanych osób pozostających bez pracy wyniósł w tym okresie aż 65%.

Wskaźnik bezrobocia (stopa bezrobocia) wyliczony, jako stopa bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników: w latach 2004 do listopada 2010 r. - Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań

2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a od grudnia 2010 r. - Powszechnego Spisu Rolnego 2010r (za GUS) wynosi dla Powiatu Piaseczyńskiego (rejonu działania Powiatowego Urzędu Pracy) 7,1%.

Pod koniec roku 2012 stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 8,3 % podczas gdy dla województwa mazowieckiego wartość ta to 10,8%. Jednak obserwuje się szybki wzrost liczby osób bezrobotnych. W lutym 2013 stopa bezrobocia dla powiatu osiągnęła poziom 9,2% (dane własne Powiatu Piaseczyńskiego).

Tabela 26: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie w stosunku do średniej dla województwa i kraju w latach 2009-2011

Rok	Powiat	Województwo	Kraj
2009	7,1%	9,0%	12,1%
2010	7,4%	9,7%	12,4%
2011	7,1%	9,8%	12,5%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Piasecznie, Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

Sytuacja w zakresie bezrobocia w powiecie piaseczyńskim, kształtuje się znacznie korzystniej w porównaniu z sytuacją dla województwa i kraju, gdzie stopa bezrobocia rejestrowanego wynosi odpowiednio 9,8% i 12,5%. W grudniu 2012r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła -8,3%, ale już w lutym 2013 bezrobocie osiągnęło poziom -9,2%. Sytuacja w powiecie jest jednak nadal znacznie lepsza niż w województwie, gdzie średnie bezrobocie w grudniu 2012 wyniosło 10,8%.

Ogólnie niekorzystna sytuacja na rynku pracy w województwie ma odzwierciedlenie w sytuacji zatrudnienia w powiecie. Mimo rosnącej liczby przedsiębiorstw rośnie liczba osób nie mogących znaleźć zatrudnienia. Wpływ na te sytuację może mieć między innymi pogarszająca się sytuacja na rynku pracy w stolicy, w której pracę znajdowała znaczna część mieszkańców powiatu.

Można napisać dwa zdania o niekorzystnej aktualnej tendencji w tym zakresie. Są też dane za IV kwartał 2012r. dla woj. Mazowieckiego, gdzie stopa bezrobocia wynosiła 10,8%.

Zaznaczyć należy jednak, że ogólnodostępne statystyki obrazują skalę zjawiska w sposób uproszczony, ponieważ nie obejmują tzw. bezrobocia ukrytego, które w powiecie – podobnie jak w całym kraju – stanowi istotny problem społeczny i gospodarczy.

Tabela 27 : Struktura bezrobocia w Powiecie Piaseczyńskim w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009	2010	2011
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	4599	5047	4968
Ze względu na płeć			
Kobiety	2092	2638	2439

Mężczyźni	2507	2409	2529
Ze względu na typ			
Osoby poprzednio pracujące	3976	4189	4187
Osoby dotychczas niepracujące	723	858	781
Ze względu na miejsce zamieszkania			
Bezrobotni zamieszkali w miastach	2206	2368	2379
Bezrobotni zamieszkali na wsi	2393	2679	2589
Ze względu na prawo do świadczeń			
Bezrobotni z prawem do zasiłku	1140	911	924
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	3459	4136	4044
Ze względu na wykształcenie			
Wyższe	587	682	752
Policealne, średnie zawodowe	1113	1194	1125
Średnie ogólnokształcące	420	544	497
Zasadnicze zawodowe	1004	995	1020
Gimnazjalne i poniżej	1475	1632	1574

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Piasecznie, Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie spada w dość szybkim tempie, przy czym spadek ten jest większy w grupie mężczyzn, niż kobiet. Pod względem płci, wśród ogółu bezrobotnych nieznacznie przeważają kobiety (51%).

Więcej bezrobotnych zamieszkuje obszary wiejskie, niż miasta, zaznaczyć jednak należy, że na wsi bez pracy pozostaje więcej mężczyzn niż kobiet. Najwyższy odsetek bezrobotnych odnotowano w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym, które są najmniej przystosowane do obecnego rynku pracy a ich kwalifikacje nie korespondują z oczekiwaniami pracodawców.

Zbliżony poziom bezrobocia odnotowuje się w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, wśród których ponadto poziom bezrobocia utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie. Jest to dowodem na zmianę potrzeb na rynku pracy i coraz większe zainteresowanie pracodawców pracownikami posiadającymi wykształcenie ukierunkowane zawodowo.

Zdecydowana większość mieszkańców powiatu, zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, to osoby poprzednio pracujące, które utraciły zatrudnienie w wyniku zmian gospodarczych na lokalnym rynku pracy, likwidacji zakładu pracy, czy też wejścia w wiek przedemerytalny. Największa liczba bezrobotnych w roku 2011 to osoby w wieku 25-34 lata, co stanowi znaczącą różnicę w stosunku do roku 2006, kiedy przewagę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 45-54 lat.

Tabela 28: Bezrobotni w podziale wiekowym w latach 2009 –2011

Wyszczególnienie	2009	2010	2011
Wiek 18-24 lata ogółem	662	783	637
<i>w tym kobiet</i>	327	421	312
Wiek 25-34 lata ogółem	1284	1450	1386
<i>w tym kobiet</i>	663	787	808
Wiek 35-44 lata ogółem	973	1016	1090

<i>w tym kobiet</i>	459	500	572
Wiek 45-54 lata ogółem	1118	1075	1069
<i>w tym kobiet</i>	527	500	511
Wiek 55 lat i więcej	562	723	786
<i>w tym kobiet</i>	116	201	236

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Piasecznie, Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

Jak wynika z powyższych danych, liczba osób bezrobotnych w większości przedziałów wiekowych rośnie, a największy wzrost od 2009 r. odnotowuje się wśród ludzi w grupach wiekowych:

- 25-34 lata (7,9% ogółem, 22% w przypadku kobiet),
- 55 lat i więcej (40% ogółem, 203% w przypadku kobiet),

W pozostałych grupach wiekowych bezrobocie utrzymuje się na podobnym poziomie.

Jest to niekorzystna tendencja i należy podjąć kroki służące zahamowaniu trendu wzrostowego wśród grup ludzi w wieku do 44 lat.

Informacje na temat kształtowania się liczby i struktury osób bezrobotnych w gminach powiatu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 29: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminach Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2009-2011

Gmina	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych								
	Bezrobotni ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Góra Kalwaria	909	1058	980	509	577	522	400	481	458
Konstancin-Jeziorna	719	881	812	427	490	411	292	391	401
Lesznowola	457	530	507	228	260	251	229	270	256
Piaseczno	1810	1824	1939	959	921	959	851	903	980
Prażmów	316	356	347	184	187	180	132	169	167
Tarczyn	388	398	383	200	203	206	188	195	177

Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

We wszystkich gminach, poza gmina Tarczyn, bezrobocie w 2011 r. wzrosło w stosunku do roku 2009. Największy wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych miał miejsce w gminach Lesznowola (11,3%), Piaseczno (11,1%) oraz Prażmów (11,0%), najmniejszy wzrost odnotowano w gminie Góra Kalwaria (7,8%).

W gminach, w których rosło bezrobocie zjawisko to dotyczyło mocniej kobiety niż mężczyzn. Jedynie w gminie Tarczyn bezrobocie wśród kobiet zmniejszyło przy jednoczesnym wzroście bezrobocia w grupie mężczyzn.

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy „*sytuacja na rynku pracy w powiecie piaseczyńskim na koniec 2012 r.: w ciągu 2012 r. bezrobocie w powiecie piaseczyńskim wzrosło o 973 osoby. Liczba bezrobotnych na koniec 2012 r. wynosiła: 5941 osób/ kobiet 2820*

(w grudniu 2011 r. 4968 osób/ kobiet 2439). Stopa bezrobocia w grudniu 2011 r. wynosiła 7,3%, a w grudniu 2012 - 8,3 %. Na koniec poprzedniego roku 1116 osób/kobiet 566 było uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych tj. 18,8% ogółu bezrobotnych. Aż 86,6% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to osoby: bez wykształcenia średniego – 50,54% ogółu bezrobotnych (3003 osób/kobiet 1134), długotrwale bezrobotne – 42,87% ogółu bezrobotnych (2547 osób/kobiet 1223), bez kwalifikacji zawodowych – 42,4% ogółu bezrobotnych (2519 osób/ kobiet 1170), powyżej 50 roku życia – 27,7% ogółu bezrobotnych (1647 osób/kobiet 594), bez doświadczenia zawodowego – 21,5% ogółu bezrobotnych (1276 osób/ kobiet 570), do 25 roku życia – 12,9% ogółu bezrobotnych (771 osób/kobiet 373), samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 r. życia – 6,88% ogółu bezrobotnych (409 osób/kobiet 357), kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – 6,6% ogółu bezrobotnych (394 kobiety), niepełnosprawne -3% ogółu bezrobotnych (182 osoby/ kobiety 84), które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – 1,9% ogółu bezrobotnych (114 osób/ kobiet 11).

We wszystkich wymienionych grupach oprócz osób niepełnosprawnych nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych osób w stosunku do grudnia 2011 r. Do dnia 14 stycznia 2013 roku zostało zarejestrowanych 460 osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Większość zarejestrowanych osób straciło pracę z końcem 2012 roku i będzie uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych.

W celu poprawienia sytuacji na rynku pracy urząd pracy realizował przez cały 2012 rok aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu. Zrealizowane zostały m. in. następujące programy: szkolenia - przeszkolonych zostało 375 osób (efektywność zatrudnieniowa programu 16%); ze studiów podyplomowych skorzystało 36 osób (efektywność 36,11%), na prace interwencyjne skierowano 42 osoby (efektywność 56,25%), na roboty publiczne skierowano 36 osób (efektywność 50%), w pracach społecznie użytecznych uczestniczyło 174 osoby (efektywność 11,25%), ze staży skorzystało 137 osób (efektywność 69,07%), środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 108 osób bezrobotnych (efektywność 99,07%), zrefundowano koszty wyposażenia lub doposażenia dla 22 stanowisk pracy (efektywność 100%).

Łącznie w ramach wszystkich programów rynku (w tym również w ramach projektu pt. Stop bezrobociu. Chcę pracować!” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego) zaktywizowanych zostało 946 osób bezrobotnych. Wydatki poniesione na aktywizację: 4 906 881,00 zł.” (dane z serwisu www.piaseczno.pl)

Mimo wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu oraz zwiększającej się mobilności mieszkańców odnotowywane są negatywne zmiany na rynku pracy przekładające się na systematyczny wzrost bezrobocia. Konieczne są zmiany na rynku pracy, wspierane działaniami zaplanowanymi na lata 2014-2023, związane z absorpcją środków Europejskiego Funduszu Społecznego, tak w ramach projektów systemowych jak i konkursowych.

7.3. Infrastruktura edukacyjna

Realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego, edukacja, wychowanie, dbałość o kondycję psychiczną i fizyczną młodego pokolenia, pobudzenie aktywności społecznej były i będą otaczane szczególną troską ze strony zarówno samorządu powiatowego, jak i samorządów gminnych. Stąd też realizacja wielu przedsięwzięć, mających na celu zwiększenie poziomu nauczania, poszerzenie oferty edukacyjnej i zapewnienie jak najlepszych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży.

Edukacja jest priorytetem w działalności Powiatu Piaseczyńskiego. Powiat jest organem prowadzącym dla 10 placówek oświatowo-wychowawczych. Młodzież z terenu powiatu piaseczyńskiego naukę pobiera w szkołach ponadgimnazjalnych, przede wszystkim w Piasecznie, gdzie zlokalizowane są trzy zespoły szkół, oraz Górze Kalwarii (2 placówki), Konstancinie–Jeziornie i Tarczynie (po jednej placówce). W powiecie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne tj. licea ogólnokształcące, technika i zasadnicze szkoły zawodowe – dla młodzieży i dorosłych, szkoły policealne oraz szkoły specjalne. Zestawienie placówek oświatowych podległych powiatowi zawiera poniższa tabela:

Tabela 30: Placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Piaseczyński

Placówka	Szkoły funkcjonujące w placówce	Liczba uczniów
Zespół Szkół im. Władysława Reymonta ul. Mirkowska 39 05-520 Konstancin– Jeziorna	I Liceum Ogólnokształcące	80
	I Liceum Profilowane	w likwidacji- z godnie z ustawą o systemie oświaty
	I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,	9
	I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	w likwidacji- z godnie z ustawą o systemie oświaty
Zespół Szkół Nr 1 ul. Szpitalna 10 05-500 Piaseczno	I Liceum Ogólnokształcące	brak naboru
	I Liceum Profilowane	w likwidacji- z godnie z ustawą o systemie oświaty
	Technikum Nr 1	425
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1	84
Zespół Szkół Nr 2 im. Emilii Plater ul. Aleja Brzóz 26 05-501 Piaseczno	II Liceum Ogólnokształcące	238
	Technikum Nr 2	181
Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego ul. Chyliczkowska 20 05-500 Piaseczno	III Liceum Ogólnokształcące	215
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	64
	Technikum nr 3	267
	Liceum Profilowane	w likwidacji- z godnie z ustawą o systemie oświaty
	Szkoła Policealna dla Dorosłych	24
	Internat	81
Zespół Szkół Zawodowych im. Marszałka F.	I Liceum Profilowane	61
	Technikum nr 2	84

Bielińskiego ul. Budowlanych 14 05-530 Góra Kalwaria	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	87
	I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	18
Zespół Szkół Zawodowych im. ppor. E. Gierczak ul. Dominikańska 9e 05-530 Góra Kalwaria	Technikum Nr 1	178
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1	50
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Ks. Cz. Osziela 1, 05- 555 Tarczyn	Liceum Profilowane	34
	Szkoła Policealna dla Dorosłych	20
	Technikum Uzupełniające dla Dorosłych	w likwidacji- z godnie z ustawą o systemie oświaty
Zespół Szkół Specjalnych nr 1 ul. ul. B. Chrobrego 83, Pęcher-Łbiska, 05- 502 Piaseczno	Szkoła Podstawowa	25
	Gimnazjum	10
Zespół Szkół Specjalnych Łbiska ul. B. Chrobrego 83 05-502 Piaseczno	Szkoła Podstawowa	57
	Gimnazjum	26
	Szkoła przysposabiająca do zawodu	31
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. Szpitalna 12 05-500 Piaseczno	Szkoła Podstawowa	56
	Gimnazjum	43
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	28
	Internat	22
Liceum Ogólnokształcące im. I Dywizji Kościuszkowskiej, ul. Chyliczkowska 17, 05-500 Piaseczno		683
Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna ul. Chyliczkowska, 05-500 Piaseczno		13

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego, s. 39-41 oraz www.piaseczno.pl

Niepubliczne Placówki Oświatowo-Wychowawcze dotowane przez Powiat Piaseczyński

1. Prywatne Liceum Ogólnokształcące
ul. Mirkowska 39
05-520 Konstancin-Jeziorna
2. Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. C. Plater-Zyberkówny (Gimnazjum, Liceum)
ul. Chyliczkowska 20 E
05-500 Piaseczno
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Dom Matki Dobrego Pasterza” (Gimnazjum,
Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa)
ul. Zgoda 14
05-500 Piaseczno
4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Centrum Kształcenia i Rehabilitacji (Szkoła
Policealna)
ul. Gąsiorowskiego 12/14
05-510 Konstancin-Jeziorna

5. Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a' Paulo
ul. Chrobrego 80 Pęczery-Łbiska
05-502 Piaseczno

W Piasecznie działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, w której pracuje kadra doświadczonych psychologów, pedagogów, neurologopedów i terapeutów. Poradnia oferuje dzieciom i młodzieży do 19 roku życia, uczącym się na terenie powiatu piaseczyńskiego, bezpłatną pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Od stycznia 2013r. Poradnia orzeka w sprawach autyzmu, w tym z zespołu Aspergera oraz wydaje orzeczenia dla dzieci niewidzących, słabo widzących, niesłyszących i słabo słyszących.

W ostatnich latach Powiat przeprowadził szereg inwestycji i remontów, które w znacznym stopniu polepszyły warunki nauczania w prowadzonych przez samorząd placówkach. Nastąpiły także istotne zmiany organizacyjne. Wśród zrealizowanych zadań należy wymienić w szczególności:

1. **rozpoczęto** realizację zadania "Budowa budynku sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Zawodowych w Górze Kalwarii, ul. Dominikańska 9a". Poniesione wydatki w roku 2012r - 645 392,21 zł – pomoc finansowa Gminy Góra Kalwaria. Planowane zakończenie budowy 20 marzec 2014 roku.
2. termomodernizację budynków Zespołu Szkół im. Wł. St.Reymonta w Konstancinie-Jeziornie, ul. Mirkowska 39. Poniesione wydatki: 497 038,00 zł.
3. kontynuację realizacji zadania "Budowa budynków placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego wraz z zagospodarowaniem terenu w Łbiskach". Poniesione wydatki: 2 112 721,78 zł w tym dotacja z budżetu państwa 1 028 700,00 zł. Do końca roku 2012 zakończono prace związane z realizacją I i II etapu. Planowane zakończenie budowy 20 listopada 2013 roku.
4. W roku 2012 połączono dwie placówki edukacyjne. Zespół Szkół Specjalnych nr 1 z ul. Potulickich 1 w Konstancinie-Jeziornie został przeniesiony do budynku Zespołu Szkół Specjalnych przy ul. Chrobrego 83 w Łbiskach.
5. W roku 2012 rozpoczęło działalność pierwsze Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Magdalence, na terenie Gminy Lesznowola.

Na terenie powiatu, obok szkół i placówek oświatowo-wychowawczych prowadzonych przez powiat, funkcjonują:

- 13 szkół podstawowych,
- 5 gimnazjów,
- 15 zespołów szkół, w których funkcjonują szkoła podstawowa i gimnazjum,

- Szkoły niepubliczne: Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Dom Matki Dobrego Pasterza”, Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo, Akademia Viessmann Szkoła Policealna Nowoczesnych Technik Grzewczych, Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. C. Plater-Zyberkówny, "Szkoła Marzeń" Prywatne Liceum Ogólnokształcące, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Niepełnosprawnych Ruchowo.

W powiecie funkcjonują także przedszkola publiczne i niepubliczne.

Przedszkola, gmina Góra Kalwaria

- Przedszkole Niepubliczne "Różowy Baranek",
- Przedszkole Niepubliczne Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii,
- Przedszkole Niepubliczne Zuzia,
- Przedszkole Samorządowe Nr 1,
- Przedszkole Samorządowe w Wilczynku,
- Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek,
- Samorządowe Przedszkole Integracyjne.

Przedszkola, gmina Konstancin-Jeziorna

- Gminne Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi "Leśna Chatka",
- Gminne Przedszkole Nr 5 w Oborach,
- Gminne Przedszkole Nr 1,
- Klubik Bączek Niepubliczne Przedszkole nr 2,
- Niepubliczne Przedszkole Skrzatka Oczatka,
- Niepubliczne Przedszkole Muzyczno-Językowe "Kolorowe Nutki",
- Przedszkole Montessori PIONT,
- Przedszkole Niepubliczne N3 Kid's Academy,
- Punkt Przedszkolny "Bimbo",
- Punkt Przedszkolny Blue Bell,
- Tęczowe Przedszkole Gminy Konstancin Jeziorna,
- Punkt Przedszkolny Wesoły Reksio.

Przedszkola, gmina Lesznowola

- Edu-Invest Sp. z o.o. Przedszkole Niepubliczne "Bajkolandia",
- Filia Przedszkola Niepublicznego "Nutka",
- Gminne Przedszkole w Jastrzębcu,
- Gminne Przedszkole w Kosowie,

- Gminne Przedszkole w Mysiadle,
- Gminne Przedszkole w Zamieniu,
- Mini Przedszkole,
- Muzyczna Przedszkolandia,
- Niepubliczne Przedszkole Calineczka,
- Niepubliczne Przedszkole "MIŚ",
 - Niepubliczne Przedszkole Fantazja,
 - Niepubliczne Przedszkole Nibylandia S.C.,
 - Niepubliczne Przedszkole Nr 3 "Nutka",
 - Niepubliczne Przedszkole PINOKIO,
 - Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Bubaluba",
 - Przedszkole Niepubliczne Bzyczek,
 - Przedszkole Niepubliczne Pluszowy Miś,
 - Przedszkole Niepubliczne Stokrotka,
 - Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia Jutrzenka,
 - Punkt Przedszkolny Bystrzaki.

Przedszkola, gmina Piaseczno

- Filia Prywatnego Przedszkola Muzycznego "Bajka" nr 2,
- Integracyjno - Rehabilitacyjne Przedszkole Niepubliczne "PANDA",
- KOALA Przedszkole Niepubliczne,
- Niepubliczne Integracyjne Przedszkole nr 1,
- Niepubliczne Przedszkole "AKADEMIA KUBUSIA",
- Niepubliczne Przedszkole "Kleks 2",
- Niepubliczne Przedszkole "Kleks",
- Niepubliczne Przedszkole "Leśny Skrzat",
- Niepubliczne Przedszkole "U Żwirka" Z Oddziałami Integracyjnymi,
- Niepubliczne Przedszkole ABC,
- Niepubliczne Przedszkole Fantazja,
- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo,
- Niepubliczne przedszkole Muzyczne „Zebra”,
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Pasterzanek,
- Niepubliczne Przedszkole Słoneczko,
- Niepubliczne Przedszkole Słoneczne Przedszkole,
- Niepubliczne Przedszkole Taneczne "Piruet",
- Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczno-Rehabilitacyjne "Brzdąc",

- Niepubliczne Przedszkole " Przedszkole pod jabłonką",
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Akademia Przedszkolaka ABC,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Muzyczno-Taneczny "Melodia",
- Prywatne Przedszkole "Ptasie Gniazdo",
- Prywatne Przedszkole Muzyczne "Bajka" nr 2,
- Prywatne Przedszkole Smyk,
- Przedszkole "HULA-HOP",
- Przedszkole Leśne,
- Przedszkole niepubliczne -przedszkole rodzinne,
- Przedszkole Niepubliczne "Akwarella",
- Przedszkole Niepubliczne "Chatka Puchatka",
- Przedszkole Niepubliczne "Miś",
- Przedszkole Niepubliczne "Świat Bajek",
- Przedszkole Niepubliczne "Wesoły Tygrysek",
- Przedszkole Niepubliczne Hustawka Aniola,
- Przedszkole Niepubliczne Klub Misia Bo,
- Przedszkole Niepubliczne Kolorowa Kraina,
- Przedszkole Niepubliczne z grupą integracyjną "MIŚ",
- Przedszkole Nr 1,
- Przedszkole Nr 10,
- Przedszkole Nr 11,
- Przedszkole Nr 3,
- Przedszkole Nr 5,
- Przedszkole Nr 6,
- Przedszkole Nr 7,
- Przedszkole Nr 8
- Przedszkole Nr 9,
- Przedszkole Nr 2,
- Przedszkole Nr 4,
- Przedszkole Poziomkowa Akademia,
- Przedszkole Rodzinne Zegar Słoneczny,
- Punkt Przedszkolny Chatka Puchatka Przedszkola, gmina Piaseczno,
- Rodzinne Przedszkole Społeczne,
- Tęczowa Kraina,

Przedszkola, gmina Prażmów

- "Skrzatek" - przedszkole-żłobek-klub dziecka. Katarzyna Matysiak,

- Małe Przedszkole w Gabryelinie,
- Niepubliczne Przedszkole w Ustanowie KIDI,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Jestem, Czuję, Potrafię",
- Pluszowy Domek Luiza Nowakowska,
- Przedszkole Jezykowo - Sportowe " Pikkolo",
- Przedszkole nr 1 Baśniowa Kraina,
- Przedszkole w Jeziórku,
- Punkt Przedszkolny Słoneczna Kraina.

Przedszkola, gmina Tarczyn

- Przedszkole w Tarcynie.

Szczegółowe informacje na temat szkół szczebla podstawowego i gimnazjalnego na terenie powiatu prezentuje poniższa tabela:

Tabela 31: Placówki oświatowe prowadzone przez gminy Powiatu Piaseczyńskiego

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli w osobach	Pracownie komputerowe z dostępem do Internetu
Gmina Góra Kalwaria			
Zespół Szkół Ogólnokształcących	535	45	Tak
Szkoła Podstawowa Nr 2	807	53	Tak
Zespół Szkół w Baniosze	171	32	Tak
Zespół Szkół w Brześćcach	64	17	Tak
Szkoła Podstawowa w Czachówku	131	10	Tak
Szkoła Podstawowa w Czaplunku	118	7	Tak
Szkoła Podstawowa w Kątach	146	12	Tak
Szkoła Podstawowa w Dobieszu	172	13	Tak
Szkoła Podstawowa w Czersku	155	10	Tak
Gimnazjum w Cendrowicach	146	10	Tak
Gmina Konstancin-Jeziorna			
Zespół Szkół Nr 1	401	31	Tak
Zespół Szkół Nr 2	488	42	Tak
Zespół Szkół Nr 3	549	47	Tak
Zespół Szkół Nr 4	258	16	Tak
Gminna szkoła Podstawowa Nr 3	368	b.d.	Tak
Gminna szkoła Podstawowa Nr 6	104	7	Tak
Gmina Lesznowola			
Zespół Szkół Publicznych w Nowej Iwicznej	738	68	Tak
Zespół Szkół Publicznych w Lesznowoli	352	49	Tak
Zespół Szkół Publicznych w Mrokowie	349	53	Tak
Zespół Szkół w Łazach	644	62	Tak
Szkoła Podstawowa w Mysiadle	286	34	Tak
Gmina Piaseczno			
Szkoła Podstawowa nr 1w Piasecznie	528	39	Tak
Szkoła Podstawowa nr 2 w Piasecznie	456	46	Tak
Szkoła Podstawowa nr 5 w Piasecznie	1280	91	Tak

Szkoła Podstawowa w Głoskowie	305	27	Tak
Szkoła Podstawowa w Zalesiu Górnym	495	40	Tak
Gimnazjum nr 1 w Piasecznie	671	71	Tak
Gimnazjum nr 2 w Piasecznie	412	33	Tak
Gimnazjum w Zalesiu Górnym	190	19	Tak
Zespół Szkół Publicznych Chylice	515	32	Tak
Zespół Szkół Publicznych Jazgarze	347	34	Tak
Zespół Szkół Publicznych Złotokłos	599	51	Tak
Zespół Szkół Publicznych Piaseczno	436	42	Tak
Zespół Szkół Publicznych Józefostaw	1018	82	Tak
Liceum Ogólnokształcące w Piasecznie	166	b.d.	Tak
Gmina Prażmów			
Szkoła Podstawowa w Uwielinach	313	18	Tak
Szkoła Podstawowa w Prażmowie	305	20	Tak
Gimnazjum Publiczne w Uwielinach	127	10	Tak
Gimnazjum Publiczne w Prażmowie	166	15	Tak
Gmina Tarczyn			
Zespół Szkół w Tarczynie	446	34	Tak
Zespół Szkół w Pamiętce	252	20	Tak
Szkoła Podstawowa w Suchostrudze	75	7	Tak
Szkoła Podstawowa w Tarczynie	478	28	Tak
Szkoła Podstawowa w Pracach Małych	71	7	Tak

Źródło: System Informacji Oświatowej, <http://www.cie.men.gov.pl>

Infrastruktura edukacyjna na terenie powiatu, zarówno w zakresie szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego, jak i szkół średnich i zawodowych, jest dobrze rozwinięta, a jednostki samorządu terytorialnego stale inwestują w poprawę stanu technicznego i wyposażenie placówek. Konieczne jest jednak doinwestowanie placówek w zakresie ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia lub podwyższenia odpowiednich standardów nauczania oraz wyeliminowanie niskiej efektywności energetycznej budynków.

Działania w zakresie edukacja w roku 2012:

I. Proces dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy przez tworzenie nowych kierunków kształcenia:

Od 1 września 2012r. na wniosek Dyrektorów Szkół oraz po zasięgnięciu opinii Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowej Rady Zatrudnienia, Uchwałą Zarządu Powiatu Piaseczyńskiego wprowadzono kształcenie w zawodach: 1. pracownik pomocniczy obsługi hotelowej w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 4 w SOSW w Piasecznie, 2. technik urządzeń sanitarnych w Technikum Nr 2 w ZSZ w Górze Kalwarii, 3. murarz – tynkarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, elektromechanik pojazdów samochodowych oraz fryzjer w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 2 w ZSZ w Górze Kalwarii.

II. Realizacja art. 36a Ustawy o systemie oświaty (konkursy na dyrektora)

W roku 2012 przeprowadzono 5 konkursów na stanowisko dyrektora: Zespołu Szkół Nr 1 w Piasecznie, Zespołu Szkół Nr 2 im. E. Plater w Piasecznie, Zespołu Szkół Zawodowych im. Marsz. F. Bielińskiego w Górze Kalwarii, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Piasecznie, Zespołu Szkół Specjalnych Nr 1 im. Jana Pawła II w Pęcherach-Łbiskach.

III. Realizacja art. 90b Ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów)

W 2012 r. 389 uczniom przyznano stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w łącznej kwocie 70 798 zł.

IV. Działalność oświatowa w ramach rezerwy subwencji oświatowej

W roku 2012 Powiat pozyskał dodatkowe środki finansowe na działalność oświatową w ramach 0,25% rezerwy subwencji oświatowej w kwocie 114 021 zł z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych polegających na zwiększeniu łącznej liczby uczniów (wychowanków) w szkołach i placówkach prowadzonych i dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

V. Realizacja programów unijnych

1. W roku 2012 zakończona została realizacja Projektu pn.: „Dobry fachowiec zawsze w cenie”, na prowadzenie którego otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach” Działania 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”. Okres realizacji Projektu: 01.08.2011 – 31.08.2012 r. Wartość Projektu: 648 710,00 zł, w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w kwocie: 565 999,47 zł. Projekt skierowany był do uczniów realizujących kształcenie zawodowe w Technikum Nr 1 i Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 wchodzących w skład Zespołu Szkół Zawodowych im. Ppor. Emilii Gierczak w Górze Kalwarii przy ul. Dominikańskiej 9E oraz Technikum Nr 3 wchodzącego w skład Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Cecylii Plater-Zyberkówny w Piasecznie przy ul. Chyliczkowskiej 20. W Projekcie wzięło udział ca 300 uczniów kształcenia zawodowego, którzy mieli możliwość podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych poprzez udział w kursach: kelnerskim, barmańskim, cateringu, carvingu, florysty, rysunku oraz prawa jazdy kat. B. Dodatkowo dla uczniów Technikum Nr 3 przewidziane były zajęcia dodatkowe dotyczące kompetencji kluczowych z języka angielskiego, niemieckiego, przedsiębiorczości i matematyki. W ramach

Projekt zostanie zakupiony został sprzęt gastronomiczny, który posłuży do ciągłego stosowania i ćwiczenia umiejętności nabytych przez uczniów w ramach Projektu..

2. W roku 2013 Powiat Piaseczyński otrzymał dofinansowanie na projekt „Łbiska - moja przystań”. Projekt realizowany będzie ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działanie. Projekt dotyczy wyrównywania szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Wartość projektu: 312.000 zł, wnioskowane współfinansowanie unijne: 295.000 zł. Projekt przewiduje organizację zajęć skierowanych do uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjum Zespołu Szkół Specjalnych w Pęcherach-Łbiskach. Szkoła kształci uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. Dla uczniów zaplanowano m. innymi zajęcia z: dogoterapii, hipoterapii, integracji sensorycznej, zajęcia przyrodnicze, teatralne, taneczne i matematyczne. Zakupiony zostanie także sprzęt terapeutyczny i pomoce dydaktyczne
3. W 2012 r. opracowano projekt pn.: „Akademia SOSW w Piasecznie”, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach” Działanie 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”. Projekt skierowany jest do uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej działającej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Piasecznie, przy ul. Szpitalnej. Wartość Projektu: 235 000,00 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w kwocie: 204.000,00 zł. Projekt w trakcie oceny.

VI. Konkursy powiatowe

We współpracy z doradcami metodycznymi i nauczycielami, Wydział Edukacji w 2012 roku zorganizował: X Powiatowy Konkurs Matematyczny „Śladami Euklidesa”; V Powiatowy Konkurs Ortograficzny, IV Powiatowy Konkurs Recytatorski pod hasłem; „Gdyby poezja żyła tylko prawdą rzeczywistą, umarłaby z głodu – pół żartem, pół serio o świecie, życiu, kobietach”, II Powiatowy Konkurs Techniczny, III Powiatowy Konkurs „Wiedzy o Stanach Zjednoczonych”, Powiatowy Konkurs Plastyczny dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu piaseczyńskiego „Impresje i natura”.

7.4. Sport²⁵

Działalność sportowa na terenie Powiatu Piaseczyńskiego prowadzona jest przez ośrodki sportowe zlokalizowane w gminach powiatu, szereg klubów sportowych i organizacji działających na rzecz propagowania kultury fizycznej wśród mieszkańców powiatu, jak również celem uatrakcyjnienia go dla turystów i osób przyjezdnych.

Głównym priorytetem w tym zakresie pozostaje utrzymanie sprawności wśród dzieci i młodzieży, co stanowi również jeden z najefektywniejszych sposobów zagospodarowania ich czasu wolnego i ma przesłanie wychowawcze. Sport dziecięcy i młodzieżowy realizowany jest między innymi przez upowszechnianie i wspieranie międzyszkolnych imprez sportowych.

Tworzenie warunków do rozwoju sportu na terenie Powiatu Piaseczyńskiego, zwiększenie aktywności ruchowej dzieci i młodzieży, promocja sportu powszechnego, zapobieganie patologiom społecznym poprzez stworzenie rodzinnego modelu wypoczynku i rekreacji, promocja sportu rodzinnego, włączenie osób niepełnosprawnych do udziału w imprezach sportowych, to inne główne założenia działalności Powiatu Piaseczyńskiego w zakresie kultury fizycznej. Ścisła współpraca, oraz rozszerzenie partnerstwa w realizacji zadań z organizacjami pozarządowymi pozwala na pełną realizację postawionych celów.

Oferta sportowa i rekreacyjna na terenie powiatu jest bardzo szeroka i różnorodna, i obejmuje następujące formy aktywnego spędzania czasu:

Hale sportowe:

- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Piasecznie,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Konstancinie-Jeziornie,

Pływalnie:

W powiecie znajdują się trzy pływalnie, z których korzystać mogą wszyscy mieszkańcy oraz basen pływacki:

- Kryta pływalnia GOSiR - Piaseczno, ul. Sikorskiego 20,
- Miejski Zespół Basenowo-Rekreacyjny - Góra Kalwaria, ul. Pijarska 119,
- Kompleks Rehabilitacyjno-Rekreacyjny - Konstancin-Jeziorna, ul. Gąsiorowskiego 12/14,
- Basen Tuan Club Sport & Spa - - Piaseczno, ul. Geodetów 23 e

²⁵ Podrozdział opracowany na podstawie danych i informacji prezentowanych na stronie internetowej powiatu www.piaseczno.pl

Kluby tenisowe:

W powiecie działa 7 klubów tenisowych, z których korzysta nie tylko lokalna społeczność, ale również mieszkańcy Warszawy i okolicznych gmin:

- Klub Tenisowy „Smecz” - Siedliska 44A,
- KS Piaseczno - Piaseczno, ul. 1-maja 16,
- SKF "Pogoń" Konstancin - Konstancin Jeziorna, ul. Głowackiego 3/5,
- TC Poland - Nowa Iwiczna, ul. Wiosenna 8,
- Sielanka - Klub Tenisowy - Bobrowiec 98,
- Korty tenisowe Domingo - Jeziórko, ul. Główna 31

Uczniowskie Kluby Sportowe

Powiat Piaseczyński może pochwalić się imponującą liczbą 66 uczniowskich klubów sportowych (w stosunku do 41 działających w roku 2006), działających na ogół przy szkołach i wykorzystujących ich bazę sportową, jak również przy innych placówkach oświatowych i kulturalnych oraz ośrodkach sportowych.

Najpopularniejsze dyscypliny sportowe, uprawiane i rozwijane w Klubach, to gry zespołowe (piłka nożna, koszykówka, siatkówka) i lekkoatletyka (głównie biegi). Dzieci i młodzież szkolna chętnie również uprawiają takie dyscypliny, jak tenis stołowy, pływanie, jeździectwo, łyżwiarstwo oraz dość rzadko spotykane: wrotkarstwo i unihokej.

Stowarzyszenia Kultury Fizycznej

Sport jest popularny również wśród dorosłych mieszkańców, którzy działają w klubach i stowarzyszeniach sportowych, które w istotnym stopniu kształtują aktywność mieszkańców i intensywnie działają na rzecz szerzenia idei kultury fizycznej. Jednocześnie są one częstokroć inicjatorami lub współorganizatorami imprez masowych i rekreacyjnych dla ludności powiatu. Na terenie Powiatu Piaseczyńskiego działa 47 stowarzyszeń kultury fizycznej, wśród których 25 to stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Oferta sportowa zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych jest szeroka i różnorodna. Konieczne jest jednak podjęcie wielu inwestycji w dotyczących rozbudowy przyszłolnej infrastruktury sportowej (m. in. boiska i sala sportowa dla Zespołu Szkół na 1, boiska i sali gimnastycznej dla Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego Piasecznie, boiska dla Zespołu Szkół Specjalnych w Łbiskach, boiska do koszykówki dla Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Tarcynie, budowa infrastruktury sportowej w Zespołach Szkół Zawodowych w Górze Kalwarii).

Możliwości pozyskania dofinansowania w zakresie infrastruktury sportowej, towarzyszącej placówkom edukacyjnym są tożsame z możliwościami opisanymi w podrozdziale dotyczącym edukacji. Inne inwestycje tego typu (budowa, przebudowa, rozbudowa,

modernizacja i remont obiektów i miejsc przeznaczonych na działalność sportową i rekreacyjną, w tym bazy okołoturystycznej) muszą wiązać się ściśle z rozwojem turystyki na obszarze jednostki ubiegającej się o dofinansowanie.

W ramach działań sportowych zrealizowanych w roku 2012 wspomnieć należy o:

1. Lodowisku powiatowym

Lodowisko powiatowe przy ul. Chyliczkowskiej w Piasecznie w 2012 r. funkcjonowało do 13 marca br. Lodowisko czynne było codziennie (także w soboty i w niedziele), łącznie w 2012 r. przez 73 dni, w godz. 9.00 – 21.00. Korzystający nie ponosili odpłatności. Na miejscu działała wypożyczalnia łyżew.

2. Boisku „Orlik” w Konstancinie-Jeziornie, ul Mirkowska 39

Boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” w Konstancinie-Jeziornie zostało oddane do użytku w grudniu 2009 r. Boisko zlokalizowane jest na terenie Zespołu Szkół im. Wł. St. Reymonta. W skład obiektu wchodzi: boisko do piłki nożnej ze sztuczną trawą oraz boisko do gry w siatkówkę, koszykówkę i tenisa z nawierzchnią poliuretanową. Obiekt jest ogólnodostępny. Zainstalowane oświetlenie umożliwia korzystanie z boiska także po zmroku. Popołudniowe zajęcia z piłki nożnej prowadzone są w różnych grupach wiekowych, najczęściej z tymi samymi uczestnikami, regularnie korzystającymi z obiektu, wg harmonogramu uzgodnionego z klubami piłkarskimi działającymi w Konstancinie-Jeziornie (Skra, RKS Mirków, Kosa, Cezar) oraz z tzw. dzikimi drużynami (m.in. Gassy, Czarnów, Słomczyn). W godzinach popołudniowych liczba osób korzystających w ciągu miesiąca z Orlika wynosi 1200 – 1600 osób. Do godz. 16.00 z boiska korzystają uczniowie miejscowych szkół pod okiem nauczycieli.

W lipcu 2012 r. przeprowadzona została konserwacja i czyszczenie boisk wraz z uzupełnieniem granulatu gumowego. Wykonana została także dodatkowa furtka.

3. Dotacje dla organizacji pozarządowych na zadania dotyczące kultury fizycznej. W odpowiedzi na ogłoszony przez powiat konkurs dotyczących zadań z zakresu sportu wpłynęły oferty 7 organizacji pozarządowych na realizację 8 projektów:

- Organizacja rywalizacji sportowej dla dzieci i młodzieży z terenu Powiatu Piaseczyńskiego – Mazowieckie Igrzyska Młodzieży Szkolnej (Szkolny Związek Sportowy Powiatu Piaseczyńskiego);
- Cykl biegów śniadaniowych w gminach Powiatu Piaseczyńskiego (Stowarzyszenie Rekreacyjno-Sportowe „Kondycja”);- Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców powiatu piaseczyńskiego w dyscyplinie koszykówka na wózkach (Integracyjny Klub Sportowy „Konstancin”)

- VII Tataspartakiada 2012 (Stowarzyszenie „Dobra Wola”);
- Organizacja rywalizacji sportowej wśród mieszkańców powiatu piaseczyńskiego w dyscyplinie pływanie: Rodzinne Zawody Pływackie oraz Otwarte Mistrzostwa Konstancina Masters (Integracyjny Klub Sportowy „Konstancin”);
- Organizacja imprez kultury fizycznej uwzględniającej walory krajoznawcze Powiatu: Rajd Miejscami Pamięci Narodowej na Ziemi Piaseczyńskiej oraz Jesienne Marsze na Orientację (PTTK Oddział Piaseczno);
- Organizacja Międzynarodowych Torowych Mistrzostw Polski na torze do jazdy szybkiej na wrotkach w Słomczynie (Uczniowski Klub Sportowy „Zryw” Słomczyn);
- II Powiatowy Mundial Cup - Chylice 2012 (Klub Sportowy „Laura” Chylice). Łączna kwota dotacji wyniosła 25 000 zł.

Na rok 2013 zaplanowany został szereg imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu powiatowym, organizowanych przez gminy i stowarzyszenia na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Tabela 32: Kalendarium imprez sportowych i rekreacyjnych na rok 2013

	Impreza	Organizator	Miejsce	Termin
1	Rajd „Szukamy wiosny”	PTTK o/Piaseczno	trasy na terenie powiatu	kwiecień
2	Mila Konstytucyjna	GOSiR Piaseczno	Piaseczno	maj
3	Mazovia MTB Marathon	Stowarzyszenie „Zielony Szlak”	Piaseczno	maj
4	Drużynowe Zawody Pływackie o Puchar PKOI	GOSiR Piaseczno	Piaseczno	maj
5	Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Dzieci do lat 13	Gmina Góra Kalwaria	Góra Kalwaria	czerwiec
6	Torowe Mistrzostwa Polski w Jeździe Szybkiej na Wrotkach	UKS „Zryw” Słomczyn	Słomczyn	czerwiec
7	Poland Bike Marathon	Poland Bike	Góra Kalwaria	lipiec
8	Golden Horse Cup - kwalifikacje do Mistrzostw Polski Polskiej Ligi Western i Rodeo	Klub Jeździecki „Golden Horse”	Koryta	sierpień
9	Konstanciński Rajd Rowerowy	GOSiR Konstancin-Jeziorna	Konstancin-Jeziorna	wrzesień
10	Mistrzostwa Polski Polo	Warsaw Polo Club	Jaroszowa Wola	wrzesień
11	Rajd „Miejscami pamięci na Ziemi Piaseczyńskiej”	PTTK o/Piaseczno	trasy na terenie powiatu	wrzesień
12	Frog Race	Stowarzyszenie „Kondycja”	Żabieniec	wrzesień
13	Otwarte Mistrzostwa Konstancina w	IKS „Konstancin”	Konstancin-	październik

	Pływaniu Masters		Jeziorna	
14	Minimaraton Niepodległości o Puchar Wójta Gminy Lesznowola	Gmina Lesznowola	Lesznowola	listopad
15	Memoriał Wiesława Gawłowskiego - siatkówka	GOSiR Piaseczno	Piaseczno	listopad
16	Rodzinne Zawody Pływackie	IKS „Konstancin”	Konstancin- Jeziorna	grudzień
17	Mazovia Cup International - zawody sztuk walki	Runda Zero	Tarczyn	grudzień

7.5. Kultura

Działalność kulturalna w powiecie prowadzona jest samodzielnie przez współpracujące ze sobą gminne ośrodki kultury, muzea, biblioteki i partnerów społeczno-gospodarczych. Ważną rolę w kształtowaniu życia kulturalnego mieszkańców, które jest również najsilniejszym czynnikiem integrującym lokalną społeczność, pełnią samorządy gminne i starostwo powiatowe.

Znaczącą i uzupełniającą rolę w tworzeniu i rozwijaniu kultury pełnią inne podmioty, takie jak: szkoły muzyczne i szkoły, grupy folklorystyczne, stowarzyszenia kulturowe, parafie, grupy taneczne, muzea, grupy promujące tradycje i sztuki plastyczne. Podmioty wymienione współpracując z Ośrodkami Kultury, Parafiami i sołectwami poszerzają ofertę kulturalną dla mieszkańców i turystów. Bogata i wartościowa oferta środowisk twórczych została zauważona i doceniona. Dzięki temu Powiat Piaseczyński wygrał konkurs Marszałka Województwa Mazowieckiego i otrzymał tytuł Stolicy Kulturalnej Mazowsza 2009 roku.

Propagowanie kultury odbywa się głównie poprzez organizację kameralnych, ogólnodostępnych spotkań tematycznych, koncertów, wystaw i konkursów oraz najchętniej angażujących mieszkańców imprez masowych. Niezwykle ważną kwestią jest również promocja dorobku kulturowego Powiatu Piaseczyńskiego na krajowej czy międzynarodowej arenie w postaci spotkań, wymiany kulturalnej, konkursów oraz przeglądów, w których Powiat i poszczególne gminy starają się brać aktywny udział.

Tabela 33: Instytucje kultury w Powiecie Piaseczyńskim

	Placówka	Lokalizacja
Ośrodki Kultury	Ośrodek Kultury w Górze Kalwarii	ul. ks. Sajny 14, 05-530 Góra Kalwaria
	Konstanciński Dom Kultury	ul. Jaworskiego 18, 05-520 Konstancin-Jeziorna
	Gminny Ośrodek Kultury w Lesznowoli	ul. Gminnej Rady Narodowej 60, 05-506 Lesznowola
	Centrum Kultury w Piasecznie	ul. Kościuszki 49, 05-500 Piaseczno
	Gminny Ośrodek Kultury w Tarczynie	ul. ks. Osziela 3, 05-555 Tarczyn
Biblioteki	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Piasecznie	ul. Chyliczkowskiej 12
	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Piaseczno (biblioteka posiada 8 filii w:	ul. Kościuszki 49, 05-500 Piaseczno

	Piaseczno-Osiedle, Zalesie Dolne, Zalesie Górne, Głusków, Jazgarzew, Bogatki, Złotokłós, Orzeszyn)	
	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej Filia	ul. Chyliczkowska 12, 05-500 Piaseczno
	Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna (biblioteka posiada 2 filie w: Czersk, Sobików)	ul. Pijarska 40, 05-530 Góra Kalwaria
	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy (biblioteka posiada 1 filię w Konstancinie-Jeziornie)	ul. Świetlicowa 1, 05-520 Konstancin-Jeziorna
	Gminny Ośrodek Kultury – Biblioteka w Tarczynie	ul. Ks. Osziela 3, 05-555 Tarczyn
	Gminny Ośrodek Kultury – Biblioteka w Lesznowoli (biblioteka posiada 4 filii w: Mroków, Łazy, Wólka Kosowska, Mysiadło)	ul. Gminnej Rady Narodowej 60, 05-506 Lesznowola
	Biblioteka Publiczna Gminy Prażmów z siedzibą w Szkole Podstawowej (biblioteka posiada 2 filie w: Uwieliny, Wola Wągrodzka)	ul. Fr. Ryxa 72, 05-505 Prażmów
Muzea	Muzeum Regionalne w Piasecznie	Pl. Piłsudskiego 10 (Stara Plebania), 05-500 Piaseczno
	Muzeum Regionalne w Górze Kalwarii	ul. Marianki 41a, 05-530 Góra Kalwaria
	Muzeum Bajek, Baśni i Opowieści	ul. Diamentowa 8, 05-510 Konstancin-Jeziorna
	Muzeum Papiernictwa	ul. Mirkowska 45, 05-510 Konstancin-Jeziorna
	Villa La Fleur, Prywatne muzeum	ul. Szpitalna 14 05-510 Konstancin-Jeziorna

Źródło: dane Powiatu Piaseczyńskiego, <http://www.piaseczno.pl>

Ośrodki kultury w ramach swojej działalności prowadzą zajęcia plastyczne, taneczne, wokalne i w zakresie nauki gry na instrumentach, głównie dla dzieci i młodzieży z terenu poszczególnych gmin. Posiadają one ofertę imprez i atrakcji kulturalnych dla mieszkańców gmin i osób przyjezdnych.

Powiat Piaseczyński kładzie duży nacisk na upowszechnianie i rozwój kultury w regionie, organizując szereg imprez kulturalnych mających swoją stałą widownię i uczestników. Potrzeby w zakresie dostępu do kultury i rozrywki są w powiecie zaspokajane w dobrym stopniu, niemniej jednak oferta kulturalna jest zawsze dopasowywana do oczekiwań lokalnej społeczności, stale urozmaicana i organizowana na coraz większą skalę.

Na terenie Powiatu Piaseczyńskiego działają różne grupy folklorystyczne próbujące zachować i przybliżyć młodym pokoleniom dawne pieśni, tańce, obrzędy i zwyczaje. Są to m.in. Zespoły: „Łużycanki” z Konstancina-Jeziorny”, „Wólkowianki” z Wólki Dworskiej, „Brześcianki” z Brześć „Tęcza” z Lesznowoli. Wymienione zespoły występują w ludowych strojach wilanowskich. W Górze Kalwarii od niedawna działa dziecięcy, ludowy zespół taneczny „Kalwarki”, skupiający dzieci w wieku od 6 do 12 lat.

Od lat samorząd powiatowy sprawuje mecenat nad działalnością kulturalną i artystyczną poprzez wspieranie i promocję twórczości, działań i inicjatyw kulturalnych realizowanych poprzez podmioty działające na rzecz kultury.

Kultywowanie i promocja wartościowych zjawisk kultury lokalnej jest atutem wzmacniającym atrakcyjność turystyczną Powiatu Piaseczyńskiego, a tym samym przyczynia się do wzrostu gospodarczego powiatu.

Powiat Piaseczyński słynie z wielu atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych i sportowych. Niemal w każdy dzień, w którejś z gmin odbywają się ciekawe imprezy. Koncerty, wystawy, konkursy, wspólne śpiewanie, jarmarki, festyny, są wspaniałą i atrakcyjną rozrywką dla całych rodzin.

Samorząd powiatu piaseczyńskiego - we współpracy z Gminnymi Ośrodkami Kultury, szkołami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami - przyczynia się w ciągu roku do realizacji kilkudziesięciu **wydarzeń kulturalnych**. Kalendarium imprez znajduje się na stronie internetowej powiatu oraz Gminnych Ośrodków Kultury.

Są to przedsięwzięcia kulturalne cykliczne o zasięgu międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i powiatowym. Warto wymienić te najważniejsze, takie jak: II Powiatowy Festiwal Książki, Międzynarodowy Festiwal Bajek, Baśni i Opowieści „Czarodzieje Słowa” – spotkanie z mistrzami opowieści, I Konkurs Mazowiecki „Taniec-miniatura instrumentalna” - Szkoła Muzyczna I stopnia w Konstancinie-Jeziornie, II Flis Festiwal – spotkanie kultur nadrzecznych na Łużycu – Konstanciński Dom Kultury i Majówka nad rzeką Jeziorką w Parku Zdrojowym w Konstancinie-Jeziornie, IV Festiwal Patriotyczny w Pamiętce, gm. Tarczyn, V Turniej Rycerski na Zamku w Czersku, gm. Góra Kalwaria, Piaseczyńskie Teatralia Sobótkowe, Piknik Rodzinny - Dzień Ziemi, Przegląd Zespołów PePe, organizowane w Parku Miejskim w Piasecznie w Piasecznie przez Centrum Kultury w Piasecznie, Międzynarodowy Festyn Anielski w Parku Zdrojowym w Konstancinie-Jeziornie, V Ogólnopolski Festiwal Pieśni Religijnej i Patriotycznej „Venite Adoremus”, gm. Góra Kalwaria, Jarmark Hubertowski w Zalesiu Górnym, Piaseczyńska Wiosna Muzyczna, IV Młodzieżowy Festiwal Muzyki Kameralnej „YOUTHFESTIVAL” (organizowany co dwa lata przez Szkołę Muzyczną z Konstancina-Jeziorny), IV Międzynarodowe Warsztaty Gospel „Calvary Gospel”, gm. Góra Kalwaria, Pożegnanie Lata – Tarczyńskie owocobranie- impreza połączona z III Półmaratonem Tarczyńskim, Festiwal Muzyki Klasycznej w Józefosławiu, Wolpreza Dobrej Woli – impreza wolontariuszy, działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych.

W ramach dorocznych obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa cykliczne imprezy: Jarmark Piaseczyński w Parku Miejskim w Piasecznie oraz Europejskie Dni Dziedzictwa na dziedzińcu Zamku w Czersku.

Imprezy cykliczne: „Festiwal Otwarte Ogrody”, organizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego oraz Towarzystwo Miłośników Piękna i Zabytków Konstancina im. Stefana Żeromskiego z udziałem samorządów i innych partnerów.

Z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami powiat wspólnie z organizacjami pozarządowymi jest organizatorem cyklicznych konferencji „Ochrona zabytków Powiatu Piaseczyńskiego”.

Corocznie powiat piaseczyński współorganizuje uroczystości patriotyczne m.in. obchody miesiąca pamięci narodowej, Konstytucji 3 Maja, Święta Wojska Polskiego, rocznice związane z wybuchem II wojny światowej, z Powstaniem Warszawskim oraz Świętem Odzyskania Niepodległości. Powiat włącza się także w obchody uroczystości okolicznościowych i wspiera działalność stowarzyszeń, m.in. Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polskiego Związku Niewidomych, organizacji kombatanckich.

W 2012 roku, w ramach współpracy z zagranicą w obszarze kultury, Starosta Piaseczyński podpisał umowę o partnerskiej współpracy między Powiatem Piaseczyńskim a miastem Nowogród Wołyński. Delegacja Powiatu uczestniczyła także w obchodach V Dni Kultury Polskiej na Żytomierszczyźnie oraz w XVIII Międzynarodowym Festiwalu Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”.

7.6. Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt. 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym²⁶ zadaniem własnym Powiatu jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Organ wykonawczy, jakim jest Zarząd Powiatu wykonuje to zadanie przy pomocy merytorycznych wydziałów Starostwa Powiatowego, powiatowych służb, inspekcji i straży (Straż Pożarna, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego).

Weryfikacja informacji do PRL przygotowana przez Komendę Powiatową Policji i Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej:

Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie

Znaczący wpływ na występowanie zagrożeń w Powiecie Piaseczyńskim mają:

- usytuowanie w bezpośrednim sąsiedztwie m. st. Warszawy i wiążący się z tym duży przepływ ludności (poczucie anonimowości),
- ciągi komunikacyjne (PKP, trasy autobusowe, itp.),
- zabudowa jednorodzinna położona w pobliżu terenów niezagospodarowanych powodująca ułatwienie przygotowania do przestępstwa,
- cudzoziemcy przebywający nielegalnie na terenie RP,
- zły stan dróg na terenie powiatu,

²⁶ Dz. U. 1998 r., nr 91, poz. 578.

- inne okoliczności wykazane w dalszej części sprawozdania.

Na podstawie analizy stanu zagrożenia należy stwierdzić, że w rejonie działania KPP w Piasecznie na poziom poczucia bezpieczeństwa obywateli największy wpływ miały zdarzenia z następujących kategorii przestępstw:

- kradzieże z włamaniami,
- kradzieże mienia,
- kradzieże i kradzieże z włamaniem do samochodów,
- uszkodzenia mienia,
- wypadki drogowe.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że znaczna liczba popełnianych przestępstw w w/w. kategoriach dotyczy mienia o niewielkiej wartości, jednak ich pospolitość jest uciążliwa dla społeczeństwa.

Liczba przestępstw zaistniałych na terenie Powiatu Piaseczyńskiego w porównaniu z latami ubiegłymi przedstawia poniższa tabela, w wartości procentowej podany jest wskaźnik wykrywalności zaistniałych przestępstw:

Tabela 34:

Rodzaj przestępstwa	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
kradzież cudzej rzeczy	787/22,8%	883/21,4%	853/24,6%	849/26,6%	880/28,2%
kradzież z włamaniem	405/11,2%	517/17,4%	431/15,1%	426/14,4%	452/21,7%
kradzież samochodu	67/11,3%	64/11,4%	82/8,5%	72/11,1%	73/15,6%
bójka lub pobicie	22/88,6%	28/89,4%	19/85,7%	18/93,8%	18/100%
przestępstwa kryminalne	2488/43,7%	2904/42,3%	2747/45,9%	2754/44,1%	2852/46,2%
przestępstwa rozbójnicze	50/63%	47/72,5%	32/70,9%	38/63,5%	37/60,8%

Źródło: Dane KPP w Piasecznie

Analiza przestrzenna przestępstw dokonywanych na terenie powiatu piaseczyńskiego wskazuje na równomierne zagrożenie terenów miejskich, jak i wiejskich. W poszczególnych gminach zagrożenie przedstawia się różnie w tj.:

- na terenie gminy Góra Kalwaria przestępczość rozkłada się równomiernie na teren miasta i okolicznych wsi,
- na terenie gmin Piaseczno i Konstancin-Jeziorna większość przestępstw jest dokonywanych na terenie miasta,

- na terenach gmin Lesznowola, Tarczyn i Prażmów z uwagi na brak aglomeracji miejskich, wszystkie przestępstwa dokonywane są na terenach wiejskich.

Działalność służb patrolowo - interwencyjnych KPP w Piasecznie ukierunkowana jest przede wszystkim na efektywne wykorzystanie posiadanych sił i środków do prewencyjnego zabezpieczenia terenu powiatu. W tym celu sporządzano okresowe analizy stanu zagrożenia przestępczością i wykroczeniami, a na podstawie ich wyników dokonywano dyslokacji służb patrolowo-interwencyjnych w terenie.

Efekt pracy służby patrolowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 35:

Efekty pracy	2010 r	2011 r.	Różnica	2012 r.	Różnica
Zatrzymani sprawcy przestępstw na miejscu jego popełnienia	110	96	-14	123	+27
nieletni sprawcy czynów karalnych	185	118	-67	97	-21
przeprowadzono interwencji	8 955	6 842	-2107	4964	-2107
Wnioski o ukaranie	1013	1119	+6	1210	+91

Źródło: Dane KPP w Piasecznie

Dzielnicowy jako najważniejsze ogniwo kontaktu pomiędzy obywatelem a Policją stanowi ważną komórkę w pracy policyjnej.

Współpraca dzielnicowego ze społeczeństwem jest istotnym elementem w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego w podległym rejonie oraz powoduje zacieśnianie kontaktów między społeczeństwem a Policją, a tym samym kształtowanie pozytywnego jej obrazu w odczuciu ogólnospołecznym.

W celu prawidłowej realizacji tego programu stale określa się zadania dla dzielnicowych. Dzielnicowi spotykają się z organizacjami pozarządowymi, wspólnotami mieszkaniowymi, młodzieżą, mieszkańcami, gdzie na bieżąco informują o występujących zagrożeniach.

Prowadzą również działania profilaktyczne sami lub wspólnie z Zespołem ds. Nieletnich i Patologii wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów.

Efekty pracy rewiru dzielnicowych KPP w Piasecznie przedstawia poniższa tabela:

Tabela 36:

Efekty pracy	2010 r.	2011 r.	Różnica	2012 r.	Różnica
uzyskane informacje	386	415	+ 29	127	- 288
potwierdzone informacje	345	385	+40	123	-262
Ustaleni sprawcy przestępstw	195	232	+37	123	-109
osoby poszukiwane /listy gończe, nakazy doprowadzeń do AS, ZK	78	97	+19	54	-43

Źródło: Dane KPP w Piasecznie

KPP w Piasecznie prowadzone są działania prewencyjne mające na celu poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscach zamieszkania poprzez realizację różnorodnych programów, na przykład:

- **„Bezpieczna droga do szkoły”** Program ten jest realizowany przez Wydział Ruchu Drogowego, Zespół ds. Nieletnich i Dzielnicowych. Policjanci uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą na których omawiana jest problematyka bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a także bezpiecznych zachowań w szkole. Systematycznie w prasie lokalnej i na stronie internetowej KPP są przekazywane informacje i apele dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

- **„Edukacja prawna w szkołach”** Policjanci Zespołu ds. Nieletnich Wydziału Prewencji i Specjalista Prewencji Kryminalnej systematycznie uczestniczą w spotkaniach z kadra pedagogiczną, rodzicami oraz dziećmi i młodzieżą, które mają na celu uświadomienie uczestnikom spotkań zagrożeń, niebezpiecznych zachowań i skutków prawnych takiego postępowania.

- **„Bezpieczne ferie i bezpieczne wakacje”** – aby zminimalizować zagrożenia jeszcze przed rozpoczęciem wakacji i ferii, podczas licznych spotkań z dziećmi, młodzieżą i ich opiekunami piaseczyńscy policjanci tłumaczą i wyjaśniają zasady codziennego bezpieczeństwa, jak i jakich zagrożeń unikać, jakie są negatywne skutki próbowania używek. Policjanci sprawdzają autokary oraz miejsca wypoczynku dzieci i młodzieży, prowadzą kontrole miejsc, w których sprzedaje się alkohol aby do minimum ograniczyć zjawisko sprzedawania go nieletnim. W tym celu nawiązywane są również kontakty z placówkami oświatowymi i organizatorami wypoczynku dzieci i młodzieży.

Poniżej przedstawiamy tabelę zawierającą dane odnośnie zdarzeń drogowych na drogach powiatu piaseczyńskiego w porównaniu do roku 2011:

Tabela 37:

Rodzaj zdarzenia	2010 r.	2011 r.	Różnica	2012 r.	Różnica
wypadki	134	120	-14	109	-11
kolizje	1346	1208	-138	1121	-87
zabici	30	27	-3	15	-12
ranni	134	150	+16	134	-16

Źródło: Dane KPP w Piasecznie

Ocena efektów działalności Wydziału Ruchu Drogowego KPP w Piasecznie przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Rodzaj przestępstwa lub wykroczenia	Ilość przestępstw i wykroczeń rok 2010	Ilość przestępstw i wykroczeń rok 2011	Różnica	Ilość przestępstw i wykroczeń rok 2012	Różnica
1	Kierowanie w stanie nietrzeźwości	252	232	-20	221	-11
1a	Kierowanie po użyciu alkoholu	36	46	+10	30	-16
2	RAZEM	288	278	-10	251	-27
3	przeprowadzono kontroli pojazdów	18718	18324	-394	18115	-209
4	pouczono w związku z naruszeniem prawa	156	239	+83	246	+7
5	ukarano mandatem karnym	7858	9204	+1346	8562	-642
6	legitymowano osób	18718	19294	+576	19154	-144
7	skierowano Wniosków o Ukaranie	471	485	+ 14	347	-138
8	zatrzymano praw jazdy	107	144	+37	79	-65
9	zatrzymano dowodów rejestracyjnych	730	418	- 312	467	+49

Źródło: Dane KPP w Piasecznie

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej:

W Piasecznie działa Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Pod jej kierownictwo podlega 35 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), z czego 16 włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Wszystkie jednostki KSRG wyposażone są w nowoczesny sprzęt, w tym w: sprzęt ochrony dróg oddechowych, zestawy hydrauliczne ratownictwa drogowego, podstawowy sprzęt ratownictwa medycznego, niezbędny sprzęt ratowniczy i gaśniczy.

W jednostkach OSP Góra Kalwaria, OSP Tarczyn pełnione są całodobowe dyżury kierowców. W jednostkach OSP Mroków i Nowa Wola pełnione dyżury kierowców przez 12 godz. w porze dziennej.

Wszystkie jednostki posiadają system alarmowania selektywnego, natomiast dodatkowo jednostki KSRG posiadają system powiadamiania wysyłany na telefony druhów OSP. Dzięki takiemu rozwiązaniu zasoby OSP wykorzystywane są racjonalnie i zwiększają możliwości operacyjne sił ratowniczych.

W ciągu ostatnich kilku lat powiat piaseczyński plasuje się na czołowym miejscu w statystyce zdarzeń. Na 38 powiatów wg statystyki znajduje się na 3 pozycji statystyki interwencji.

Tabela 37:

**Udział w działaniach ratowniczych jednostek OSP włączonych do KSRG za 2012 rok
/460 jednostek w KSRG/**

Lp.	Siedziba KP (M) PSP	Gmina	Miejscowość / siedziba jednostki /	Ogółem
				Na terenie własnego działania *
1	Piaseczno	Góra Kalwaria	Góra Kalwaria	334
2	Otwock	Karczew	Karczew	318
3	Błonie	Łomianki	Łomianki	295
4	Grodzisk Maz.	Milanówek	Milanówek	236
5	Mińsk Maz.	Sulejówek	Sulejówek	209
6	Grójec	Warka	Warka	204
7	Otwock	Otwock	Wólka Mładzka	202
8	Wołomin	Radzymin	Radzymin	200
9	Wołomin	Zielonka	Zielonka	199
10	Błonie	Ożarów Maz.	Ożarów Maz.	198
11	Pruszków	Brwinów	Brwinów	197
12	Piaseczno	Tarczyn	Tarczyn	188
13	Warszawa	Warszawa	Warszawa	185
14	Grodzisk Maz.	Grodzisk Maz.	Grodzisk Maz.	184
15	Otwock	Karczew	Otwock Wielki	182
16	Wołomin	Kobyłka	Kobyłka	182
17	Błonie	Stare Babice	Stare Babice	180
18	Radom	Jedlińsk	Jedlińsk	173
19	Płock	Gąbin	Gąbin	170
20	Radom	Wierzbica	Wierzbica	168
21	Nowy Dwór Maz.	Nasielsk	Nasielsk	167
22	Grójec	Chynów	Chynów	164
23	Grodzisk Maz.	Jaktorów	Jaktorów	150
24	Otwock	Józefów	Józefów	150
25	Ostrołęka	Myszyniec	Myszyniec	146
26	Pruszków	Raszyn	Raszyn	146
27	Pruszków	Nadarzyn	Nadarzyn	139

28	Otwock	Sobienie Jeziory	Sobienie Jeziory	138
29	Radom	Jedlińsk	Wielogóra	138
30	Piaseczno	Piaseczno	Piaseczno	138

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Piasecznie

Z tego też powodu niezbędne jest systematyczne i racjonalne inwestowanie i dotowanie Państwowej i Ochotniczych Straży Pożarnych w odpowiedni sprzęt, wyposażenie ratownicze, jak też system szkolenia i podnoszenia kwalifikacji strażaków. W każdej jednostce KSRG znajduje się min. 12 druhów z przeszkoleniem podstawowym, 4 dowódczym, 4 kwalifikowanej pierwszej pomocy, oraz innych specjalistycznych szkoleń, np. powodziowych i technicznych.

O ile wyposażenie sprzętowe jednostek znajduje się już na odpowiednim poziomie, to wyposażenie i wymiana pojazdów p[ozarniczych stanowi poważne wyzwanie i zadania jakie czekają do realizacji w najbliższych latach.

Statystyka zdarzeń

Wykres 5:

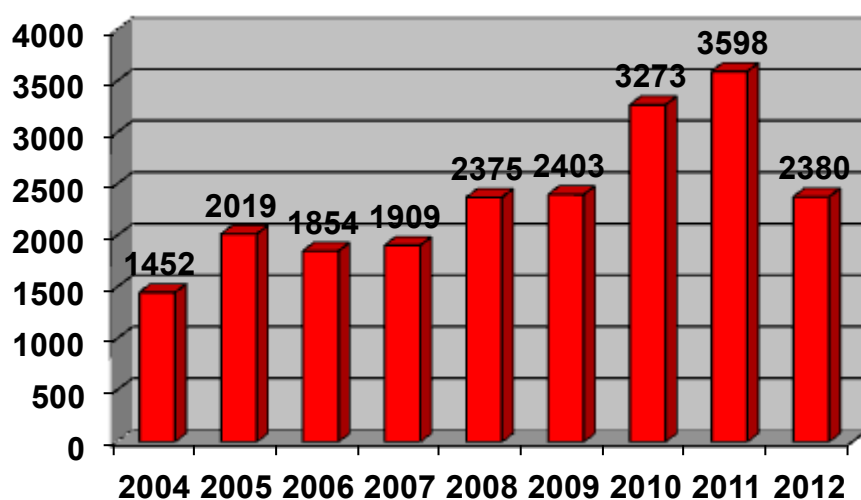

Tabela 38:

2005	2019	1256	723	40
2006	1854	952	843	59
2007	1909	833	1032	44
2008	2375	946	1358	72
2009	2403	969	1357	77
2010	3273	779	2394	100
2011	3598	1036	2457	105
2012	2380	1414	847	119

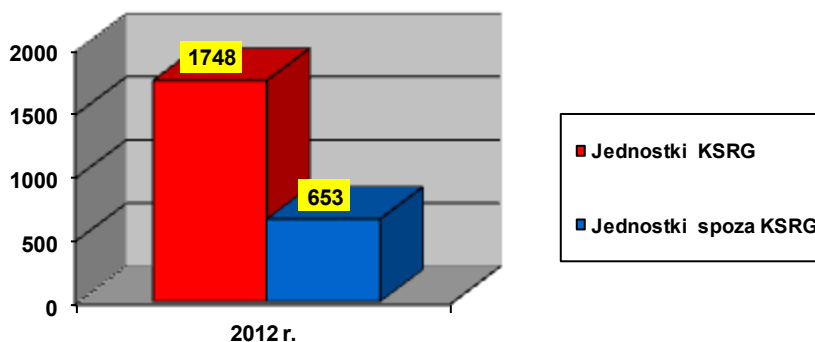
Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Piasecznie

Tabela 39:

Rodzaj Zdarzenia	Ogólna ilość interwencji OSP	Piaseczno	Góra Kalwaria	Konst. Jez.	Lesznów	Tarczyn	Prażmów
P (pożar)	1698	293	661	343	93	205	103
MZ (miejsca zagrożone)	571	148	118	89	84	111	19
F (fałszywe zgłoszenia)	64	8	26	7	10	9	4
WG (wyjazdy gospodarcze)	38	8	9	11	6	3	1
RAZEM	2401	472	821	451	202	328	127

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Piasecznie

Wykres 6:

Zauważalnym jest wzrost statystyki pożarów w okresie wiosennym spowodowanym wypalaniem traw, dlatego też w tej dziedzinie wskazana jest uświadamianie szkodliwości wypalania edukacja ekologiczna społeczeństwa.

7.7. Opieka zdrowotna

Wg stanu na koniec 2011 r. na terenie Powiatu Piaseczyńskiego funkcjonowało 12 zakładów podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), w tym 5 placówek publicznych podległych samorządom terytorialnym i 7 placówek niepublicznych.

Świadczenia w zakresie leczenia szpitalnego oraz specjalistyki ambulatoryjnej zabezpieczają:

- NZOZ Szpital św. Anny w Piasecznie
- Specjalistyczne Centrum Rehabilitacji i Leczenia Schorzeń Narządu Ruchu im. Prof. Mariana Weissa w Konstancinie (organ założycielski Sejmik Województwa Mazowieckiego),
- Instytut Reumatologii w Warszawie, Oddział Rehabilitacji Reumatologicznej w Konstancinie-Jeziornie,
- Lecznica MSWiA Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej Konstancin-Jeziorna,
- Szpital Rehabilitacji Kardiologicznej Konstancin-Jeziorna,
- Szpital Rehabilitacji Schorzeń Narządu Ruchu w Konstancinie-Jeziornie
- Szpital Rehabilitacji Neurologicznej w Konstancinie-Jeziornie,
- Sanatorium Uzdrawiskowe "Przy Źródle" w Konstancinie-Jeziornie.

NZOZ Szpital św. Anny w Piasecznie posiada oddziały:

- chorób wewnętrznych z Izbą Przyjęć,
 - chirurgiczny,
 - ginekologiczno-położniczy,
 - pediatryczny,
 - neonatologiczny,

oraz świadczy ambulatoryjną opiekę specjalistyczną w ramach następujących poradni:

- alergologicznej,
- alergologicznej dla dzieci,
- dermatologicznej,
- diabetologicznej,
- ginekologicznej,
- kardiologicznej,
- leczenia nadwagi i otyłości,
- leczenia uzależnień,
- neurologicznej,
- neurologicznej dla dzieci,
- otolaryngologicznej,
- pulmonologicznej,
- rehabilitacyjnej,
- reumatologicznej,
- urologicznej,
- zdrowia psychicznego.

Szpital świadczy usługi w oparciu o własną bazę diagnostyczną:

- pracownię badań obrazowych (USG, RTG),
- endoskopii przewodu pokarmowego (gastroskopii i kolonoskopii),
- laboratorium analityczne,
- pracownię badań kardiologicznych (EKG spoczynkowe, próby wysiłkowe, monitorowanie ciśnienia i rytmu serca metodą Holtera).

Ponadto pacjenci mogą korzystać z ambulatoryjnej rehabilitacji medycznej (kinezyterapii i zabiegów fizykalnych). Szpital należy do sieci jednostek Grupy Kapitałowej EMC Instytut Medyczny S.A.

Na terenie poszczególnych gmin działają samodzielne publiczne i niepubliczne zakłady podstawowej opieki zdrowotnej:

Gmina Góra Kalwaria

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna Babiński Mieczysław,

Gmina Konstancin-Jeziorna

- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- NZOZ Zespół Lekarzy Specjalistów,

Gmina Lesznowola

- NZOZ SALUS,
- NZOZ Edmed,

Gmina Piaseczno

- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego,
- NZOZ Medycyna Rodzinna,
- NZOZ Przychodnia Lekarska,
- Centrum Medyczne CMP
- Centrum Zdrowia,
- "Dermodental" Przychodnia Lekarska,
- NZOZ „Medvit, Poliklinika
- NZOZ "GNOSIS" Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna
- Prywatny Ośrodek Zdrowia Gabinety lekarskie. Poradnia psychologiczna

Gmina Prażmów

- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego
- Centrum Zdrowia Filia w Ustanowie

Gmina Tarczyn

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,

W perspektywie ostatnich kilku lat zarówno liczba placówek opieki zdrowotnej jak i liczba udzielonych porad lekarskich zwiększa się, w związku z czym konieczne jest podjęcie działań, we współpracy z gminami Powiatu na rzecz zapewnienia odpowiednich standardów opieki zdrowotnej dla mieszkańców.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna²⁷

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna jest Zakładem Opieki Zdrowotnej podległym i finansowanym przez Ministerstwo Zdrowia za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W ramach PSSE funkcjonują:

- Sekcja Higieny Komunalnej, zajmująca się nadzorem higieniczno-sanitarnym nad:
 - o urządzeniami do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi,
 - o stanem sanitarnym zakładów opieki zdrowotnej,
 - o basenami kąpielowymi ogólnodostępnymi,
 - o Domami Pomocy Społecznej.
- Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, która nadzoruje 148 placówek oświatowo – wychowawczych,
- Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży, która prowadzi nadzór nad żłobkami, przedszkolami, szkołami podstawowymi i zespołami szkół ogólnokształcących w łącznej liczbie 125 placówek,
- Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku, która ma pod nadzorem 994 obiekty (głównie sklepy, hurtownie, małą gastronomię i żywienie zbiorowe otwarte),
- Sekcja Epidemiologii,
- Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny,
- Sekcja Higieny Pracy, zajmująca się głównie zagadnieniami chorób zawodowych.

7.8. Pomoc społeczna

Według informacji z portalu www.piaseczno.pl „W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej opracowana została ocena zasobów pomocy społecznej w Powiecie Piaseczyńskim. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Opracowano Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2012 - 2014.

Powiat Piaseczyński przystąpił do realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych.

²⁷ Na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowa Stację Sanitarno-Epidemiologiczną

W ramach ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej otwartego konkursu pn. „Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego” Powiat Piaseczyński zakwalifikowany został do dofinansowania i otrzymał dotację ze środków z budżetu państwa na realizację projektu.

Realizowano dwa ważne dla mieszkańców naszego powiatu programy:

- *Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2011 – 2015;*
- *Powiatowy program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na rok 2012.*

Przyjęto Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Piaseczyńskim na rok 2013. Starosta Piaseczyński wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Piaseczyńskim”

Zgodnie z ustawami określającymi zadania publiczne powiatu, Powiat Piaseczyński realizuje określone swoim statutem działania o charakterze ponadgminnym na rzecz osób i środowisk potrzebujących wsparcia.

Powiat Piaseczyński realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, które mają na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia.

W celu realizacji wszystkich ww. zadań, na terenie powiatu funkcjonują wyspecjalizowane jednostki opieki społecznej i ośrodki wsparcia, w tym:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, do którego zadań (zgodnie z art. 19 ustawy o pomocy społecznej) należy:

- Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- Pomoc w integracji ze środowiskiem osobom pełnoletnim opuszczającym rodziny, zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej, itd.,
- Pomocy w integracji ze środowiskiem osobom, które otrzymały status uchodźcy,
- Sporządzanie decyzji dotyczącej umieszczania osób w domach pomocy społecznej znajdujących się na terenie Powiatu Piaseczyńskiego,
- Dysponowania Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Ośrodek Interwencji Kryzysowej, którego zadaniem jest pomoc osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywających kryzys, takich jak ofiary przemocy fizycznej i psychicznej, osoby z problemami w szkole i w pracy, osoby przeciążone psychicznie,

3. Domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii, dla osób przewlekle chorych somatycznie i psychicznie. W ciągu ostatnich lat Powiat przeprowadził szereg remontów i modernizacji, podwyższając standardy opieki dzięki czemu DPS posiada zezwolenie Wojewody na stałe funkcjonowanie.
- Dom Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie,
- Dom Pomocy Społecznej w Robercinie dla kobiet przewlekle psychicznie chorych, który uzyskał od Wojewody stałe zezwolenie na funkcjonowanie,
- Dom Pomocy Społecznej – ZASP dla osób starych, który uzyskał od Wojewody stałe zezwolenie na funkcjonowanie.

4. Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych – z dniem 1 stycznia 2007 r. stał się placówką wielofunkcyjną, w skład której wchodzi: oddział typu socjalizacyjnego, oddział typu interwencyjnego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz placówka wsparcia dziennego (świetlica socjoterapeutyczna). PZPOW jako placówka wielofunkcyjna zapewnia dziecku dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie, realizując zadania przewidziane dla placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego, typu interwencyjnego i socjalizacyjnego, a także łączyienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko.

5. Prywatne domy opieki

- Pensjonat „Spokojna Przystań” Sp. z o.o., **Baniocha**,
- „Dalia” Dom Opieki Krystyna Konopka, **Chyliczki**,
- „Germed” Dom Opieki, **Magdalenka**,
- „Królewska Przystań” Dom Opieki, **Zalesie Górne**,
- „Matuzalem” Prywatny Dom Opieki Społecznej Teresa Skoczek, **Zalesie Górne**,
- „Nestoria” Dom Opieki, **Piaseczno**,
- Dom Samotnej Matki, **Chyliczki**,
- Ewangelicki Dom Opieki „Tabita”, **Konstancin-Jeziorna**,
- Dom Ufnej Starości prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo, **Konstancin-Jeziorna**,
- Dom Seniora "Willa Kalina", **Konstancin-Jeziorna**.

Działania Powiatu w zakresie wspierania osób i rodzin, borykających się z różnymi problemami, wspomagają gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej. Z danych udostępnionych przez poszczególne gminy powiatu wynika, że główne problemy dotyczące mieszkańców to: bezrobocie, bezdomność, ubóstwo, uzależnienia (alkoholizm i narkomania), dysfunkcje rodzin oraz niepełnosprawność.

W tabeli poniżej przedstawione zostały szczegółowe statystyki dotyczące rodzaju i kierunków udzielanej pomocy społecznej w ostatnich latach:

Tabela 40: Wsparcie w ramach pomocy społecznej w latach 2009-2011, udzielone w gminach

Powiat Piaseczyński

Problemy	Powiat Piaseczyński		
	2009	2010	2011
Liczba rodzin			
Ubóstwo			
Konstancin-Jeziorna	174	172	150
Piaseczno	477	568	510
Góra Kalwaria	223	331	268
Prażmów	87	93	94
Tarczyn	103	100	99
Lesznowola	36	53	68
RAZEM	1 100	1 317	1 189
Sieroctwo			
Konstancin-Jeziorna	0	0	0
Piaseczno	4	2	0
Góra Kalwaria	3	3	1
Prażmów	0	0	0
Tarczyn	0	0	0
Lesznowola	1	1	0
RAZEM	8	5	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Konstancin-Jeziorna	66	56	39
Piaseczno	102	94	41
Góra Kalwaria	22	32	29
Prażmów	15	13	12
Tarczyn	23	18	16
Lesznowola	92	126	119
RAZEM	310	339	256
Bezrobocie			
Konstancin-Jeziorna	200	203	194
Piaseczno	321	344	335
Góra Kalwaria	207	206	221
Prażmów	60	77	80
Tarczyn	52	67	62
Lesznowola	243	256	252
RAZEM	1 083	1 153	1 144
Niepełnosprawność			
Konstancin-Jeziorna	117	111	104
Piaseczno	251	302	311
Góra Kalwaria	141	189	162
Prażmów	68	60	67
Tarczyn	29	33	31
Lesznowola	92	109	97
RAZEM	698	804	772
Długotrwała choroba			
Konstancin-Jeziorna	282	304	257
Piaseczno	375	497	408
Góra Kalwaria	126	102	172
Prażmów	35	30	31
Tarczyn	26	39	23
Lesznowola	82	132	131
RAZEM	926	1 104	1 022

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego			
Konstancin-Jeziorna	110	155	194
Piaseczno	175	199	163
Góra Kalwaria	72	102	116
Prażmów	40	37	60
Tarczyn	29	22	18
Lesznowola	186	194	185
RAZEM	612	709	736
Przemoc w rodzinie			
Konstancin-Jeziorna	0	0	0
Piaseczno	7	20	15
Góra Kalwaria	1	0	0
Prażmów	0	2	2
Tarczyn	0	0	1
Lesznowola	0	0	0
RAZEM	8	22	18
Alkoholizm			
Konstancin-Jeziorna	76	59	53
Piaseczno	53	71	72
Góra Kalwaria	22	33	42
Prażmów	29	28	22
Tarczyn	4	2	1
Lesznowola	33	33	33
RAZEM	217	226	223
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego			
Konstancin-Jeziorna	19	17	13
Piaseczno	29	32	22
Góra Kalwaria	7	6	6
Prażmów	3	2	2
Tarczyn	6	7	6
Lesznowola	11	6	7
RAZEM	75	70	54
Zdarzenie losowe			
Konstancin-Jeziorna	17	58	11
Piaseczno	9	37	48
Góra Kalwaria	7	12	23
Prażmów	1	2	5
Tarczyn	1	1	1
Lesznowola	3	10	7
RAZEM	38	120	95

Źródło: Dane udostępnione przez Powiat Piaseczyński, 2012

Z powyższych danych wynika, że najwięcej rodzin z terenu powiatu objętych jest pomocą udzielaną z powodu ubóstwa (1189 rodzin), bezrobocia (1144 rodzin) i długotrwałej choroby (1022 rodzin) oraz niepełnosprawności (772 rodziny) i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (736 rodzin).

Najwięcej pomocy otrzymują mieszkańcy największej i najliczniejszej gminy – gminy Piaseczno, jednak widoczna jest tendencja wzrostowa liczby rodzin, potrzebujących wsparcia ośrodków pomocy społecznej. Niepokoi fakt, że także w gminach Prażmów i Lesznowola liczba rodzin objętych pomocą wykazuje tendencje rosnącą.

Najmniej świadczeń socjalnych udzielanych jest w gminie Tarczyn i w gminie tej obserwowany jest spadek rodzin wymagających wsparcia pomocy społecznej. Jest to odwrócenie trendu obserwowanego w latach wcześniejszych. Największe problemy obserwowane są w gminach najintensywniej rozwijających.

Analiza przyznanej pomocy społecznej w gminach powiatu w latach 2009-2011 wskazuje, że zmienia się struktura powodów, z jakich społeczeństwo trafia pod opiekę ośrodków pomocy społecznej. Wzrósł udział świadczeń z tytułu bezrobocia (w 2011 r. o 5% więcej niż w 2009 r.). Mimo szybkiego tempa rozwoju powiatu, w tym powstawania nowych przedsiębiorstw, na sytuacji powiatu odbija się ogólnopolski wzrost stopy bezrobocia.

Znaczący wzrost świadczeń zaobserwowano na przestrzeni ostatnich trzech lat w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (20%) i długotrwałych chorób (10%). Z powodu ubóstwa w roku 2011 świadczenia pobierało o 8% więcej rodzin niż w roku 2009.

Wysoce niepokojąca jest rosnąca liczba rodzin, w których pomoc przyznawana jest ze względu na przemoc w rodzinie. Liczba takich rodzin wzrosła z 8 do 18.

Szybki rozwój gospodarczy, napływ nowych mieszkańców, ogólne pogorszenie się sytuacji gospodarczej w kraju powoduje wzrost niekorzystnych zjawisk społecznych co skutkuje wzrostem liczby osób wymagających wsparcia. Stawia to przed powiatem nowe wyzwania w zakresie pomocy społecznej.

Na potrzebę poprawy sytuacji społecznej w Powiecie Piaseczyńskim wskazują zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2005 – 2015, przyjętej przez Radę Powiatu w dniu 15 września 2005 r. Celem strategii jest rozwiązywanie ważnych problemów społecznych oraz planowanie i realizacja wyznaczonych zadań w zakresie polityki społecznej w powiecie. Za priorytetowe kierunki rozwoju polityki społecznej w powiecie uznane zostały w strategii: zapobieganie przestępczości dzieci i młodzieży, utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej, tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla rodzin niewydolnych wychowawczo, ofiar przemocy, osób niepełnosprawnych oraz ścisła współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

7.9. Identyfikacja problemów w sferze społecznej

1. Konieczność zapewnienia infrastruktury społecznej zwiększającej się liczbie mieszkańców,
2. Niski stopień identyfikacji „nowych” mieszkańców z obszarem Powiatu,
3. Niski poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,

4. Niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do oczekiwań pracodawców na rynku powiatowym,
5. Znaczny udział mieszkańców obszarów wiejskich w ogólnej liczbie bezrobotnych w Powiecie,
6. Zwiększająca się liczba osób do 55 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
7. Niedoinwestowane w zakresie infrastrukturalnym i sprzętowym placówki opieki zdrowotnej i opieki społecznej.
8. Niedostateczny stan etatowy w Komendzie Powiatowej Policji,
9. Znaczne obciążenie zadaniowe ośrodków pomocy społecznej przy zachowaniu dotychczasowego poziomu zatrudnienia.

III. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z technik wspomagających porządkowanie danych i informacji, wykorzystywaną powszechnie w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich: *strengths* – mocne strony, *weaknesses* – słabe strony, *opportunities* – szanse/możliwości, *threats* – zagrożenia.

Niezbędne dla określenia kierunków rozwoju Powiatu jest uwzględnienie czynników mających wpływ na rozwój obszaru objętego niniejszym Planem, jego mocnych stron, potencjału rozwojowego oraz zidentyfikowanie ewentualnych zagrożeń. Poniżej została przedstawiona Analiza SWOT Powiatu, przygotowana w wyniku obrad Komisji ds. Planu Rozwoju Lokalnego.

Podstawowym założeniem jest określenie swojej „pozycji strategicznej”, czyli porównanie się do innych gmin, powiatów). Nie ma bowiem obiektywnie silnych i słabych stron. Wszystko występuje w relacji do najbliższego otoczenia. W przypadku Powiatu Piaseczyńskiego otoczeniem tym są podwarszawskie gminy.

Analizując silne i słabe strony, traktujemy je jako nasze cechy wewnętrzne, zależne od nas, na które możemy wpływać i je zmieniać. Szanse i zagrożenia opisują otoczenie zewnętrzne, na które nie mamy wpływu, ale które bezwzględnie mają związek z naszą obecną sytuacją i mają lub mogą mieć w przyszłości znaczenie dla naszej sytuacji. Pracując tą metodą, starano się przewidzieć okoliczności zewnętrzne, niezależne od nas, które można wykorzystać (szanse), oraz zagrożenia, które mogą niekorzystnie na nas wpływać, a których wystąpienie również jest od nas niezależne. Wnioski, wyciągane z analizy SWOT, kiedy traktujemy ją jako metodę uspołecznionej diagnozy sytuacji obszaru, mogą sprowadzać się do następujących zaleceń:

- unikać zagrożeń,
- wykorzystywać szanse,
- wzmacniać słabe strony,
- opierać się na mocnych stronach.

Takie rekomendacje mogą dotyczyć zarówno rozwiązywania pojedynczych problemów, przygotowania projektów i niezbyt skomplikowanych przedsięwzięć jak i bardzo rozbudowanych opracowań i programów. Analiza SWOT została przygotowana na spotkaniach Komisji ds. Planu Rozwoju Lokalnego oraz na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej obszaru.

Pierwsza część analizy SWOT polega na określeniu mocnych stron obszaru, które należy wykorzystać w działaniach rozwojowych oraz na zidentyfikowaniu słabych stron, które mogą być dla tego rozwoju przeszkodą.

1. Położenie, środowisko naturalne

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Korzystne położenie w otoczeniu oddziaływania miasta stołecznego Warszawy2. Dobrze ukształtowany układ komunikacyjny, w tym sieć kolejowa3. Bliskość lotniska4. Znaczne zasoby kompleksów leśnych, w tym obszarów chronionego krajobrazu5. Zasoby wód geotermalnych w Konstancinie-Jeziornie (uzdrowisko z tężniami) oraz Lesznowoli.6. Spójny system hydrograficzny - dolina Jeziorki-Wisła7. Ciekawe zabytki architektury8. Pozytywny wizerunek powiatu jako miejsca atrakcyjnego osadniczo	<ol style="list-style-type: none">1. Niedrożność komunikacyjna powiatu wynikająca m.in. z braku skoordynowanego systemu komunikacji oraz niedostateczny stan techniczny części dróg w powiecie.2. Występowanie obszaru ograniczonego użytkowania – korytarz powietrzny (lotnisko)3. Brak planów zagospodarowania przestrzennego dla części obszarów gmin i nieprecyzyjność istniejących powodująca chaotyczną i niezrównoważoną urbanizację.4. Tendencja do nadmiernej penetracji terenów leśnych5. Zagrożenie środowiska - nieuporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna w gminach Powiatu, znaczna rozbieżność długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej6. Niezadawalający stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych,7. Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców,8. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego wynikające z natężenia ruchu drogowego oraz wielu źródeł emisji CO₂ oraz emisji pyłów9. Niespójność szans rozwojowych poszczególnych gmin powiatu

2. Infrastruktura techniczna, gospodarka komunalna

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa rozwoju infrastruktury drogowej, 2. Wysoki poziom wskaźnika zwodociągowania 3. Funkcjonowanie systemu zagospodarowania odpadów 4. Dobrze rozwinięta i zorganizowana sieć energetyczna 5. Rozwój i wysoki standard nowych zasobów mieszkaniowych 6. Dobrze rozwinięta sieć ciepłownicza w Mieście Piaseczno 7. Rozwój sieci infrastruktury informatycznej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedrożność systemu drogowego 2. Niewystarczający stan techniczny części dróg 3. Dysproporcje w rozwoju infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej 4. Przestarzała sieć energetyczna, niedostosowana do obowiązujących wymogów 5. Niedostateczne i nierównomierne wyposażenie w sieć gazowniczą. 6. Niedostateczny stan techniczny komunalnych zasobów mieszkaniowych 7. Zbyt mały zasób lokali socjalnych 8. Dysproporcje w rozwoju infrastruktury informatycznej 9. Niewystarczająca dostępność e-administracji

3. Gospodarka, rolnictwo

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby przedsiębiorstw zatrudniających znaczną liczbę pracowników 2. Wiele przedsiębiorstw zlokalizowanych w powiecie to „markowe” firmy, oferujące atrakcyjne warunki pracy 3. Specjalizacja w rolnictwie (sadownictwo) 4. Funkcjonowanie grup producenckich 5. Rozwój agroturystyki –dywersyfikacja dochodów z rolnictwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudności przedsiębiorców w znalezieniu pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje 2. Niska dochodowość małych gospodarstw rolnych, które dominują w ogólnej liczbie podmiotów 3. Słaba tendencja do dywersyfikacji dochodów gospodarstw rolnych

4. Sfera społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost liczby mieszkańców2. Dodatni przyrost naturalny3. Korzystne tendencje demograficzne (znaczny odsetek ludzi młodych)4. Odpowiednio zorganizowany system edukacyjny5. Wysoki poziom kadry oświaty6. Duża liczba aktywnych organizacji pozarządowych7. Niższy, w porównaniu do innych obszarów kraju, poziom bezrobocia	<ol style="list-style-type: none">1. Braki w infrastrukturze społecznej wobec zwiększającej się liczby mieszkańców2. Niedostosowanie kwalifikacji części osób bezrobotnych do oczekiwań pracodawców na rynku powiatowym3. Dominacja osób w wieku 55+ w ogólnej liczbie bezrobotnych,4. Niedostateczne wyposażenie placówek oświaty w sprzęt dydaktyczny (w tym informatyczny)5. Nieodpowiadające potrzebom warunki lokalowe Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej6. Wzrost liczby bezrobotnych na poziomie powiatu7. Brak żłobków8. Brak, odpowiadającej potrzebom infrastruktury sportowej, towarzyszącej placówkom oświatowym9. Znacząca liczba osób niezameldowanych powodująca dysproporcje pomiędzy wpływami z podatków od osób fizycznych oraz wydatkami związanymi z koniecznością zapewnienia mieszkańcom dostępu infrastruktury technicznej i społecznej.10. Konieczność ponoszenia kosztów dostosowywania działalności placówek opieki zdrowotnej do trendów demograficznych wobec ograniczeń wynikających z kontraktów z NFZ.

5. Kultura, sport, turystyka

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Bogata infrastruktura hotelarska i gastronomiczna2. Rozwijająca się oferta turystyczna3. Funkcjonowanie licznych obiektów sportowych4. Funkcjonowanie licznych klubów sportowych i stowarzyszeń5. Bogata oferta zajęć sportowych6. Odpowiednie funkcjonowanie i współpraca ośrodków kultury i bibliotek7. Bogaty kalendarz imprez kulturalnych i sportowych.	<ol style="list-style-type: none">1. Zbyt skromna promocja turystyczna powiatu2. Niedostateczna dostępność i jakość infrastruktury sportowej towarzyszącej infrastrukturze edukacyjnej przy Zespołach Szkół3. Braki w infrastrukturze rekreacyjno – sportowej dostępnej dla wszystkich mieszkańców powiatu4. Braki w infrastrukturze służącej funkcjom kulturalnym, np. sali koncertowej

6. Warunki socjalno-bytowe, potencjał ludzki

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Odpowiednio rozwinięty system zapewniania bezpieczeństwa2. Dobre wyszkolenie funkcjonariuszy odpowiedzialnych za bezpieczeństwo3. Znaczna liczba ośrodków ochrony zdrowia, publicznych i prywatnych4. Prawidłowe funkcjonowanie ośrodków pomocy społecznej5. Wysokie kwalifikacje kadry pomocy społecznej6. Aktywność znaczącej części mieszkańców powiatu w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym głównie osób młodych	<ol style="list-style-type: none">1. Niewystarczający system monitoringu wizyjnego2. Trudności z zapewnieniem nocnej pomocy lekarskiej3. Niedostateczny stan etatowy w Komendzie Powiatowej Policji i Państwowej Straży Pożarnej4. Braki w wyposażeniu służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne5. Znaczne obciążenie zadaniowe ośrodków pomocy społecznej6. Zwiększenie liczby osób korzystających z pomocy GOPS (rozwarstwienie

7. Dobre wyposażenie placówek ochrony zdrowia.	społeczne).
--	-------------

Druga część analizy SWOT polega na zidentyfikowaniu tendencji występujących w otoczeniu Powiatu, które mogą sprzyjać (szanse) bądź spowolnić (zagrożenia) procesy rozwojowe. Na uwarunkowania te Powiat nie ma wpływu.

Szanse rozwoju Powiatu wiążą się przede wszystkim z:

- Możliwością pozyskanych środków pomocowych.
- Dopływem krajowego i zagranicznego kapitału i technologii, dzięki nowym inwestycjom.
- Zwiększeniem siły nabywczej mieszkańców.
- Rozwojem informatyzacji i telekomunikacji.
- Rozwiniętym rynkiem dóbr konsumpcyjnych, szczególnie działem spożywczym, odzieżowym i motoryzacyjnym.
- Atrakcyjnością inwestycyjną i osadniczą regionu.
- Rozwojem systemów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności infrastruktury drogowej i kolejowej (ruch tranzytowy)
- Współpracą ponadlokalną na rzecz bezpieczeństwa publicznego
- Aktywnością gospodarczą i społeczną zwiększającej się liczby mieszkańców

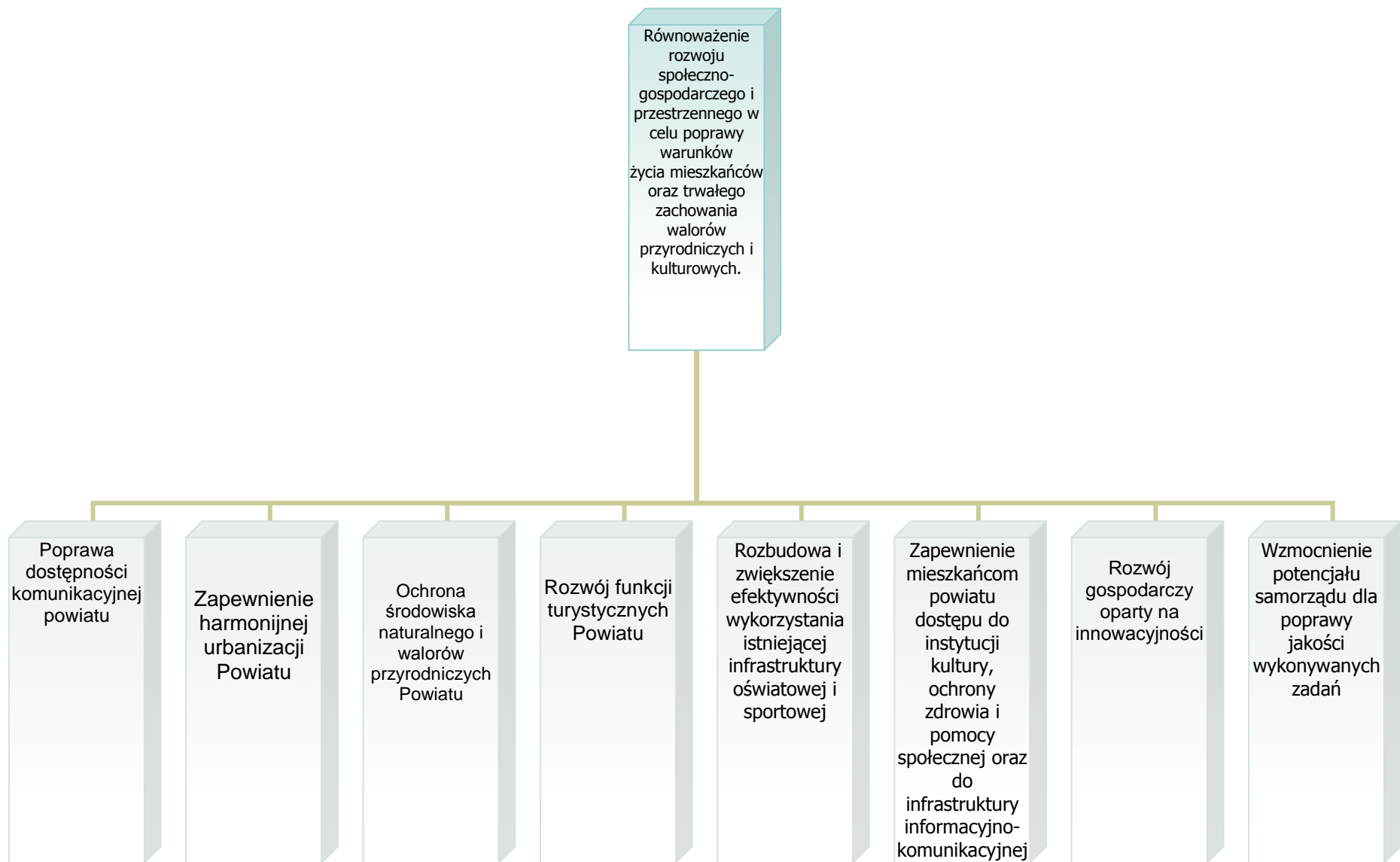
Ważnym czynnikiem wpływającym na region i Powiat, szczególnie w odniesieniu do celów Strategii Lizbońskiej, jest „moda na edukację”. Coraz więcej ludzi młodych chce się kształcić, rozumiejąc przemiany jakie zachodzą na rynku pracy. Młodzież wie, że edukacja to lepsze warunki życia i pracy. Problemem jest fakt niedostępności nauki dla osób ubogich i nierówne szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich i miejskich.

Szansą dla Powiatu jest wzrost liczby turystów odwiedzających nasz kraj. Szukają oni dziewiczych, czystych terenów. Wzrost dochodów ludności miast regionu powoduje, iż także polscy turyści coraz częściej podróżują po kraju.

Zagrożenia rozwoju omawianego obszaru to przede wszystkim:

- Niespójność obszaru w zakresie uzbrojenia w infrastrukturę oraz w zakresie szans rozwojowych,
- Niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE,
- Trudności z inwestowaniem środków własnych (zła dystrybucja środków dla samorządów),
- Zahamowanie wzrostu gospodarczego – zagrożenia związane z ogólnoeuropejskim kryzysem,
- Niedostateczne finansowanie pomocy społecznej, przy niedoskonałości rozwiązań systemowych,
- Brak działań w celu opanowania chaotycznej urbanizacji,
- Zmniejszenie siły nabywczej mieszkańców,
- Dalszy wzrost bezrobocia oraz problemów społecznych,
- Wzrost zagrożeń bezpieczeństwa (przestępczość oraz zagrożenia naturalne).

IV. Cele rozwoju Powiatu Piaseczyńskiego

Cel główny rozwoju Powiatu Piaseczyńskiego:

Równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego w celu poprawy warunków życia mieszkańców oraz trwałego zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych.

Cel strategiczny I: Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu

Zadania

- 1) Budowa, rozbudowa i przebudowa dróg,
- 2) Budowa chodników i ścieżek rowerowych,
- 3) Skoordynowanie różnych środków transportu:
 - działania zmierzające do opracowania i wdrożenia zintegrowanej komunikacji szynowej, autobusowej, rowerowej (indywidualnej i masowej)

Cel strategiczny II: Zapewnienie harmonijnej urbanizacji Powiatu

Zadania

- 1) Lobbowanie w gminach Powiatu na rzecz opracowania Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które będą sprzyjać harmonijnemu rozwojowi obszaru Powiatu.
- 2) Lobbowanie za wprowadzeniem przez gminy Powiatu takich zmian do istniejących Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które będą sprzyjać harmonijnemu rozwojowi obszaru.

Cel strategiczny III: Ochrona środowiska naturalnego i walorów przyrodniczych Powiatu

Zadania

- 1) Inwestycje zmierzające do uporządkowania stanu gospodarki wodno-ściekowej,
 - działania promujące ochronę środowiska,
 - monitorowanie stanu środowiska,
 - współpraca z właściwymi jednostkami i służbami
 - informowanie o zagrożeniach i ich usuwanie
- 2) Systematyczne ulepszanie gospodarki odpadami,
- 3) Zapobieganie zagrożeniom zanieczyszczenia powierzchni ziemi i wód.
- 4) Ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze m. in. poprzez działania termo modernizacyjne i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- 5) Koordynowanie likwidacji zdarzeń nadzwyczajnych

Cel strategiczny IV: Rozwój funkcji turystycznych Powiatu

Zadania:

- 1) Upowszechnianie walorów turystycznych i rekreacyjnych Powiatu,
- 2) Wykorzystanie Piaseczyńsko-Grójeckiej Kolei Wąskotorowej do celów turystycznych,
- 3) Koordynacja budowy ścieżek rowerowych.

Cel strategiczny V: Rozbudowa i zwiększenie efektywności wykorzystania istniejącej infrastruktury oświatowej i sportowej

Zadania:

- 1) Dostosowanie infrastruktury oświatowej i sportowej do zdiagnozowanych potrzeb,
- 2) Modernizacja wyposażenia dydaktycznego.,
- 3) Budowa, rozbudowa infrastruktury sportowej towarzyszącej obiektom oświatowo-wychowawczym.
- 4) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu upowszechniania kultury fizycznej oraz oświaty i wychowania z wykorzystaniem infrastruktury powiatu
- 5) Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Zawodowych im. ppr. E Gierczak w Górze Kalwarii oraz na potrzeby Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Piasecznie i Zespołu Szkół nr 1 w Piasecznie

Cel strategiczny VI: Zapewnienie mieszkańcom powiatu dostępu do instytucji kultury, ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz do infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej.

Zadania:

- 1) Budowa obiektów pełniących funkcje kulturalne (sala widowiskowa, biblioteka),
- 2) Kontynuacja rozbudowy szpitala i poradni specjalistycznych,
- 3) Dostosowywanie warunków lokalowych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej do zwiększających się potrzeb,
- 4) Zwiększenie dostępności i stopnia wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Cel strategiczny VII: Rozwój gospodarczy oparty na wiedzy i innowacyjności.

Zadania:

- 1) Tworzenie zachęt inwestycyjnych dla przedsiębiorstw z dziedziny high-tech.
- 2) Promocja obszaru Powiatu jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji.
- 3) Wsparcie funkcjonowania i dalszego rozwoju grup producenckich.

Cel strategiczny VIII: Wzmocnienie potencjału samorządu dla poprawy jakości wykonywanych zadań.

Zadania:

- 1) Szkolenia ogólne i specjalistyczne pracowników powiatu.
- 2) Informatyzacja i wprowadzanie e-usług.

V. Wieloletnia Prognoza Finansowa

5.1. Cel opracowania prognoz finansowych

Proces długoterminowego planowania finansowego w jednostkach samorządowych pomaga określić ich możliwości inwestycyjne oraz zdolności do zaciągania i obsługi zobowiązań finansowych. Na proces planowania składa się analiza opcji finansowania i dostępnych opcji inwestycyjnych. Dzięki planowaniu finansowemu jednostka jest w stanie przewidzieć przyszłe konsekwencje obecnie podejmowanych decyzji, co pozwala na uniknięcie ewentualnych niespodzianek w przyszłości.

5.2. Metodyka opracowania prognoz finansowych

Wieloletnia Prognoza Finansowa, jako średnioterminowa prognoza wolnych środków na inwestycje, ma stanowić pomoc przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Z założenia ma to być dokument strategiczny, wieloletni, stanowiący podstawę rozwoju samorządów. Planowanie wieloletnie jest niezbędnym instrumentem nowoczesnego zarządzania finansami publicznymi. Jego zalety akcentowane są w opracowaniach i raportach takich instytucji, jak Bank Światowy i Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Planowanie wieloletnie jest zazwyczaj kojarzone z poziomem budżetu centralnego, jako jeden z istotniejszych mechanizmów racjonalizowania wyborów w polityce finansowej państwa. W wielu państwach także w samorządach funkcjonuje mechanizm planowania w perspektywie kilku lat. Należą do nich: Dania, Belgia, Portugalia, Nowa Zelandia i Stany Zjednoczone.

Przepisy ustawy o finansach publicznych dotyczące WPF są tak skonstruowane, że śmiało można przyjąć tezę, iż WPF jest połączeniem już wcześniej funkcjonujących w samorządach dokumentów planistycznych: wieloletniego planu inwestycyjnego (WPI), limitów wydatków na programy i projekty realizowane ze środków UE, bezzwrotnej pomocy państw EFTA oraz prognozy kwoty długu, które były opracowywane przez organy JST na podstawie art. 166 i art. 180 ustawy o finansach publicznych z 30.06.2005 r.

Zgodnie z brzmieniem art. 226 ustawy o finansach publicznych WPF powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej: – dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu, gwarancje i poręczenia; – dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku oraz wydatki majątkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego (definicję dochodów i wydatków, zarówno bieżących, jak i majątkowych, ustawodawca zawarł w art. 235 ust. 2 i 3 oraz art. 236 ust. 2 i 4 ustawy o finansach publicznych).

Pierwszym etapem w procesie tworzenia WPF powinno być oszacowanie dochodów ogółem danej JST (zarówno własnych, jak i otrzymywanych w formie transferów zewnętrznych)

oraz porównanie ich z wszystkimi wydatkami bieżącymi niezbędnymi do zapewnienia funkcjonowania JST. Na tym etapie pomija się wydatki na obsługę długu.

Różnica między dochodami ogółem i wydatkami bieżącymi (bez obsługi długu) powiększona o kwoty przychodów z tytułu nadwyżki budżetowej z roku poprzedniego i wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) stanowi pulę środków, która może być rozdysponowana na dwa cele, w następującej kolejności: spłatę i obsługę długu oraz inwestycje.

5.3. Dane historyczne

W pracy wykorzystano dane dotyczące kształtowania się poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych w latach 2011-2012.

Analiza danych historycznych.

„Podstawą budowy prognoz jest poprawnie przeprowadzona diagnoza badanej rzeczywistości, czyli stwierdzenie przeszłego oraz faktycznego (teraźniejszego) stanu prognozowanych zjawisk”, dlatego też, każda z kategorii dochodów i wydatków została przeanalizowana oddzielnie.

Pierwszym etapem analizy było przedstawienie historycznych danych. W kolejnym etapie porównywano dynamikę danych ze wskaźnikiem wzrostu ogólnego poziomu cen. Starano się także znaleźć czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie się poszczególnych kategorii.

5.4. Trafność prognozy

Oceny trafności prognozy dokonać można dopiero po upływie okresu, na który prognoza była stawiana, w sytuacji, gdy znane będą faktyczne realizacje prognozowanych wielkości.

5.5. Zasady gospodarki finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego

Zasady gospodarki finansowej Jednostek Samorządu Terytorialnego reguluje Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Rozwiązania przyjęte w tej ustawie zmierzają między innymi do:

- zwiększenia udziału samorządów w dysponowaniu środkami publicznymi,
- zwiększenia ekonomicznej odpowiedzialności JST poprzez zwiększenie udziału dochodów własnych w ogólnych środkach finansowych,
- mocniejszego związania sytuacji finansowej JST z koniunktura gospodarki państwa.

Ustawa określiła:

- źródła dochodów oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów,
- zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Źródła dochodów zostały sklasyfikowane zgodnie z Konstytucją RP:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Zgodnie z artykułem 5 ustawy:

1. Źródłami dochodów własnych powiatu są:

- 1) wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych;
- 3) dochody z majątku powiatu;
- 4) spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- 5) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 6) 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- 9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 10) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze powiatu wynosi 10,25%.

3. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze powiatu, wynosi 1,40%.

Dochodami JST mogą być także środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone odrębnych przepisach.

Zgodnie z ustawą powiaty otrzymują subwencje ogólną składającą się z części:

- wyrównawczej,
- równoważącej,
- oświatowej.

Dochodami powiatu są dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań straży i inspekcji, o których mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.3)).

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być środki z funduszy celowych, pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być dotacje udzielane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa reguluje system wpłat do budżetu państwa na wszystkich poziomach JST (mechanizm solidarnościowy wpłat gmin najbogatszych na rzecz gmin najuboższych rozciągnięty został na powiaty i województwa),

Powiaty mogą otrzymywać także dotacje na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury.

5.7. Założenia przyjęte do prognozy części finansowej Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2013 – 2023.

5.7.1. Czynniki mające wpływ na gospodarkę budżetową i finanse

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w okresie analizy będą zależały od wielu czynników, które można podzielić na dwie kategorie:

- czynniki wewnętrzne, na które jednostka ma wpływ,
- czynniki zewnętrzne, na które jednostka nie ma wpływu.

Do czynników wewnętrznych należy przede wszystkim baza majątku możliwego do sprzedaży przez Powiat.

Czynniki zewnętrzne to przede wszystkim regulacje prawne obowiązujące samorządy. Są to np.:

- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych (w szczególności limity zadłużenia oraz wydatków na obsługę długu).

Inne zewnętrzne czynniki mogące wpłynąć na sytuację finansową i gospodarczą to lokalne potrzeby społeczne i uwarunkowania gospodarcze regionu. Istotnym czynnikiem o charakterze zewnętrznym o ogromnym wpływie na finanse Powiatu jest ogólna sytuacja gospodarcza kraju.

5.7.2. Inflacja

Z analizy głównych źródeł dochodów i wydatków wynika, iż w dużej mierze wielkości powyższe te zmieniają się pod wpływem inflacji.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, czyli inflacja, wyniosło w 2012 r. 0,20% (wobec 0,38% w 2011 r.). Ogółem w okresie styczeń-grudzień 2012 r. inflacja wyniosła (średniorocznie) 3,7 proc. (wobec 4,3 proc. w tym ujęciu w 2011 r.).

Największy wpływ na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r., miał wzrost cen związanych z mieszkaniem (o 5,2%), wyższe ceny żywności i napojów

bezalkoholowych (o 4,3%) oraz w zakresie transportu (o 7,0%), które podwyższyły wskaźnik odpowiednio o 1,34 pkt proc., 1,05 pkt proc. i 0,64 pkt proc. Spadek cen odzieży i obuwia (o 4,2% obniżył wskaźnik w tym okresie o 0,20 pkt proc.

W kolejnych latach inflacja ma spadać wraz ze spowolnieniem gospodarczym, umocnieniem złotego i w związku z niskimi cenami surowców. Zdaniem analityków w roku 2013 inflacja może spaść nawet poniżej celu inflacyjnego NBP wyznaczonego na poziomie 2,7 procent. W 2014 inflacja ma według prognoz spaść do poziomu 1,8 procent.

Celem inflacyjnym w latach 2013-2016 będzie dążenie do spełnienia inflacyjnego kryterium konwergencji umożliwiającego przystąpienie Polski do Europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej. Z tego punktu widzenia szacuje się, że prognozowany na ten okres wzrost cen w Polsce nie powinien przekroczyć 3,0% i kształtować się będzie na poziomie ok. 2%.

Tabela 41: Średnioroczna inflacja na lata 2013-2015 zgodnie ze „Strategią zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2012-2015”.

	2013 (prognoza)	2014 (prognoza)	2015 (prognoza)
Inflacja średnioroczna (CPI)	2,5%	2,3%	2,5%

Budowę prognozy rozpoczęto od przyjęcia założenia o konsekwentnej realizacji polityki pieniężnej nakierowanej na stabilizację inflacji i spadek oczekiwań inflacyjnych. Przyjęto, że Narodowy Bank Polski będzie kontynuował politykę zgodnie ze strategią bezpośredniego celu inflacyjnego, która oznacza, że ustabilizowanie inflacji jest priorytetowym celem NBP²⁸, a stosowane instrumenty polityki pieniężnej nakierowane są na realizację celu inflacyjnego wyznaczonego przez Radę Polityki Pieniężnej. Główny cel Rady Polityki Pieniężnej zapisany w „Strategii polityki pieniężnej na 2013 rok” zakłada utrzymanie inflacji na poziomie 2,5% +/- 1 punkt procentowy²⁹.

Wykorzystując przytoczone publikacje przyjęto ostrożnie, że inflacja w latach 2013 - 2015 będzie wynosiła jak w tabeli powyżej.

5.7.3. Produkt Krajowy Brutto

Analiza kształtowania się dochodów pochodzących z tytułu udziałów powiatu w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych stanowiących dochód budżetu

²⁸ Strategia polityki pieniężnej na 2013 rok, Rada Polityki Pieniężnej, Warszawa, s. 2

²⁹ *Ibidem*, s.11

państwa wykazała, że jednym z czynników mogących mieć wpływ na dochody z tego tytułu jest wzrost Produktu Krajowego Brutto.

W ostatnich trzech miesiącach 2012 roku nastąpiło spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego. Okres ten był czwartym z kolei kwartałem, w którym dynamika produktu krajowego brutto była niższa niż trzy miesiące wcześniej. Według oceny Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, PKB w czwartym kwartale 2012 roku wzrósł o 0,8 proc. w porównaniu z analogicznym okresem roku po-przedniego. Tempo wzrostu gospodarczego osiągnęło tym samym poziom najniższy od pierwszego kwartału 2009 roku, kiedy to wyniosło ono 0,4 proc. Uwzględniając czynniki sezonowe, tempo wzrostu PKB wyniosło 0,3 proc. w stosunku do poprzedniego kwartału. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w całym 2012 roku tempo wzrostu gospodarczego wyniosło 2,0 proc. Było to najniższe tempo wzrostu gospodarczego od trzech lat. Niższe roczne tempo wzrostu PKB odnotowano wcześniej w 2009 roku, kiedy to wyniosło ono 1,6 proc.

Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego, zarówno w całym 2012 roku, jak i w ostatnich jego trzech miesiącach, był popyt zagraniczny. Wkład popytu krajowego w tworzenie wartości dodanej w czwartym kwartale był ujemny, a w całym 2012 roku tylko nieznacznie pozytywny. Tempo wzrostu popytu krajowego w całym 2012 roku wyniosło 0,1 proc., a w czwartym kwartale popyt krajowy obniżył się o 0,9 proc. Najszybciej rosnącym w 2012 roku składnikiem popytu krajowego były nakłady brutto na środki trwałe, czyli inwestycje. Tempo wzrostu na poziomie 0,6 proc. trudno jednak uznawać za zadowalające. W okresie od października do grudnia inwestycje zmniejszyły się o 0,9 proc. Podobne tendencje odnotowano w spożyciu indywidualnym, czyli konsumpcji, oraz w spożyciu ogółem. W całym 2012 roku odnotowano wzrost tych wielkości (odpowiednio o 0,5 oraz 0,4 proc.), a w czwartym kwartale obie wielkości spadły (odpowiednio o 0,5 oraz 0,6 proc.).

Według prognozy Instytutu, tempo wzrostu PKB w roku 2013 wyniesie 2,3 proc. Do celów analizy przyjęto ostrożny wskaźnik 2,0% w latach 2013-2016.

5.8. Rodzaje ryzyka towarzyszącego funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego

W trakcie realizacji długoterminowego planu finansowego na lata 2013 - 2023 należy uwzględnić możliwe wystąpienie zagrożeń utrudniających osiągnięcie zamierzonych celów. Zagrożenia te generują ryzyka towarzyszące funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko istotnej zmiany politycznej w organach powiatu

Radni - członkowie podstawowego organu stanowiącego powiatu - wybierani są w wyborach powszechnych przez wszystkich mieszkańców powiatu. Dlatego na decyzje ekonomiczne oraz finansowe podejmowane przez Radę Powiatu mogą wpływać czynniki polityczne i społeczne.

Ryzyko pogorszenia sytuacji samorządów na skutek zwiększenia ich zadań

Realizacja nowych zadań wiąże się ze zwiększonymi nakładami środków finansowych na bieżące funkcjonowanie. W ślad za nowymi zadaniami powinny być przekazywane środki na ich finansowanie. Jak pokazuje praktyka bardzo często wydatki na przekazywane zadania są niedoszacowane przez państwo. W efekcie jednostki podejmują się dofinansowania nowych zadań kosztem ograniczenia wydatków na inne dziedziny działalności lub te zaciągając dodatkowe zobowiązania.

Ryzyko instytucjonalne

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko niestabilności gospodarczej i politycznej

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostu inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody czerpane z podatków i opłat.

Ryzyko braku zakładanych źródeł finansowania

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi np. z funduszy pomocowych

Ryzyko przeszacowania dochodów budżetu

Przygotowywanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach (np. co do wpływów z tytułu sprzedaży mienia). W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem deficytu budżetowego, co może doprowadzić do zaburzeń płynności.

Ryzyko nadzwyczajnego zwiększenia wydatków budżetu

Jednostki tworzą rezerwy na nieprzewidziane w budżecie wydatki. Może się okazać, że wystąpi nieplanowany wzrost wydatków przekraczający poziom utworzonej rezerwy (np. związanych z klęską żywiołową). Wówczas pokrycie tych wydatków może nastąpić poprzez zmniejszenie innych wydatków lub te zwiększenie zadłużenia.

Ryzyko kursowe

Występuje w przypadku jednostek, które zaciągnęły zobowiązania indeksowane do walut obcych.

Ryzyko stóp procentowych

Obligacje i kredyty oprocentowane są według zmiennej stawki związanej z rentownością bonów skarbowych lub według zmiennej stawki WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu każdego roku, jak i w poszczególnych latach. Na ustalenie rentowności bonów skarbowych i wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego te samorząd powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi. Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu rentowności bonów skarbowych i WIBOR-u, i tym samym będzie wywierać wpływ na poziom obsługi zadłużenia. Inne ryzyka związane ze specyfiką konkretnej jednostki.

VI. Gospodarka finansowa Powiatu w latach 2011 - 2012

6.1. Wykonanie budżetów Powiatu Piaseczyńskiego

Z danych przedstawionych przez jednostkę w rocznych sprawozdaniach z wykonania budżetów wynika, że w 2012 roku jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 162 109 044 zł, natomiast wydatki w wysokości 164 285 440 zł i wynikający z tych wielkości wynik w wysokości – 2 176 396 zł. (deficyt).

W wyniku wprowadzonych w trakcie roku zmian w budżecie powiatu planowane dochody zostały zwiększone o kwotę w wysokości 4 388 580 zł, tj. o 2,7%, natomiast wydatki o 11 600 848 zł, tj. o 7,06.%

Plan dochodów, który po zmianach wyniósł 166 497 624 zł, został wykonany w 100,8%. Uzyskane dochody wyniosły 167 748 446 zł. W porównaniu z rokiem 2011 były wyższe o 5 214 537 zł, tj. o 3,2 %.

Plan wydatków po zmianach wyniósł 175 886 288 zł. Został zrealizowany w 94,3%. Poniesione wydatki wyniosły 165 934 081 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim były niższe o 9 637 249 zł (tj. o 5,5%). W rezultacie Powiat Piaseczyński osiągnął wynik w postaci nadwyżki w wysokości 1 814 365 zł.

Wynikiem wyżej przedstawionego wykonania dochodów i wydatków budżetowych, a także rozchodów i przychodów, są wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu powiatu. Na koniec roku 2012 środki te wyniosły 11 203 029 zł.

Tabela 42: Zbiorcze zestawienie dotyczące wykonania budżetu w roku 2012

Wyszczególnienie	Plan na 2012		Wykonanie Na 31.12	% Wykonania 4:3
	plan	Plan po zmianach		
1	2	3	4	5
Dochody ogółem	162109044	166497624	167748446	100,8
Wydatki ogółem	164285440	175886288	165934081	94,3
Wynik	- 2176396	-9388664	1814365	

Źródło: na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Piaseczyńskiego w roku 2012

Z danych przedstawionych przez jednostkę w rocznych sprawozdaniach z wykonania budżetów wynika, że w 2011 roku jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 159 016 546 zł, natomiast wydatki w wysokości 171 609 281 zł. Planowany deficyt wynosił 12 592 735 zł.

W wyniku wprowadzonych w trakcie roku zmian w budżecie powiatu zostały zwiększone planowane dochody o 3 183 652 zł (tj. o 2,00%) oraz planowane wydatki o 13 790 606 zł (tj. o 8,0%). Planowany deficyt wzrósł o 10 606 954 zł.

W 2011 roku plan dochodów, który po zmianach wyniósł 162 200 198 zł, został wykonany w 100,2%. Uzyskane dochody wyniosły 162 533 909 zł. W porównaniu z rokiem 2010 były niższe o 3 795 523 zł, tj. o 2,28%.

Plan wydatków po zmianach wyniósł 185 399 887 zł. Został zrealizowany w 94,7%. Poniesione wydatki wyniosły 175 571 330 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim były niższe o 5 006 634 zł (tj. o 2,77%). W wyniku wyżej przedstawionego wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych planowany w wysokości 12 592 735 zł deficyt budżetu wyniósł ostatecznie 13 037 421 zł.

Tabela 43: Zbiorcze zestawienie dotyczące wykonania budżetu w roku 2011

Wyszczególnienie	Plan na 2011		Wykonanie Na 31.12	% Wykonania 4:3
	plan	plan po zmianach		
1	2	3	4	5
Dochody ogółem	159016546	162200198	162533909	100,2
Wydatki ogółem	171609281	185399887	175571330	94,7
Wynik	-12592735	-23199689	-13037421	

Źródło: na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Piaseczyńskiego w roku 2012

6.2. Dochody Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011-2012

Tabela 44: Dochody Powiatu Piaseczyńskiego według źródeł ich pochodzenia

Dochody	2011	2012
Dochody z majątku powiatu	1319746	1325527
Udział w podatkach budżetu państwa	70025007	71202261
Podatek dochodowy od osób fizycznych	66 007 193	68 340 680
Podatek dochodowy od osób prawnych	4 017 814	2 861 581
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	533 253	468 010
Pozostałe dochody	20 867 646	21619287

Darowizny	175 181	157990
Dochody jednostek budżetowych	8 674 144	11182451
Wpływy z opłat	6 896 905	6365713
Inne dochody	1963627	540120
Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	3 157 789	3373013
Subwencje z budżetu państwa	43 173 813	40236989
Dotacje celowe	26 614 444	32896372
Dochody razem	162 533 909	167748446

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Piasecznie

Największy udział w dochodach Powiatu w 2011 roku stanowiły udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz subwencje i dotacje celowe z budżetu państwa. W 2012 roku, w porównaniu z 2011 rokiem wykonane dochody były wyższe o około 3,2%.

Różnica między wysokością zrealizowanych w 2011 r. i 2012 r. dochodów wynika w dużej mierze ze wzrostu dochodów z tytułu udziału Powiatu we wpływach z podatków dochodowych oraz dotacji celowych.

Struktura dochodów w 2006 roku nie uległa radykalnej zmianie.

6.3. Wydatki Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011 – 2012

Tabela 45: Dane o wydatkach budżetowych Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2011-2012

Wydatki	2011	2012
Rolnictwo i łowiectwo	31 854	16200
Leśnictwo	90 000	90000
Przetwórstwo przemysłowe	12 999	0
Transport i łączność	15 869 644	12679121
Gospodarka mieszkaniowa	914 083	1488750

Działalność usługowa	3 662 909	3160276
Administracja publiczna	14 036 450	14058634
Obrona narodowa	0	8981
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 506 568	5456848
Obsługa długu publicznego	3 852 968	4659198
Ochrona zdrowia	2 875 645	3098778
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	43 091 672	38439709
Edukacyjna opieka wychowawcza	43 775 052	45315836
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	229 213	142957
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	244 680	237239
Kultura fizyczna i sport	130 430	115926
Inne wydatki	41 247 163	36965628
Wydatki razem	175 571 330	165934081

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Piasecznie

W łącznej kwocie wykonanych przez jednostkę wydatków w 2011 roku, najwyższą pozycję stanowią wydatki na edukacyjną opiekę wychowawczą (43775052) oraz na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (43091672). W roku 2012 nastąpił spadek wydatków o 6%. Spadły wydatki dotyczące rolnictwa i łowiectwa, transportu i łączności, zadań w zakresie pomocy społecznej oraz inne wydatki. Nastąpiło zdecydowane zwiększenie wydatków na edukacyjną opiekę wychowawczą które wyniosły 45 315 836 zł i były wyższe niż w 2011 r. o 1 540 784 zł.

6.4. Wolne środki Powiatu Piaseczyńskiego

Dla potrzeb oceny siły finansowej j.s.t. stosuje się kategorię „wolnych środków”, która obejmuje dochody ogółem pomniejszone o dotacje na inwestycje oraz o wydatki bieżące (bez wydatków na obsługę długu i wydatków z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji).

Wysokość wolnych środków wskazuje na zdolność j.s.t. do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, a więc do spłaty rat kapitałowych i odsetek, a także na zdolność do samodzielnego finansowania inwestycji.

Tabela 46: Wysokość wolnych środków w latach 2011-2012

	Wyszczególnienie	2011	2012
1	Dochody ogółem	162 533 909	167 748 446
2	Dotacje na inwestycje	5 428 231	10 478 396
3	Wydatki bieżące	156 579 381	155 060 868
4	Wydatki na obsługę długu	3 852 968	4 659 198
	Wolne środki (1-2)-(3-4)	4 379 265	6 868 380

Źródło: opracowanie własne, Doradztwo Europejskie

VII. Wieloletni Plan Finansowy – prognozy budżetowe na lata 2013-2023

7.1. Dochody

Prognoza dochodów na lata 2013 - 2023 została oparta o Ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. oraz o strategię zarządzania finansami powiatu.

W tabeli 47 przedstawiono przyjęte założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych pozycji dochodów. Pojawienie się „0%” w poszczególnych miejscach oznacza, że dana kwota nie wzrasta ani nie spada o ten wskaźnik. Pojawienie się wielkości większej lub mniejszej od „0%” oznacza, że o tyle procent wskaźnika PKB (podanego na str. 127), wskaźnika inflacji (podanego na str. 126) lub wartości stałej wzrośnie lub spadnie kwota w kolejnym roku w porównaniu z rokiem poprzednim.

Ze względu na swój charakter i znaczenie dla budżetu powiatu dochody z majątku zostały wyłączone z poniższej tabeli i scharakteryzowane osobno.

Tabela 47: Założenia kształtowania się poszczególnych pozycji dochodów Powiatu Piaseczyńskiego.

DOCHODY	Założenia wzrostu		
	2013 – 2023		
	stały	% PKB	% inflacji
Udział w podatkach budżetu państwa			
pod. doch. os. fizycznych ³⁰ wzrost	3%	0%	100%
pod. doch. os. prawnych ³¹ wzrost	3%	0%	0%
Dochody z majątku powiatu			
Dzierżawa, najem, czynsz, leasing wzrost	0%	0%	100%
Dywidendy, sprzedaż			

³⁰ Bazą do prognoz jest rok 2012, w którym wpływy te wyniosły 68340680

³¹ Bazą do prognoz jest rok 2012, w którym wpływy te wyniosły 2861581

wzrost	0%	0%	0%
Odsetki od środków na rachunkach bankowych³²			
wzrost	0%	0%	0%
Pozostałe dochody			
Wpływy z usług i darowizny	0%	0%	100%
wzrost			
Wpływy z opłat	0%	0%	0%
wzrost			
Inne dochody	0%	0%	0%
wzrost			
Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	0%	0%	100%
Subwencje z budżetu państwa			
Subwencja równoważąca ³³	0%	0%	0%
wzrost			
Subwencja oświatowa (subwencja jako procent wydatków osób. w oświacie) wzrost	0%	0%	100%
Dotacje celowe z budżetu państwa			
Zadania zlecone i powierzone	0%	0%	100%
wzrost			
Zadania własne	0%	0%	100%
wzrost			

Źródło: opracowanie własne

Dochody z majątku powiatu

Dochody te mogą pochodzić ze sprzedaży majątku powiatu, najmu, dzierżawy oraz eksploatacji (działalności gospodarczej - co zostało uregulowane między innymi w ustawie 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. nr 9, poz. 43 ze zmianami) i w ustawie z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. nr 46, poz. 543 ze zmianami).

Dochody z tego tytułu uzależnione są głównie od trzech czynników:

- od charakteru polityki sprzedaży prowadzonej przez władze powiatu,
- od atrakcyjności majątku przeznaczonego na sprzedaż (dzierżawę czy eksploatację) w przyszłości,

³² Bazą do prognoz jest rok 2012, w którym wpływy te wyniosły 468010

³³ W roku 2008 przyjęła wartość 7469678

- od zainteresowania potencjalnych nabywców i dzierżawców sprzedawanym (dzierżawionym) majątkiem i związanym z tym popytem oraz możliwymi do uzyskania cenami.

Zrealizowane w 2012 roku dochody z najmu i dzierżawy przyjęto za bazę do prognozowania dochodów z tego tytułu na kolejne lata. W oparciu o kształtowanie się dochodów w latach 2011-2012 w cenach stałych założono, że wielkość planowanych dochodów z tych źródeł w okresie prognozy będzie wzrastać o poziom inflacji.

Tabela 48. Dochody budżetowe w roku 2012 oraz ich projekcje na lata 2013 - 2023 (dane w PLN) według najważniejszych źródeł

DOCHODY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udział w podatkach budżetu państwa	71202261	75032538	79071333,9	83330064	87820769	92556151,8	97549612	102815284	108368079	114223726	120398819	126910863
Pod. doch. od osób fizycznych	68340680	72099417	76064885,4	80248454	84662119	89318535,6	94231055	99413763,1	104881520	110650004	116735754	123156220
Pod. doch. od osób prawnych	2861581	2933120,5	3006448,54	3081609,8	3158650	3237616,25	3318556,7	3401520,57	3486558,6	3573722,5	3663065,61	3754642,3
Dochody z majątku powiatu	1325527	1358665,2	1392631,8	1427447,6	1463133,8	1499712,13	1537204,9	1575635,06	1615025,9	1655401,6	1696786,63	1739206,3
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010	468010
Pozostałe dochody	21619287	21987123	22364155,6	22750614	23146733	23552755,7	23968929	24395506,2	24832748	25280921	25740298,1	26211160
Darowizny	157990	161939,75	165988,244	170137,95	174391,4	178751,184	183219,96	187800,462	192495,47	197307,86	202240,557	207296,57
Dochody jednostek budżetowych	11182451	11462012	11748562,6	12042277	12343334	12651916,9	12968215	13292420,2	13624731	13965349	14314482,7	14672345
Wpływy z opłat	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713	6365713
Inne dochody	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120	540120
Dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	3373013	3457338,3	3543771,78	3632366,1	3723175,2	3816254,61	3911661	4009452,5	4109688,8	4212431	4317741,81	4425685,4
Subwencje z budżetu państwa	38579684	39469663	40381891,6	41316926	42275336	43257706,4	44264636	45296738,9	46354644	47438997	48550459,3	49689708
Subwencja równoważąca	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521	2980521
Subwencja oświatowa	35599163	36489142	37401370,6	38336405	39294815	40277185,4	41284115	42316217,9	43374123	44458476	45569938,3	46709187
Dotacje celowe z budżetu państwa	32896372	23276158	23858062,1	24454514	25065877	25692523,4	26334837	26993207,4	27668038	28359739	29068732	29795450

Zadania zlecone i powierzone	10519056	10782032	11051583,2	11327873	11611070	11901346,4	12198880	12503852	12816448	13136860	13465281	13801913
Zadania własne	12189391	12494126	12806478,9	13126641	13454807	13791177,1	14135957	14489355,4	14851589	15222879	15603451	15993537
Dochody razem	167748446	161592158	167536085	173747575	180239859	187026859	194123228	201544381	209306544	217426795	225923105	234814397

7. 2. Wydatki

Wydatki Powiatu Piaseczyńskiego związane są z realizacją podstawowych zadań, do których należą zgodnie z art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym, zadania publiczne o charakterze ponadgminnym .

Pojawienie się „0%” w poszczególnych miejscach oznacza, że dana kwota nie wzrasta ani nie spada o ten wskaźnik. Pojawienie się wielkości większej lub mniejszej od „0%” oznacza, że o tyle procent wskaźnika PKB (podanego na str. 127), wskaźnika inflacji (podanego na str.126) lub o wartości stałej wzrośnie lub spadnie kwota w kolejnym roku w porównaniu z rokiem poprzednim.

W tabeli 49 przedstawiono przyjęte założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych pozycji wydatków.

Tabela 49: Założenia kształtowania się poszczególnych pozycji wydatków Powiatu Piaseczyńskiego

WYDATKI	Założenia wzrostu 2013 - 2023		
	stały	% PKB	% inflacji
010 Rolnictwo i łowiectwo wzrost	0%	0%	100%
020 Leśnictwo wzrost	0%	0%	100%
600 Transport i łączność wzrost	0%	0%	100%
700 Gospodarka mieszkaniowa wzrost	0%	0%	100%
710 Działalność usługowa wzrost	0%	0%	100%
750 Administracja publiczna wzrost	0%	0%	100%
752 Obrona narodowa wzrost	0%	0%	100%
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa wzrost	0%	0%	100%
757 Obsługa długu publicznego	0%	0%	0%

Koszty finansowe	wzrost			
758	Różne rozliczenia	0%	0%	100%
	wzrost			
801	Oświata i wychowanie	0%	0%	100%
	wzrost			
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0%	0%	100%
	wzrost			
851	Ochrona zdrowia	0%	0%	100%
	wzrost			
852	Pomoc społeczna	0%	0%	100%
	wzrost			
853	Pozostałe zadania z zakresu pomocy społecznej	0%	0%	100%
	wzrost			
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0%	0%	0%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0%	0%	0%
	wzrost			
926	Kultura fizyczna i sport	0%	0%	0%
	wzrost			

Tabela 50: Wydatki budżetowe w roku 2012 oraz ich projekcje na lata 2013 - 2023 (dane w PLN)

WYDATKI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rolnictwo i łowiectwo	16200	16605	17020,125	17445,628	17881,7688	18328,813	18787,033	19256,709	19738,127	20231,58	20737,3696	21255,804
Leśnictwo	90000	92250	94556,25	96920,156	99343,1602	101826,74	104372,41	106981,72	109656,26	112397,67	115207,609	118087,8
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transport i łączność	12679121	12996099	13321002	13654027	13995377,2	14345262	14703893	15071491	15448278	15834485	16230346,8	16636105
Gospodarka mieszkaniowa	1488750	1525968,75	1564118	1603220,9	1643301,44	1684384	1726493,6	1769655,9	1813897,3	1859244,7	1905725,87	1953369
Działalność usługowa	3160276	3239282,9	3320265	3403271,6	3488353,39	3575562,2	3664951,3	3756575,1	3850489,4	3946751,7	4045420,46	4146556
Administracja publiczna	14058634	14410099,9	14770352	15139611	15518101,4	15906054	16303705	16711298	17129080	17557307	17996240,1	18446146
Obrona narodowa	8981	9205,525	9435,6631	9671,5547	9913,34357	10161,177	10415,207	10675,587	10942,476	11216,038	11496,4393	11783,85
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5456848	5593269,2	5733100,9	5876428,5	6023339,16	6173922,6	6328270,7	6486477,5	6648639,4	6814855,4	6985226,78	7159857,5
Obsługa długu publicznego	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198	4659198
Różne rozliczenia	36965628	37889768,7	38837013	39807938	40803136,7	41823215	42868795	43940515	45039028	46165004	47319129,1	48502107
Oświata i wychowanie i edukacyjna opieka wychowawcza	45315836	46448731,9	47609950	48800199	50020203,9	51270709	52552477	53866289	55212946	56593270	58008101,3	59458304
Ochrona zdrowia	3098778	3176247,45	3255653,6	3337045	3420471,1	3505982,9	3593632,5	3683473,3	3775560,1	3869949,1	3966697,82	4065865,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu pomocy społecznej	38439709	39400701,7	40385719	41395362	42430246,3	43491002	44578278	45692734	46835053	48005929	49206077,4	50436229
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957	142957

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239	237239
Kultura fizyczna i sport	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926	115926
Wydatki razem	165934081	169953550	174073506	178296460	182624989	187061731	191609391	196270743	201048628	205945961	210965727	216110987

7.3. Informacje o zaciągniętych i planowanych zobowiązaniach finansowych z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji

W przypadku niedoboru środków finansowych budżetu istnieje możliwość zaciągania kredytów w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej. Na podstawie ustawy o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty, pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:

- 1) pokrycie występującego w ciągu roku niedoboru budżetu JST,
- 2) finansowanie wydatków, które nie mają pokrycia w planowanych dochodach JST.

Finansowanie takie nie powinno dotyczyć wydatków stałych, związanych z wykonywaniem bieżących zadań samorządu.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Powiat Piaseczyński jest stroną umów kredytowych zaciąganych na rynku krajowym. Stan na koniec 2012 r. wynosił 27 082 392 PLN.

Umowa pożyczki jest uregulowana w art. 720 - 724 kodeksu cywilnego. Przez zawarcie umowy udzielający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych, co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tą samą ilość pieniędzy albo rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Powiat Piaseczyński jest stroną umów pożyczek zawartych z WFOŚiGW na kwotę 146 000 PLN.

Ze względu na planowane zwiększenie wydatków inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w ramach Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2013-2023. Powiat musi pozyskać nowe zobowiązania. Jednym ze sposobów może być emisja obligacji komunalnych. Emisja obligacji pozwala na odłożenie w czasie spłaty rat kapitałowych na lata budżetowe następujące po wykonaniu inwestycji związanych z PRL.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o obligacjach, obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Emitent zobowiązuje się na podstawie klauzul obligacyjnych do regulowania płatności odsetkowych określonych w dniu emisji papieru wartościowego oraz do spłaty pożyczki obligacyjnej w dniu jej wykupu, ewentualnie do spełnienia także świadczenia niepieniężnego (np. polegającego na przyznaniu preferencji w zakresie nabywania elementów mienia komunalnego). Powiat piaseczyński jest emitentem obligacji komunalnych na kwotę (2012 r.) 55 350 000 PLN.

Należy zaznaczyć, iż ostateczne premie za ryzyko (ponad rentowność bonów skarbowych) dla inwestorów nabywających obligacje komunalne ustalane są podczas przetargu na wybór agenta emisji, który jest także nabywcą obligacji.

Harmonogram spłat zaciągniętych i planowanych zobowiązań w latach 2011 – 2015 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 51: Harmonogram spłat zaciągniętych zobowiązań oraz kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji (dane w PLN)

Kredyty i pożyczki	Informacje szczegółowe	2011	2012	2013	2014	2015
Pożyczki z Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Stan na koniec roku:	272000,00	146000,00	20000,00	-	-
	Kwota umorzona:	-	-	-	-	-
	Odsetki:	12684,00	7915,00	4000,00	1000,00	-
	Raty kapitałowe:	126000,00	126000,00	126000,00	20000,00	-
Kredyty na rynku krajowym	Stan na koniec roku:	31029996,00	27082392,00	23134788,00	19187184,00	15239580,00
	Kwota umorzona:	-	-	-	-	-
	Odsetki:	1490402,00	1662265,00	1520000,00	1250000,00	1060000,00
	Raty kapitałowe:	3650004,00	3947604,00	3947604,00	3947604,00	3947604,00
Obligacje komunalne	Stan na koniec roku:	52050000,00	55350000,00	48500000,00	39500000,00	31100000,00
	Kwota umorzona:	-	-	-	-	-
	Odsetki:	2327282,00	2979018,00	3276000,00	2949000,00	2440000,00
	Raty kapitałowe:	3700000,00	4700000,00	6850000,00	9000000,00	8400000,00

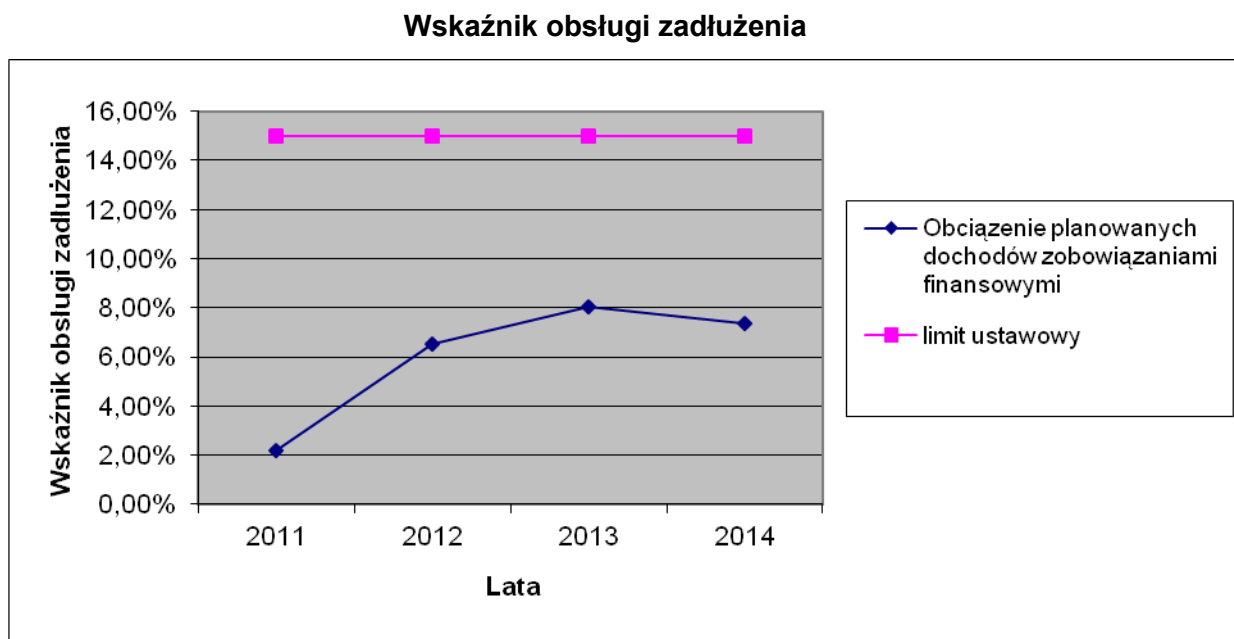
7.4. Wskaźniki obciążenia budżetu Powiatu

Zgodnie z pozostawionym w mocy art. 169 Ustawy o finansach publicznych łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15,0% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego. Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, iż wysokość całkowitych zobowiązań powiatu z tytułu pożyczek, kredytów i potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń w stosunku do przewidywanych dochodów budżetu Powiatu Piaseczyńskiego w latach 2013-2015 będzie się kształtować w przedziale 6,5% - 8,02%.

W związku z tym, że wskaźnik ten jest powszechnie obowiązującym należy go brać pod uwagę ubiegając się o finansowanie zewnętrzne. Jego wielkość w kolejnych latach powinna być odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Powiatu, a jej maksymalna wartość nie powinna przekraczać 10% - 12% w zależności od planowanego finansowania inwestycji w kolejnych latach. Konieczność utrzymania 3% - 5% marginesu w stosunku do maksymalnej wartości tego wskaźnika wynika z możliwości nagłego przekazania samorządom dodatkowych zadań zleconych lub wystąpienia nagłych inwestycji, na które przy braku środków własnych trzeba będzie zaciągnąć kredyt, pożyczkę czy wyemitować obligacje.

Zgodnie z art. 91 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, nie może przekroczyć kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

Wykres 7: Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych

Źródło: opracowanie własne Doradztwo Europejskie

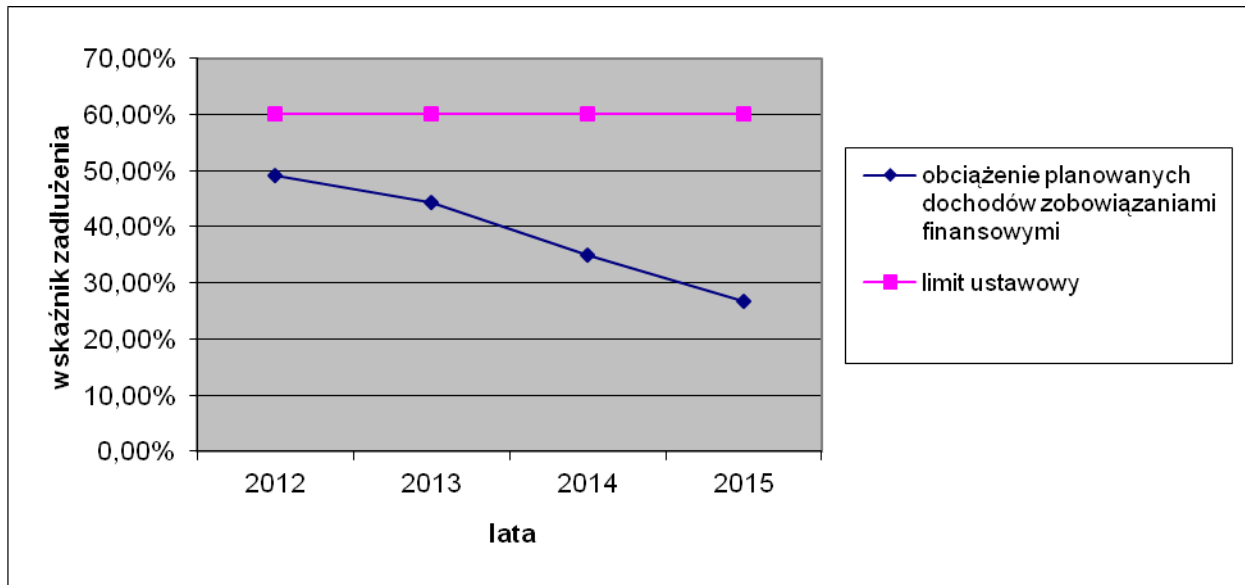
Inną formą kontroli wielkości zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego jest zapis w art. 170 omawianej ustawy, który stanowi, iż łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60,0% dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60,0% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

Ograniczeń określonych powyżej nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

Na wykresie przedstawione zostały wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy. W związku z tym, że wskaźnik ten jest powszechnie obowiązującym należy go brać pod uwagę ubiegając się o finansowanie zewnętrzne. Jego wielkość w kolejnych latach powinna być odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu powiatu a maksymalna wartość nie powinna przekraczać 50,0% - 55,0% w zależności od planowanego finansowania inwestycji w kolejnych

latach. Konieczność utrzymania 5,0% – 10,0% marginesu w stosunku do maksymalnej wartości tego wskaźnika wynika z możliwości nagłego przekazania samorządom dodatkowych zadań zleconych lub wystąpienia nagłych inwestycji, na które przy braku środków własnych trzeba będzie zaciągnąć kredyt, pożyczkę czy wyemitować obligacje.

Wykres 8: Stosunek zadłużenia na koniec poszczególnych lat do dochodów ogółem

VIII. Wieloletni Plan Rzeczowy – inwestycje planowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego

8.1. Metodologia prac nad aktualizacją zadań inwestycyjnych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego

Zgodnie z przyjętą przez Zespół metodologią prac nad *aktualizacją Planu* Rozwoju Lokalnego, wszystkie zadania inwestycyjne zawarte w Planie zostały poddane weryfikacji. Z Tabeli nr 52 (Zadania objęte PRL) wykreślone zostały zadania zrealizowane, zadaniom częściowo zrealizowanym zweryfikowano nazwy, dostosowując je do stanu faktycznego pozostałego do realizacji. Zespół przeanalizował także zadania inwestycyjne zawarte w Tabeli nr 51 (zadania zgłoszone do realizacji), wykreślając zadania wykonane i poddając ponownej ocenie zadania niezrealizowane. Ocenione zostały także inwestycje drogowe zgłoszone do Zarządu Dróg Powiatowych do realizacji na 2013 r. oraz inwestycje zgłoszone przez Komisje Rady Powiatu Piaseczyńskiego. Ocenione przez Zespół zadania inwestycyjne zostały przedstawione w Tabeli nr 53, uszeregowane pod względem liczby przyznanych punktów.

Zestawienie to będzie pełniło funkcję doradczą dla Zarządu Powiatu podczas podejmowania decyzji o przyjęciu zadań do Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

8.2. Zadania objęte interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego

Wśród zadań objętych interwencją PRL znalazły się przede wszystkim zadania niezrealizowane lub częściowo zrealizowane w latach poprzednich oraz zadania inwestycyjne zgłoszone przez Komisje Rady Powiatu. Interwencją Planu objętych zostały 24 projekty. Przy wyborze zadań do objęcia planem zastosowano kryteria wskazane w podrozdziale I.3.

Pozostałe zadania znalazły się w grupie zadań komplementarnych i planowanych do objęcia planem. Zadania komplementarne to projekty, które nie wpisują się w obszar interwencji planu z uwagi na niespełnienie wymaganych kryteriów dostępu (demograficznych, określonej wartości zadania lub z uwagi na niewłaściwy rodzaj projektu).

Listę zadań objętych interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego zawarto w tabeli poniżej.

Tabela 52: Lista projektów objętych interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2013-2023 wraz z harmonogramem realizacji.

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	realizacja
1.	Budowa budynków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego wraz z zagospodarowaniem terenu w Pęcherach-Łbiskach	5.510.000 zł	2013
2.	Budowa sali gimnastycznej dla Zespołu Szkół Zawodowych w Górze Kalwarii przy ul. Dominikańskiej 9e	10.700.000 zł	2013-2014
3.	Budowa ul. Cyraneczki w Józefosławiu, Gmina Piaseczno	5.000.000 zł	2013-2014
4.	Przebudowa ul. Wojska Polskiego (droga pow. nr 2840W i 2844W) na odcinku od ul. Żwirowej do granicy Gminy Lesznówola i ciągu pieszo-rowerowego od ul. Słonecznej (droga woj. nr 721) do ul. Żwirowej	5.600.000 zł	2014
5.	Budowa drogi 2847W na odcinku cmentarz-pętla autobusowa w Złotokłosie	2.000.000 zł	2014
6.	Usunięcie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo - winda, podjazdy w Zespole Szkół Specjalnych ul. B. Chrobrego 83, Łbiska	400 000 zł	2014
7.	Przebudowa odcinka drogi nr 2826W w Zalesiu Górnym – budowa chodnika oraz świateł na skrzyżowaniu ul. Pionierów i Wiekowej Sosny	2.000.000zł	2014-2015

8.	Przebudowa ul. Szkolnej w Lesznowoli i Nowej Woli (droga powiatowa nr 2843W)	8.500.000 zł	2015
9.	Przebudowa drogi nr 2824W (ul. Pionierów, ul. Źródłana) w Zalesiu Górnym i Wólce Kozodawskiej – budowa ciągu pieszo-rowerowego i sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu z ul. Koralowych Dębów (wraz z odwodnieniem)	4.000.000 zł	2015
10.	Budowa boiska szkolnego i placu zabaw, Zespół Szkół Specjalnych w Łbiskach	300 000 zł	2015
11.	Budowa ul. Ogrodowej wraz z chodnikiem i rowami w Woli Mrokowskiej, droga powiatowa Nr 2849W	4 400 000 zł	2015-2016
12.	Przebudowa drogi nr 2812W na odcinku od Konstancina-Jeziorny do Pilawy	6.000.000 zł	2016
13.	Budowa chodnika przy drodze nr 2827W na odcinku od szkoły w Łbiskach do szkoły w Jazgarzewie wraz z odwodnieniem	3.000.000	2016
14.	Przebudowa sieci ciepłej, Dom Pomocy Społecznej, Góra Kalwaria	1 000 000 zł	2016
15.	Budowa Biblioteki Powiatowej w Piasecznie.	49 000 000 zł	2016-2019
16.	Przebudowa drogi 2838W wraz z przebudową mostu na odcinku od ul. Radnych do drogi 722 oraz drogi 2837W na odcinku od szkoły do ul. Wierzbowej w Baszkówce	12.000.000 zł	2016-17
17.	Budowa sali gimnastycznej z salami dydaktycznymi dla potrzeb ZS nr 1 w Piasecznie oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Piasecznie	3.000.000 zł	2016-2017
18.	Budowa drogi nr 2811W na odcinku: Konstancin Jeziorna - Baniocha; Mikówiec-Czarny Las oraz drogi 2823W na odcinku Czarny Las-Krępa wraz z odwodnieniem	10.000.000 zł	2014-2018
19.	Przebudowa drogi nr 2863W tj. ul. Mirkowskiej w Konstancinie-Jeziornie na odcinku od mostu do ul. Wojska Polskiego (droga nr 721), Gmina Konstancin-Jeziorna	5.000.000 zł	2017-2018
20.	Budowa zespołu boisk dla Zespołu Szkół nr 1 w Piasecznie	900 000 zł	2017
21.	Budowa ul. Szkolnej w Lesznowoli i Nowej Woli, droga powiatowa Nr 2843W	8 500 000 zł	2017-2018
22.	Budowa drogi nr 2817W Julianów-Sułkowice	2.600.000 zł	2018
23.	Budowa chodników i ścieżki rowerowej przy ul. Chyliczkowskiej (droga nr 2814W) na odcinku od ul. Armii Krajowej do ul. Dworskiej w Chylicach oraz przebudowa drogi nr 2850W na odcinku od ul.	12.000.000 zł	2018-2019

	Dworcowej do ul. Bobrowieckiej		
24.	Budowa ujeżdżalni koni w istniejącej stodole w Zespole Szkół RCKU ul. Chyliczkowska 20, Piaseczno.	ok.500 000 zł	2020

Tab. 53. Lista zadań planowanych do objęcia Planem Rozwoju Lokalnego uszeregowana pod względem liczby przyznanych punktów

Lp.	Nazwa zadania	Liczba punktów
1	Budowa nowej siedziby Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej wraz z wyposażeniem w sprzęt oraz utworzenie pracowni sensorycznej i EEG Biofeedback	9
2	Przebudowa drogi nr 2841W, ul. Główna, Gołków, gm. Piaseczno (5 mln.zł)	9
3	Przebudowa drogi nr 2850W, (w tym ul. Orężna i Jana Pawła II), gm. Piaseczno	9
4	Przebudowa drogi nr 2841W, ulica Mazowiecka, Bobrowiecka - Bobrowiec gm. Piaseczno	9
5	Budowa chodnika wzdłuż ul. Starochylickiej na odcinku od ul. Sielskiej do ul. Zielonej, droga powiatowa Nr 2814W	9
6	Budowa chodnika przy drodze nr 2815W, 2816W ul. Mazowiecka , Dobiesz, gm. Góra Kalwaria	8
7	Budowa chodnika przy drodze nr 2848W, Kotorydz, gm. Tarczyn	8
8	Budowa chodnika wzdłuż ul. Parkowej w Zalesiu Górnym (od poczty do Ustanowa	8
9	Modernizacja bazy w Wilczej Górze dla potrzeb Zarządu Dróg powiatowych w Piasecznie	7
10	Budowa drogi przywałowej nr 2801W, Gassy - Piaski - Dębówka, gm. Konstancin - Jeziorna	7
11	Wykonanie przebudowy chodnika ul. Sielskiej w Siedliskach na odcinku od drogi krajowej nr 79 do ul. Świstaka	7
12	Budowa sali gimnastycznej wraz z rozbudową LO im. I Dywizji Kościuszkowskiej w Piasecznie	7
13	Przebudowa drogi powiatowej nr 2838W od granicy wsi Baszkówka do szkoły w Głoskowie	7
14	Budowa chodnika przy drodze powiatowej Nr 2848W Grzędy-Janówek	6
15	Przebudowa drogi nr 2849W, ul. Postępu w Woli Mrokowskiej i Jastrzębcu wraz z chodnikiem, gm. Lesznówola	5
16	Budowa chodnika przy drodze nr 2820W, w Wincentowie, gm. Góra Kalwaria	5
17	Budowa chodnika przy drodze nr 2855W, Świętochów, gm. Tarczyn	5
18	Budowa chodników przy drodze nr 2837W, ciągu ulic: Sadowa, Ogrodowa, Piaseczyńska, gm. Piaseczno	4
19	Przebudowa drogi 2816W, we wsi Orzeszyn, gm. Piaseczno	3
20	Budowa drogi nr 2852 w miejscowości Zawodne, ul. Kwiatów Polnych, gm. Prażmów	3

21	Przebudowa drogi nr 2802W, ul. Lipowa we wsi Bielawa, gm. Konstancin-Jeziorna	3
22	Budowa drogi nr 2855W, Suchodół - Zaręby, gm. Tarczyn	3
23	Budowa ronda na skrzyżowaniu ul. Parkowej, Leśnych Boginek i Wiekowej Sosny w Zalesiu Górnym	3
24	Budowa drogi nr 2842W, ul. Raszyńska w Zgorzale i Nowej Woli, gm. Lesznowola	2

Zadania planowane do objęcia planem to projekty, które wpisują się w obszar interwencji planu, jednak w niedostatecznym stopniu spełniają pozostałe kryteria wyboru, w szczególności z uwagi na niski stopień przygotowania do realizacji lub na brak środków w budżecie Powiatu.

Zakłada się możliwość aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego w trakcie jego wdrażania. Główne kierunki zmian dotyczyć będą:

- aktualizacji listy zadań, przede wszystkim w zakresie wprowadzania nowych projektów,
- korekt w harmonogramie realizacji projektów,
- zmian w tabelach finansowych (pojawienie się środków na realizację zadań).

Przeprowadzona analiza wskazuje, że realizacja zadań planu będzie miała wyraźny pozytywny wpływ na poprawę warunków i jakości życia społeczności lokalnej oraz przyczyni się do rozwoju systemu infrastruktury. Ponadto realizacja zadań wpływać będzie na tworzenie sprzyjających warunków do zmian w strukturze gospodarczej obszaru Powiatu, a także w sposobie użytkowania terenów.

IX. Odniesienie do dokumentów programowych wyższego rzędu

Plan Rozwoju Lokalnego to dokument strategiczno - wykonawczy, którego założenia powinny wykazywać komplementarność z założeniami dokumentów programowych, stanowiących podstawy polityki regionalnej na poziomie krajowym i wojewódzkim (m. in. Strategia Rozwoju Województwa, Regionalny Program Operacyjny, Narodowa Strategia Spójności). Spójność celów Planu Rozwoju Lokalnego z celami tych programów jest bowiem warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji i wynika z zasady programowania, która jest jedną z najważniejszych zasad polityki regionalnej Unii Europejskiej. Dzięki zastosowaniu tej zasady możliwe jest właściwe dobranie instrumentów wsparcia do zidentyfikowanych problemów, co z kolei umożliwi efektywne wykorzystanie dostępnych środków³⁴.

Ponadto, ubiegając się o dofinansowanie realizacji poszczególnych inwestycji ze środków strukturalnych należy wykazać zgodność inwestycji z ww. dokumentami, tak podczas oceny strategicznej (preselekcja) jak i merytorycznej³⁵. Poniżej wykazano zgodność zakładanych kierunków rozwoju Powiatu z założeniami niektórych dokumentów.

9.1. Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (RPO) jest głównym dokumentem programowym regionu Mazowsza, wynikającym z obowiązku planowania procesu wdrażania funduszy strukturalnych na poziomie regionalnym. RPO, dzięki diagnozie stanu aktualnego określa problemy województwa, cele jego rozwoju oraz priorytety, w ramach których realizowane będą poszczególne działania rozwojowe. Uszczegółowienie RPO wskazuje zaś system, zasady i warunki ubiegania się o dofinansowanie projektów w ramach poszczególnych priorytetów i działań.

Główny cel RPO zidentyfikowano w następujący sposób:

Poprawa konkurencyjności regionu i zwiększanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa³⁶.

³⁴ Zapis ten dotyczy przede wszystkim krajowych planów rozwoju i programów operacyjnych, jest jednak również prawdziwy dla planów rozwoju lokalnego.

³⁵ Zgodnie z Uszczegółowieniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego, s. 20

³⁶ Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, s. 61

Wskazane w niniejszym Planie inwestycje, przy których to zaznaczono, wpisują się w odpowiednie priorytety i działania RPO i w ich ramach będą zgłaszane do wsparcia, po uprzednim zapewnieniu ich poprawności formalnej i merytorycznej w odniesieniu do Uszczegółowienia RPO. Powiat Piaseczyński zabezpieczy wymagany wkład własny na realizację wspomnianych inwestycji oraz zapewni ich realizację zgodnie z przepisami UE i krajowymi. Efekty realizacji tych projektów wpłyną na osiągnięcie zakładanych przez RPO wskaźników rezultatów wdrażania środków UE.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego został opracowany z uwzględnieniem założeń i celów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego i jest z nimi w pełni spójny.

9.2. Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

„Mazowsze jako najbardziej rozwinięty gospodarczo region w Polsce podejmuje uczestnictwo w rywalizacji z innymi rozwiniętymi regionami, poprzez eliminowanie dysproporcji rozwojowych, rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy oraz zapewnienie mieszkańcom Mazowsza optymalnych warunków do rozwoju jednostki, rodziny, jak i całej społeczności, przy jednoczesnym zachowaniu spójnego i zrównoważonego rozwoju.”

Osiągnięcie celów Planu Rozwoju Lokalnego w pozytywnie wpłynie na sytuację społeczno – gospodarczą województwa, a przez to przyczyni się do osiągnięcia misji województwa. Cele przewidziane w niniejszym Planie są zbieżne z i celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego³⁷, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 55: Zgodność celów Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu i Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Cel Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego	Nazwa	Zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego
Cel nadrzędny: Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców.		
Cel strategiczny 1	Budowa społeczeństwa inform. oraz poprawa jakości życia mieszkańców	W ramach Planu przewiduje się podjęcie działań których celem jest poprawa jakości życia mieszkańców całego województwa (m. in.

³⁷ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego, rozdział 4.4. Misja i cele rozwoju regionu, s. 36

	województwa.	udrożnienie połączeń komunikacyjnych)
Cel strategiczny 2	Zwiększanie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym.	Plan Rozwoju Lokalnego przewiduje realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych służących podniesieniu konkurencyjności obszaru Powiatu w zakresie potencjału ludzkiego oraz potencjału gospodarczego (turystyka, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej dzięki inwestycjom w infrastrukturę techniczną).
Cel strategiczny 3	Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju.	Założenia Planu dotyczą wyrównywania warunków życia mieszkańców gmin wchodzących w skład powiatu dzięki inwestycjom infrastrukturalnym i społecznym realizowanym z dbałością o ochronę środowiska naturalnego.

Założenia Planu Rozwoju Lokalnego są także zgodne z następującymi celami pośrednimi Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego

1. Rozwój kapitału społecznego

- Wzrost poziomu wykształcenia (inwestycje w modernizację bazy oświatowej).
- Wzrost zatrudnienia w regionie (inwestycje w zakresie podniesienia warunków i jakości nauczania).
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego).

2. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych

- Budowa i rozwój infrastruktury społecznej (inwestycje w infrastrukturę edukacyjną oraz kulturalną).
- Ochrona i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego dla zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju (inwestycje mające na celu ochronę środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniami).

3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu

- Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego (inwestycje dotyczące zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy – budowa centrów rekreacyjno-sportowych, promocja gminy).

Zgodność poszczególnych projektów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego będzie jednym z głównych kryteriów oceny strategicznej wniosku aplikacyjnego. Przygotowując wnioski należy zatem zwrócić szczególną uwagę na wykazanie takiej spójności w jak największym zakresie.

Tab. 56

WSKAŹNIKI	JEDNOSTKA MIARY	ŹRÓDŁO INFORMACJI
Wskaźniki produktu		
Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych PRL	Km	Protokół odbioru prac
Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	Szt.	Protokół odbioru prac
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	Szt.	Protokół odbioru prac
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	m ²	Protokół odbioru prac
Powierzchnia wybudowanych obiektów służących edukacji	m ²	Protokół odbioru prac
Liczba wybudowanych elementów infrastruktury przeznaczonej na cele sportowe	Szt.	Protokół odbioru prac
Liczba wybudowanych budynków służących ochronie zdrowia	szt	Protokół odbioru prac
Powierzchnia wybudowanych budynków służących ochronie zdrowia	m ²	Protokół odbioru prac
Powierzchnia budynków poddanych rozbudowie	m ²	Protokół odbioru prac
Liczba budynków wybudowanych na cele edukacyjno/społeczne	Szt.	Protokół odbioru prac
Powierzchnia budynków wybudowanych na cele edukacyjno/społeczne	m ²	Protokół odbioru prac
Liczba elementów architektury służących osobom niepełnosprawnym	Szt.	Protokół odbioru prac
Długość przebudowanej infrastruktury technicznej na terenie objętym projektem	m ²	Protokół odbioru prac
Wskaźniki rezultatu		
Nośność wybudowanego/zmodernizowanego obiektu (drogi/mostu)	Kn/oś	Protokół odbioru prac
Liczba nowych ofert programowych w zakresie edukacji i sportu	Szt.	Urzędy Gminne i Starostwo Powiatowe
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej	Os.	Urzędy Gminne i Starostwo Powiatowe
Ilość imprez kulturalno – sportowych organizowanych w nowych obiektach	szt.	Urzędy Gminne i Starostwo Powiatowe
Zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	godz./miesiąc	Urzędy Gminne i Starostwo Powiatowe
Wskaźnik powierzchni dróg objęty	%	Statystyka gminna i powiatowa

modernizacją i ulepszeniem nawierzchni		
Liczba mieszkańców korzystających z ciepła sieciowego	Os.	Umowy z odbiorcami, dane zarządzającego siecią

X. System wdrażania i oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

10.1. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planowania średniookresowego, który stanowi podstawę do wdrażania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych.

Stanowi on

bazę do:

- uwzględniania priorytetów Powiatu w strategii rozwoju subregionu, województwa,
- opracowywania planu zagospodarowania przestrzennego Powiatu,
- budowania programów sektorowych,
- finansowania przedsięwzięć i projektów z budżetów: państwa, władz regionalnych, ze źródeł pozabudżetowych,
- opracowywanie programów i projektów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Władze Powiatu wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchie, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Budżety Powiatu Piaseczyńskiego na kolejne lata przygotowywane będą w oparciu o PRL. Taki system wdrażania zapewnia jego kontrolę oraz zgodność z obowiązującym prawem.

10.2. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Planu Rozwoju Lokalnego będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Projekty realizowane są w oparciu o pełną dokumentację, zgodną z uchwałą budżetową, a stopień ich realizacji będzie monitorowanym na bieżąco wskaźnikiem osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.

Wskaźnikami osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego o charakterze ogólnym będą:

I. W obszarze rozwoju społecznego - awans cywilizacyjny rozumiany jako:

1. Zniesienie infrastrukturalnych barier rozwoju prowadzące do polepszenia jakości życia mieszkańców Powiatu poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej tj.

- budowa, rozbudowa i przebudowa sieci drogowej Powiatu,
- polepszenie jakości i zakresu obsługi mieszkańców przez samorząd (w tym: e-usługi),
- zwiększenie możliwości działania powiatowych służb.

2. Poprawa stopnia samorządności i praworządności społecznej, w szczególności:

- wzrost liczby inicjatyw rozwijających zainteresowania kulturowe i sportowe, szczególnie wśród młodzieży,

- wzrost liczby organizacji lokalnych,

3. Integracja Powiatu z regionem, w szczególności:

- napływ ludności i osadnictwo związane z rozwojem gospodarczym Powiatu,
- zmniejszenie odpływu ludności z terenów wiejskich Powiatu,
- wzrost liczby projektów partnerskich z innymi samorządami,
- wzmocnienie ponadregionalnego charakteru Powiatu i jego prestiżu.

II. W obszarze rozwoju gospodarczego:

1. Rozwój infrastruktury niezbędnej do funkcjonowania nowych podmiotów gospodarczych i poprawy warunków funkcjonowania obecnych tj.

- budowa nowych dróg i modernizacja istniejących,
- modernizacja budynków użyteczności publicznej i oświatowych
- budowa chodników i ścieżek rowerowych.

2. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Powiatu poprzez inicjatywy na rzecz ich aktywizacji zawodowej, w szczególności:

- wzrost liczby zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki osobowej lub indywidualnie,
- spadek stopy bezrobocia poprzez powstawanie nowych miejsc pracy w sektorze prywatnym,

3. Wielkość napływu kapitału zagranicznego w postaci inwestycji bezpośrednich typu greenfield i brownfield.

III. W obszarze rozwoju kultury, turystyki, sportu i rekreacji.

- zwiększenie powierzchni obiektów sportowych,
- zwiększenie dostępności mieszkańców do sportu masowego,
- zwiększenie jakości i rodzaju usług kulturalnych,
- poprawa spędzania wolnego czasu.

W wyniku realizacji zadań objętych interwencją planu zostaną osiągnięte rezultaty, które w dłuższym horyzoncie przekładać się będą na polepszenie ogólnej sytuacji w Powiecie w ramach poszczególnych obszarów.

Zasadniczy pomiar bezpośrednich wskaźników odbywać się będzie na poziomie zadań. Wielkości poszczególnych wskaźników ekonomicznych zostaną określone przez studia wykonalności dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

XI. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Planu Rozwoju Lokalnego

11.1. Sposoby monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego będzie monitorowany poprzez poddanie ocenie według potrzeb, co najmniej raz na dwa lata. Powołany przez Starostę Zespół dokona przeglądu, przedkładając sprawozdanie Zarządowi Powiatu. Przegląd, w wypadku uznania tego za stosowne, będzie oznaczał konieczność aktualizacji Planu, zgodnie z zaistniałą sytuacją. Zaktualizowany Plan Rozwoju Lokalnego przedkładany będzie do zatwierdzenia przez Radę Powiatu.

Aktualizacji podlegać będą wszystkie istotne elementy Planu, to jest:

- Wieloletni Plan Finansowy – poprzez aktualizacje i dostosowanie do sytuacji bieżącej,
- Wieloletni Plan Rozwoju – poprzez uzupełnienie o nowe, zgłaszane projekty oraz ewentualna korektę kryteriów oceny zadań inwestycyjnych,
- Cały Plan Rozwoju Lokalnego zgodnie z potrzebami wyrażonymi przez Radę Powiatu.

11.2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Do zadań własnych Powiatu należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Piaseczyńskiego. Przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Powiatu.

Powiat inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek. Dodatkowo w pełni uspołeczniony proces informowania o pracach nad Planem Rozwoju Lokalnego połączony z przyjmowaniem propozycji projektów inwestycyjnych od wszystkich zainteresowanych, tzn.:

- obywateli,
- jednostek gospodarczych,

powoduje pełen udział wszystkich podmiotów aktywnych na terenie Powiatu w tworzeniu Planu Rozwoju Lokalnego.

11.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jako dokument uchwalony przez Radę Powiatu w Piasecznie zostanie (w zasadniczej części) opublikowany na oficjalnych stronach internetowych. Te działania winny zapewnić dostęp do informacji o działaniach w ramach Planu Rozwoju Lokalnego wszystkim mieszkańcom i instytucjom zainteresowanym zagadnieniem rozwoju Powiatu.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców i inwestorów. Polegać to będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych inwestycji Planu Rozwoju Lokalnego.

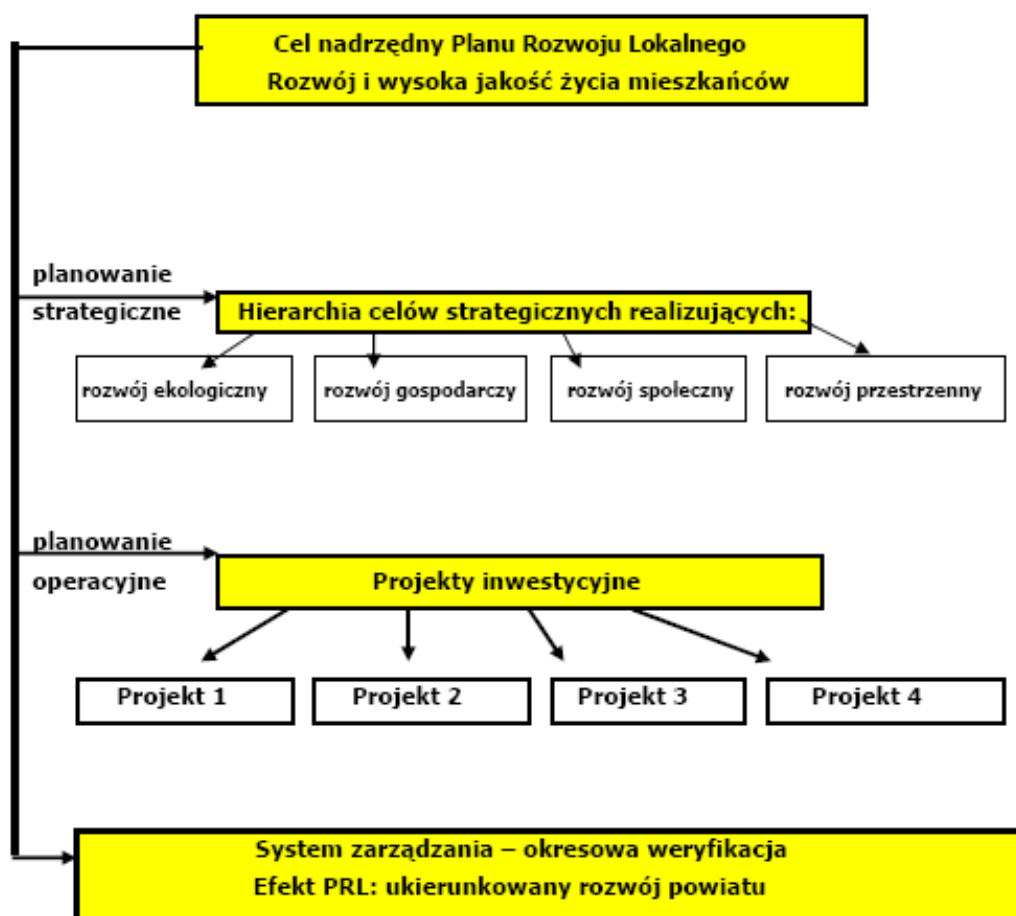
Dodatkowo instytucją odpowiedzialną za promocje projektów inwestycyjnych będzie Powiat (Rozporządzenie Rady 1260/1999 oraz Rozporządzenie Komisji nr 1159/2000). Do środków promocji Projektu należeć będą:

- tablice informacyjne w trakcie realizacji prac, zawierające dane na temat ewentualnego dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej,
- tablice pamiątkowe po realizacji projektów, z informacją o współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
- umieszczanie logo Unii Europejskiej oraz Regionalnego Programu Operacyjnego na wszystkich informacjach, dotyczących projektów (m.in. publikacje, ogłoszenia, materiały prasowe, strona internetowa) wraz z tekstem, wskazującym, na współfinansowanie Projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

XII. Podsumowanie

Tworzenie Planu Rozwoju Lokalnego to proces decyzyjny prowadzący do najważniejszego zaplanowania inwestycji na miarę oczekiwań i potrzeb mieszkańców oraz możliwości finansowych powiatu. Poniższy schemat podsumowuje proces konstruowania i realizacji PRL.

Schemat 1. Struktura procesu konstruowania i realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Piaseczyńskiego na lata 2005-2008 oraz w perspektywie do roku 2014

PRL powoduje:

- systematyczność gromadzenia informacji,
- jednolitość dla wszystkich zainteresowanych,
- klarowność kryteriów oceny,
- powiązanie z możliwościami finansowymi,
- pełniejsze rozpoznanie potrzeb mieszkańców i lepsze ich zaspokojenie,

- zmniejszenie roli polityki przy wyborze inwestycji,
- radykalne zwiększenie szans na pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

PRL zawiera:

- wykaz zadań inwestycyjnych z zakresem finansowym,
- terminy niezależne od kadencji,
- prognozę dochodów,
- prognozę wydatków operacyjnych,
- wielkość środków przeznaczonych na inwestycje,
- przewidywana wielkość długu,
- prognozę kosztów obsługi zadłużenia.